

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 708. Kiadóhivatal 706.

A mindennapi kenyér.

Budapest, márczius 3.

Ebben a forгатagos, új után vágató világban még a Miatyánk szövegét is megváltoztatták. A mindennapi kenyeret nem az egek urától kérik, hanem az államtól, ennek tapintható képviselőjétől, a kormánytól. A kormánynak kellene lennie a gondviselészerű hatalomnak, mely egy kosárka halból milliókat jölkakat. A kosárka hal és a milliók között még nincs is meg az a nagy aránytalanság, mely megvan a kormány módja, rendelkezésre álló eszköze és a szükséglet nagy tömege között. A közvélemény azonban rendszerint ezzel nem számol és imperatív követeli, hogy veszen véget olyan állapotnak, mely, ugy-lehet, természeti tényezők közrehatása-képen jelentkezik.

Mindamellett magunkat sem soroljuk azok közé, kik a kormány felelősségét teljesen ki akarják hámozni a beállott következtetésekből. Több ízben fejtegettük ezen a helyen, hogy a kormánynak kötelessége a gazdasági viszonylatokban felmerült hirtelen változások megvizsgálása és ott, ahol mesterkedésre, a spekuláció fattyuhajtásaira akad, habozás nélkül operálnia kell. Megelégedéssel állapítottuk meg, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnökben nyomban felébredt az a bizonyos szociális érzék, melyet Európaszerte oly határozottan megkövetelnek minden államfér-

fiutól. Tanácskozára hívta össze mind-azokat, kiknek módjukban van látni, vagy érezni azokat a gazdasági áramokat, melyeknek együvéfolyása adja bizonyos gazdasági helyzet képét.

Ma ezek az urak a pénzügyminiszteriumban össze is gyülekeztek és néhányan közülük elmondották, mit tapasztaltak, mit láttak, mit tudnak. Azt gondoljuk, hogy ha ezek az urak valamennyien elmondják vélekedésüket, még akkor is maradnak majd megvilágítatlan pontok, oly bonyolult, oly ágabogos az a szimplának látszó tünet, hogy a mindennapi kenyér ára néhány fillérrel fölszökött. De még többet mondunk, könnyen lehetséges, hogy ez az ankét semmiféle befolyással nem lesz erre a drágaságra, mire véget ér, vagy mire határozatait az életbe átültetik, a normális egyensúly talán önmagától beigazodik gazdasági életünkbe.

De azért korántsem lehetséges az ankétet meddőséggel vádolni. A miniszterelnök szociális gondolata meg fogja teremni a maga gyümölcsseit. Az a tény, hogy Magyarországon a hatalom letéteményesei a mindennapi kenyeret, a mindennapi életszükségletet napi kérdéssé emelték, olyan tény, melyet nem lehet félvállról venni. Erős válasz ez arra az oldalra, honnan az osztályuralom vádja szokott fölröppenni; de egyszersmind czáfolat egy másik oldalról jövő inszINUÁ-czióra, mely abban szokott kicsucsosodni, hogy meddő közjogi harcokban fecsérölődnek el az erők. Itt a bizonyíték.

Bárha ideiglenes ez a kormány, bárha ezer bajjal kell megküzdenie: akar és tud alkalmat találni, hogy a szociális kérdések leghatalmasabbikát megfogja.

Ismételjük, ki ezt a koncepcziót úgy fogja föl, hogy holnapután elmegy a mézáróshoz, s a mikor azt fogja tapasztalni, hogy a hus ára még most sem csökkent: az ankétet okolja majd — nagyon kicsinyes, a realitással egyáltalában nem számoló álláspontra helyezkedik. Hiszen ez a drágaság kérdése oly komplikált, hogy szálaít még elméletben is bajos szétszedni; hát még e szálatat gyakorlatban igazítani!

A ma megnyílt ankét nem lesz eredménytelen, ha csak néhány véleményt sikerül tisztázni és ha csak néhány határozott és biztos utbaigazítást tud adni a kormánynak a cselekvésre. A kormány jó szándéka ugyanis tagadhatatlan és ebben az esetben mulasztás vádja még csak nem is horzsolhatja. Csak el kell olvasni a miniszterelnököt helyettesítő Popovics Sándor államtitkár megnyitó beszédjét. Kiteszik ebből, hogy a kormány eddig sem maradt tétlenül; tett, amit tehetett, még jóval többet pedig gondolkodott arról, mit lehetne tenni a jövőben.

Majdnem bizonyosnak látszik, hogy a kormány e szociális munkájának lesz legkevesebb közvetlen látszata és éppen ezért az elismerés rózsáiban nem fog térdig gázolhatni. Hanem távolabbi konzekvenciái annál mutatósabbak és gazdaságilag erőteljesebbek lesznek. E

Pest ostroma.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnomlás tílos.)

Nem ágyudörgés, nem trombitaharsogás énekelem tárgya . . . Igaz, hogy azért mégis „arma virumque cano“, ami annyit tesz, hogy fegyvert és férfiut énekelek, — persze: prózában, aki először merete fejét fölemelni és kezét ökölbe szorítani a szentséges német muzsa ellen, amelyet pesti hajlokából ki nem lehetett akolbólítani egy világért. Pestet a magyar színészeknek éveken át megújuló ostrommal kellett bevenni, sokan elhullottak a küzdelemben s a régi gárda kevés művésze érte meg azt az elégtételt, hogy egy magyar művész ragadta el a német színház közönségét, amely természetesen nagyobbára magyar mágnásokból és magyar polgárokból állott.

Ott büszkélkedett a német színház az Erzsébet-téren, majd a Gizella-téren. Magyar főurak pénzén épült s a király is tekintélyes summát adott az építésére. Fényesen volt berendezve s mikor a magyar komédiás el-elsétált előtte: összeszorult a szíve, mert itt igazán elmondhatta, hogy: idegen lett a magyar otthon!

— Mikor Kassáról Bécsbe indultam, írja „A Nagyapa Regéiben“ Szilágyi Pál, — Révi Emilia után, Pestre érkeztemkor a Pest-Ofner Zeitungban olvastam a hirdetések közt Pest város tanácsa hirdetését, mely szerint a városi színház bérbeadó. Tudtam azt, hogy Grimm, az akkori igazgató, két aranyat fizetett évi bérül. Azonnal fölkerestem Részó Ensel Sámuel hi-

tes ügyvéd és táblabíró urat, elmondtam nézetemet, felhatalmaztam, hogy az én és vezér-társaim (a kassai társaság hét kormányzó vezértagja) nevében folyamodványt adjon be a tanácshoz a színház kibérlését illetőleg, mely röviden ennyiből állott: „Tudván azt, hogy Pest város tanácsának érdekében, sőt kötelességében áll, a város jövedelmeit emelni és szaporítani, azért nem is két, hanem ötszáz aranyat ígérek előre s kérem a napot az árverésre kitűzni.“ A folyamodványt még aznap benyújtottam. Este a színházba mentem s a folyosón s később a földszinten találkoztam Kiszaludi Károlylyal, elmondtam neki, mint óhajtott Berzeviczy intendáns Kas-sán láthatni, mikor valaki hátunk mögött nagyban tolakodik s kérdi: nem látták-e Grimm direktort?

— Ott áll! — volt a válasz.

A kérdezősködő P—y volt, aki keresztülfurakodott köztünk, — Grimm éppen előttünk állott, — s nagy sebbel-lobbal siettet:

— Csak hamar menjünk Budára — ugymond — hozza el ön a régi szerződését s ratifikáltasuk újra három évre, de még ma!

— Miért ez a sietség? — kérdi gyanutlanul Grimm.

— Mert a magyar dráma- és opera-társaság folyamodást adott be, s ötszáz aranyat ígért előre évi bér gyanánt!

Grimmet majd megütötte a guta.

— De hogy lehessen . . . most? . . . éjjel?! . . .

— Minden el van igazítva, — volt a felelet, — a bérkocsi készen áll, egy óra alatt mindent elintézhetünk . . .

S azzal Kiszaludi Károly és Szilágyi között átfurakodva, sietve távoztak . . .

Szilágyi Pál ekkor elmondta Kiszaludi Károlynak a történeteket. Az, amit hallottak, körülbelül kijózaníthatta őket minden illuzórius várakozásból. Szilágyi két hét múlva érkezett vissza Bécsből, illetve brünni, olmützi és bádeni körutjából, amelyen Révi Emiliát, a primadonnát, hasztalan hajlászta s betekintett, a folyamodás sorsa iránt érdeklődve, az expediturába.

A folyamodás ott volt ezzel a hát-irattal:

— Miután a városnak minden bérbeadandó helyiségei hirdalpok utján szoktak köztudomására adadni a közönségnek, tehát a folyamodók oda-utasítatnak.

Ez a dedonai indorsáta azt jelenthette körülbelül, hogy várják meg a hivatalos pályázati hirdetést. Várták is Szilágyiék, hanem, naplójának szavai szerint: „a hirdalpok három évig nagy bölesen hallgattak!“

Igy bántak el a magyar színészszel, annak kéréseivel, ajánlataival a magyar fővárosban, mert, hiába, mégis csak Pest volt az ország szíve, ha Budát nevezték is hivatalosan fővárosnak. Azért, ha ma a székes-főváros milliókat áldozna a magyar színügyre, csak expálni törekednék az elődök gonosz eljárását a magyar színészet ügyében, amelylyel annak fejlődését legalább ötven esztendőre megakasztották.

De, hogy egy kis visszapiillantást vessünk a régi Pest belső életére és viszonyaira, kezdjük ott, ahol 1695-ben, Römer Flóris szerint, Pestnek összesen csak negyven utcája és három tere volt. Már a mult század elején százhuszonkilenc az utcák száma, Budán ugyanakkor 99 utca

pillanatban csak a teljesített kötelesség megnyugtató érzése lehet a kormányé.

Andrássy a királynál.

— A választói reform ügye. —

Budapest, márczius 3.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, aki tegnap este érkezett Bécsbe, ahol a Magyar Házban szállt meg, ma délelőtt tizenegy órakor Schönbrunnban kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencia ötnegyed óráig tartott. Gróf Andrássy a folyó ügyek egész sorát adta elő és a király, aki pompás, jó szinben van s akin elmúlt betegségének már nyoma sem látszik, az összes előterjesztéseket kegyesen fogadta.

Politikai körökben általában úgy vélekednek, hogy a folyó ügyek legfontosabbja most a választói reform kérdése és a mai audiencia éppen azért keltett nagy érdeklődést, mert azt hiszik, hogy a belügyminiszter legfőképpen erről a kérdéssel tett előterjesztést a királynak.

Bécsi jelentések szerint azonban ez korántsem annyit jelent, hogy talán a belügyminiszter a kész javaslatot vitte előzetes jóváhagyás végett a királyhoz. A javaslatnak eddig csak a legfőbb alapelvei és körvonalai vannak papiroson és szó sem lehet arról, hogy Andrássy azt — a legkorábbi terminust jelölve meg — a nyár előtt be akarja nyújtani a képviselőházban. Itt legfeljebb elvi kérdésekben való hozzájárulás kikéréséhez van szó. Hogy a kérdést most az uralkodó elé kellett vinni, ennek magyarázata, a bécsi forrás szerint, az, hogy a függetlenségi párt nagy része a házszabályrevízióval szemben való magatartását attól teszi függővé, hogy az általános választói jog legfőbb szempontjait megismerje. Andrássy eszerint a királytól ezekhez kért hozzájárulást, hogy a házszabályrevízió sorsát átvigye a legnehezebb akadályon.

A bécsi lapok, amelyek állandóan gondoskodnak arról, hogy mindenféle koholt hírekkel izgassák a magyar közvéleményt, ma is felhasználták ez alkalmat. A „Neue Freie Presse“

és tér van. Összehasonlításképpen csak annyit, hogy ma közel ezer az utcák és terek száma; 1695-ben összesen 278 ház volt, 1787-ben 4570. Már a múlt század kilencvenes éveiben közel tizenháromezer házat mutat ki a statisztika. Egy szóval: a magyar színészet első évtizedeiben Pest nyomoruságos kis városa, amelynek muni-cipiuma ellenségesen viselkedik a magyar színészekkel s azok törekvéseivel szemben. Ilyen szűk kör és csekély népesség mellett nem csoda, ha nem tudtak prosperálni.

A lakosság intelligenciáját jellemzi, hogy a múlt század hetvenes éveiben a lakosságnak alig fele tudott olvasni. (59.9%.) Maig ez a szám körülbelül a lakosság nyolczvan százalékára emelkedett. Ennek a kevésbé intelligens publikumnak a német hanzvurstiádák, meg a városon kívül tartott állat-heczczek elegendő mulatságot nyújtottak. Magyar nemzeti eszme, irodalom, színészet pártolása nem jutott az eszébe, csak annak a kevés hivatottnak és választottnak, akik anyagi áldozatok s csaknem anyagi romlásuk árán tartották fenn az intézményt a múlt század huszas esztendeiben.

De hát a század elején még meczenások sem voltak. Egy kis erkölcsi támogatás még csak jutott osztályrészül, csurran-cseppent egy kevés anyagi segítség is, de a vége a dolognak rendszeren koplalás, bukás és továbbvándorlás. Hiába ostromolták Pestet, az nem akarta megadni magát.

Mikor Dériné a Molnár-utczában lakott, volt egy kis kamarája, melyet átengedett négy szegény színésztársának, hogy legalább legyen hová a fejüket lehajtani. Egynéhányan a szinpadon is aludtak a rondellában, amelyen vígan fujkált ke-

például állítólag „kitűnően informált helyről“ szerzett információ alapján szépen megírja, hogy az új választási törvény a következő három alapelven nyugszik:

1. A választójog plurális lesz, olyképpen, hogy aki bármely nyelven ír és olvas, egy szavazatot kap, aki bizonyos összegű adót fizet, annak két szavazata lesz, aki pedig ezenfelül megíti a szellemi cenzus mértékét is, három szavazathoz jut;

2. a szavazás nyilvános lesz és nem a kerület székhelyén, hanem az egyes községekben, illetve kisebb körzetekben megy végbe;

3. a képviselőválasztó jog nem lesz azonos a törvényhatósági választójoggal, amely továbbra is korlátozott jog marad.

Ezzel szemben a tényállás az, hogy, amit a nyilvánosság is ellenőrizhetett, Andrássy gróf már régen nem volt a király előtt, így tehát az elreferálandó ügyek egész sora gyült fel. Így és ezek között természetesen szóba kell kerülnie a megalkotandó reformnak is, mint a reszort igen fontos ügyének. De ha a „Neue Freie Presse“ már a javaslat alapelveiről is tud szöveget pontosan fel tudja sorolni, akkor többet tud a valóságnál. Az ő felsorolása nem egyéb az eddigi, sokban gazdátlan hiresztelések egészben való kombinálásánál; a belügyminiszter a reformnak csak előmunkálatairól számolt be.

Ugyanígy áll a dolog a „N. Fr. Pr.“ abbéli állításával is, hogy e tárgyban minisztertanács lett volna — ez sem felel meg a valóságnak. Előzőn annak is az ideje, hogy a nyilvánosság kellőképpen tájékozottassék a reformról, de természetes, hogy akkor nem bécsi szöcsvön át fogja megkapni az értesítést.

Bécsi politikai körökben arról is beszélnek, hogy a mai audiencián a katonai kegyezés is szóba került.

Gróf Andrássy Schönbrunnból háromnegyed egy órakor tért vissza a magyar palotába, hol a reá várakozó újságírók előtt következőleg nyilatkozott:

— A király kihallgatáson fogadott. Folyó ügyekről tettem jelentést ő felségének, aki előterjesztéseimet kegyesen fogadta.

A belügyminiszter azt hitte, hogy visszatérésekor már ott találja Wekerle Sándor mi-

resztül a szél. Egyszer éjjel fölbredve a nagy hidegre, Nagy azt mondja:

— Tudom én, mért fáznak annyira. Mert a szabadban alszunk! — Azzal fölkel, a háttér erdő-kulisszáját felhuzza, lebozsát egy szobakortinát s nyugodtan lefekszik megint.

— No, alhatunk már nyugodtan. Födél alatt vagyunk!

A Dériné kamarájában a négy színész között lakik Gaál Minya, egy erdélyi ember, akinek otthon kis birtoka volt, melyet elhagyott, hogy lelke ábrándjainak élhessen. Mikor Dériné látta, hogy már két napja nem ettek, beküldött nekik egy cipót, hogy legalább ne éhezzenek. Gaál Minya a birtokába veszi a cipót, megjelöli, hogy egy nap mennyit ehetnek belőle, levág egy napi porciót, aztán erdélyi bicskáját fölemelve azt mondja:

— Ide hallgassatok. Én, Gaál Minya, három és fél jobbágytelek ura Erdélyben, esküszöm az élő Istenre, hogy aki hozzá nyul ehhez a kenyérhez időközben, abba megmártom a késemet!

Nem iróztató nyomor ez, mikor litterátus emberek egy falat kenyérért egymás vérért akarják venni?

Bezzeg nem éhezett a német színész. Annak volt kenyere, amíg a pesti magisztrátus német emberekből állott.

Gaal Minya különben áldott jó lélek volt, tanult ember. Ha volt mit ennie, humoros élcelődő. Egyszer összedisputált Benkével, hogy ő jobban tud diácul. Benke azt mondja rá:

— Nem mond kend nekem olyan klasszikus ciztatumot, amelyet és meg ne értsek!

— De mondok!

niszterelnököt, aki a delegáció tagjaival ma reggel indult el Budapestről, a vonat azonban annyira késett, hogy a miniszterelnök és társai csak egy óra után érkeztek meg Bécsbe. Gróf Andrássy Gyula Wekerle Sándorral hosszabb konferált, azután pedig részt vett a delegáció ülésén.

Gróf Andrássy Gyula holnap reggel indul vissza Budapestre.

Budapest, márczius 3.

Az intézőbizottság ülése. A függetlenségi párt intézőbizottsága pénteken délután négy órakor tartja ülését.

A király a tisztí fizetésekről. A bécsi Vaterland ma esti száma írja: Magyar politikai körökben a császárnak egy jellemző mondatát adják szájról-szájra, amely az utolsó udvari ebéden esett. Ő felsége állítólag így szólt Barabás elnökhöz:

— A tisztí fizetések emeléséért cserében szó sem lehet katonai téren nemzeti engedményekről. A tisztí fizetések felemelése nélkül annál kevésbé.

A horvátországi helyzet. A zágrábi hivatalos lap mai száma királyi kéziratot közöl, amely a horvát országos ülést márczius tizenketedikére, délelőtti tizenegy órára, hívja össze. A szerb-horvát koalíció holnap délelőtt tartja meg Zágrábban alakuló közgyűlését. A tanácskozás legfőbb tárgyát azon kérdés eldöntése fogja képezni, minő magatartást tanúsítsanak a közös országgyűlés házszabályainak revíziója tárgyában. Emellett megejtik az országgyűlés elnöki, jegyzői állásaira és a magyar képviselőházba való jelöléseket. Hir szerint a horvát országgyűlés elnöke újból Medakovich Bogdán lesz. Zágrábi hírek szerint a bán csüörtökön Budapesten keresztil Bécsbe utazik. Ezzel kapcsolatban az „Obzor“ bécsi tudósítója azt jelenti, hogy a király a bánnak a horvát országgyűlés feloszlata iránt előterjesztett javaslatát elutasította. A bán a sabornak az elnapolása iránt is tett indítványt a királynak, aki azonban a feloszlata dolgában csak a csüörtöki audiencián fog nyilatkozni. Ha ez az indítvány sem találja helyeslésre a koronánál, akkor — így vélekedik a zágrábi lap bécsi tudósítója — a bán demissziója egész bizonyosra vehető. E bécsi hírforrás szerint a király nem fogja helyeselni a zágrábi országgyűlés feloszlataát, mert a koalíció többsége folytán az országgyűlés zavartalan működ-

— Hallom!

— No, hát mit tesz az: „Ad fel coma abundant.“

— Bolond kend, Minya. Hiszen az magyarul van! Azt mondja kend: Add fel koma a bundát!

— Nem igaz, öregem, mert az annyit tesz, hogy a bőr bővelkedik szörben — ad fel coma abundant!

Ilyenekkel tréfáltak egymást a jókedvű komédiások. Csak hogy ritkán tréfáltak, mert ritkán volt jó kedvük. Egyszer-egyszer azonban mégis nekiderültek, így a Szentpéteri szüreti kalandján.

Már akkor a Hacker-szálában is fordult meg magyar társaság, sőt a Hattyu-kocsimában is játszottak egy télen. Ennek a szezonnak az elején történt, hogy Szilágyi Pál kivitte magával Szentpéterit Téténybe, ahol a bátyjának szöleje volt, szüretre . . .

Szentpéteri arra kérte a házigazdát: adjon egy kis hordó újborn, hadt kóstolják meg az ott-honvalók is, akik nem jöhettek ki, mert játszottak az este. A házigazda megtöltet egy kis hordót s feladja a kocsira, azzal az utasítással, hogy csak hamar fogyaszszák ám el, mert ez nem marad meg a hordóban.

Szentpéteri azonban nem úgy gondolkodott. Ebből a horból ugyan nem lát senki egy csöppet sem. Ezt ő maga issza meg. A szinpad mellett, a szála kulisszái közt volt egy almáriom, amelyben sugókönyveket és kéziratokat őrzött, no, meg egynéhány pakli kártyát. Mondják, hogy szilvórium is találtak ottan. Ebbe erőszakolta be a kis hordót s elzárta gondosan. Majd ő megiszogattja tanutlanul.

Folyt az előadás javában. Szentpéteri a szinen van. Valamely hősi tragédia megy, amely-

dése b

a bán

köszön

czionis

amely

1.

lóp éle

hirteti

2.

zást o

koalicz

meneti

szelit

3.

egyelő

4.

a horv

5.

egybeg

kolaris

egyezé

létreho

Er

beszél

rész a

mitanak

A

az a h

a horv

ülései

találko

Ezzel

nációk

Ho

drássy

nek, ir

politika

ny vo

terjesz

szóló

előzete

alatt v

között,

tézend

ismeret

egyik t

kedheti

ségü na

ben pu

Gyárfá

örökös

feje.

Mé

Szentp

éppen

a szere

den os

Elő

vés. M

—

lőnek b

lőtt. M

véstől

Az

ő nem s

el a pis

Egy

máriom

kant, ki

be a s

utánna.

között

mi ittó

nagyon

gultatb

készt

megiegy

A s

dologba

Denique

deszkák

veset h

Szentp

a sülye

dése biztosítva van. A korona vagy el fogja fogadni a bán lemondását, vagy utasítani fogja a bán, hogy kössön kompromisszumot a koalícióval. A rezolúciónak már kompromisszum-tervekről beszélnek, amelynek a következők volnának feltételei:

1. A vasúti szolgálati pragmatika mindaddig nem lép életbe, amíg azt a horvát tartománygyűlés nem hirdeti ki.

2. A szerb-horvát koalíció átveszi a kormányzást olyan feltételek mellett, mint azt a magyar koalíció tette. Ez a kormány természetesen csak átmeneti lesz és Rauch programjának megfelelő részei is magáévá teszi.

3. A horvát sérelmek és a kiegyezés kérdése egyelőre függőben maradnak.

4. A magyarországi választói joggal egyidőben a horvát általános választói jogot is megvalósítják.

5. Ez a két, az általános választói jog alapján egybegyűlt parlament küld ki azután egy regnikoláris bizottságot, amely a magyar-horvát kiegyezés kérdésében megállapodást lesz hivatva létrehozni.

Erről a tervről politikai körökben részben úgy beszélnek, mint a koalíció kísérletezéséről, másrészt azonban nagyobb komolyságot nem tulajdonítanak annak.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egy esti lapnak az a híresztelése, mintha Wekerle miniszterelnök a horvát választások előtt Bécsben a delegáció ülései alatt Nikolics Vladimir volt bányahelyettes találkoztott és beszélgetett volna, teljesen valótlán. Ezzel együtt természetesen az ehhez fűzött kombinációk is elesnek.

Politikai hangulatok.

I. Alkalmi végeladás.

Hogyha minden igaz lenne, amit a gróf Andrássy Gyula mostani bécsi utazásáról beszélnek, irnak, a most következő hetek lennének a politikai szezon legérdekesebb idői. Mert, ha úgy volna igaz, hogy gróf Andrássy Gyula előterjesztette a királynak a választói reformról szóló törvényjavaslatot s ehhez megkapta az előzetes hozzájárulást, hát akkor néhány hét alatt vagy teljes bomlás keletkezne a pártok között, vagy pedig rendben elintéznék az elintézendőket és készülődnének az új — eddig még ismeretlen — rendszerű választásokra. Akár egyik történnék, akár a másik, senki sem kétkedhetik benne, hogy nem mindennapi érdekességű napok következnenek.

ben puskaövés hallatszik. Megyeri, a rendező, Gyárfásra, az ügyelőre bizta az ilyeneket, aki örökös szidás tárgya, bármit is csinál szegény feje.

Még az előadás előtt erősen ostromolták Szentpéterit egy pohár ujbortért, de azon este éppen zsarnok-apát játszott, nagyon benne volt a szerepében s rideg mozdulattal utasított el minden ostromot. Akár csak a pesti magisztrátus.

Előadás közben egyszerre egy hatalmas lövés. Mint egy kis ágyú. Szentpéteri elsörnyed. — Pedig nem adtam annak a gazember ügyelőnek bort, mégis részeg! Egy fél órával előbb lött. Már most hogyan halok én meg ettől a lövéstől a következő felvonásban?

Az ügyelő mennyre-földre esküdjözik, hogy ő nem pisított el semmit. Hacsak magától nem sült el a pisztoly. Mert az megeshetik.

Egyszerre azonban megindul a rendezői almáriomból a szénsavas lé. A kis hordó kipukkant, kilötte a dugót és a nemes nedű folyt, folyt be a szinpadra... Szentpéteri busan nézett utána. Azon este a tragédiát folytonos nevetés között játszották végig. A publikum nem udta, mi ütött a színészekhez? Egyébiránt Szentpéteri nagyon jól játszott, mert mindvégig tragikus hangulatban is volt, amit az öreg Kulcsár nem is késett érdemei elismerése mellett, előadás után megjegyezni.

A szintársulat pedig a nemezisz kezét látta a dologban, mely zordonul megbilinteti az önzést. Denique: a bor kifolyt s csak a sülyesztőben, a deszkák alá tartott kancsóban fogtak fel egy keveset belőle a dekorátorok. Meg is kínálták Szentpéterit, de lemondott róla. Cyanus volt neki a sülyesztőbeli folyadék

De vajon igazak-e a hírek? A belügyminiszter környezetéből czáfolatot tettek közzé, amiben azonban nincs több, mint annyi, hogy gróf Andrássy folyó ügyekről tett jelentést és a király kegyesen fogadta. Ám a belügyminiszter reszortjában a választói reform előkészítése is a folyó ügyek közé tartozik. Az pedig, hogy az uralkodó az előterjesztéseket tudomásul vette, szintén bizonyosnak látszik. Kevésbé valószínű a választói reform összeköttetésbe hozatala más kérdéssel, nevezetesen a katonai ügyek megoldásának dolgával. Hisz nyilvánvaló, hogy ebben a hadügyminiszter javaslatot nem tehetett.

Bizonyos mindenkéft, hogy gróf Andrássy bécsi utazása és a királynál történt fogadtatása iránt olyan szenzációs érdeklődés nyilvánult, mint amilyen csakis elsőrangú politikai események idején szokott esni. Ide számítódik az előre való harangozás és az utólagos megerengés. Észre kellett venni, hogy a függetlenségi párt nyugtalanjai taktikát változtattak. Most azt hirdetik, hogy a parlamentnek nincs más teendője, mint megcsinálni a házszabályrevíziót, majd a választói reformot és aztán fel kell oszlatni az országgyűlést. Eképpen itt lenne a felszámolás ideje, aminek kihirdetésére hamvazó szerda napja igen stilszerű lenne. A taktika arra irányul, hogy a hatvanhetesek és negyvennyolcasok között ne keletkezhesék olyan fajtájú összeolvadás, amelyek a közjogi alapok különbözőségét megszüntetné, se pedig a koalíció fennmaradása ne történhessék meg. Részben ama csapáson indulnak, amelyhez Polónyi Géza mutatta meg az irányt, amikor a koalíciót zebra-hoz hasonlítva, azt mondta, hogy a zebra nem szül zebra.

Ezzel szemben áll a másik áramlat, melynek hívei az alkalmi végeladást szeretnék kihirdetni. Valamely tanulságot szereztek az utóbbi idők eseményeiből, beleszámítva az abszolutizmus eseményeit is. A tanulság, hogy programok csak akként érvényesülhetnek, hogyha a lehetőségekkel számot vetnek és a viszonyokhoz alkalmazkodnak. A hatvanhetes alapon becsületes munkálkodással és lelkiismeretességgel többet lehetett volna elérni, mint olyan megegyezéssel, melyben a többségben levő függetlenségi párt résztvesz, de amelylyel szemben a bizal-

A német szinpadot diadalmasan végül mégis egy asszony vette be. Dériné. Méreiéknél volt látogatásban egy, a német szinpadon szereplő művész a színházi karmesterrel együtt s Mérei Tónika, a Dériné barátnője, aki később olyan szomorú sorsra jutott Eperiesen, azt állította, hogy van olyan magyar énekesnő, akit a német szinpadon fel lehetne léptetni. Egy jelenlevő ur gunyos mosolygással vonta kétségbe a dolgot, fogadás lett belőle, amelyet Dériné művészetével kellett megnyerni.

Dériné Róza akkor Fehérvárott volt, ahonnan stafétával hívták föl Pestre. A fehérvári direkció, tekintettel a nagy célra, — a pesti német szinpad meghódítása, — elhocsátotta Dérinét. Két szerepben lépett fel. A fellépés történetét „Naplójában” részletesen leírja. Bár a kassai és miskolci színházi eseményeket is ilyen pontosan leírta volna. Elég az hozzá: remekül énekelt, német szöveggel s az egész publikumot extázisba hozta. Egyik pesti német újság azt írta a fellépés után, hogy immár a magyaroknak is van Catalánijok. Ez volt az akkor élő énekesnők között a legnagyobb. Azt is írja az illető újság, hogy Dériné trémázott. Nem is csodálom. Az egész magyar színészet becsülete volt a kezébe letéve!

De megmentette fényesen! Méreyékné a gunyos mosolygó nem jelentkezett többet. Pest német falain rés volt ütve, következett a rideg vár teljes bevétele, amely azonban még sokáig nem következett be. Sok szegény magyar színész éhezett, nyomorgott addig, míg a német muzsa fölkeletit kiszoríthatta onnan. Még fél-száz esztendőig tartott a mindinkább gyengülő uralom, míg végre megértük azt, hogy a német lett nálunk a vendég. Viselje egészséggel!

mat több engedékenységgel kell megvásárolni, mint amennyit a hatvanhetes párttól kívántak volna. Ha tehát el kell válni, akkor azt hiszik, megfontolandó lesz, nem lenne-e helyesebb kiegyezni, hogy csak azok menjenek külön, akik politikai ideálokat szolgálnak és nem a mindenkori czélszerűségi szempontokat veszik tekintetbe.

Igy jutunk az alkalmi végeladás problémájához. Ki amit eladhat, hasznavehetetlennek, kisebb értékért is odaadná. Egyezség a katonai követelésekben, egyezség a paritásban, alku a közös ügyek rekriminált egyoldaluságában — mind a levegőben lóg.

De hiányzik belőle valami.

Hiányzik nem is valami, hanem valaki. Egy — Deák Ferenc.

II. De csak mulassunk.

Szedj illatos rózsákat, míg tart a szép — mandátum. Azt mondják a képviselők, hogyha már így vagyunk, hogyha nem tudjuk, mikor szakad meg e kiváltságos boldogság fonala, hát élvezzük az időt.

A képviselői piknik azonban elmarad. A tánczkedvelő és házasságért járó-kelő ifjabb képviselők nagyobbfajta pikniket akartak rendezni. Egy kissé azonban elszámították magukat és a multság idejét nem elég nagy körülményekkel állapították meg, azaz hogy kitölték a börtbe. S eközben elfeledkeztek róla, hogy gróf Apponyi Albert bört idején nem vehet részt farsangi mulatságon. Most ezt is megtudták és a képviselői piknik elmarad.

— De csak mulassunk! — hangoztatták a kevésbé vallásosak.

— Nem szabad — vetették ellene Apponyi hívei — „ne sértsük a vallásos érzületet.”

A vége az lett, hogy a piknik elmarad, hanem helyette, majd ha meleg lesz, a Margitszigeten rendeznek kerti ünnepélyt. Akinek aztán inkább tetszik, a programmba akár zarándokok felvonulását is befoglalhatja.

Addig? Hát addig is mulatnak. A miniszterelnök nem fárad ki ebédek adásában. A minden pártbeli társaság jól érezi magát nála s a házigazda ebéd után is sok időt tölt vendégei körében.

Ilyen alkalommal történt, hogy Ballagi Adárdar a terem történelmi nevezetességeiről kezdett beszélgetni a miniszterelnökkel. Wekerle, hogy Ballaginak kedvében járjon, Ballagit elvezette az épület más részeibe és ott magyarázott neki. Miután hosszabb ideig maradtak el, a társaság egyes tagjai emlegették, hogy meg kellene szabadítani Wekerlét.

Kelemen Samu vállalkozott rá, hogy visszahozza. Utának is ment és Wekerle visszatért. Mondta aztán, hogy sok mutogatni való volt.

— A történelmi nevezetességeket mutogatam — szölt Wekerle.

— Valamennyit? — kérdezték.

— Amennyit lehetett. Csaknem valamennyit.

— Azt a terraszt is mutasd meg akkor kegyelmes uram, amelyen a kvótát két százalékkal fölemelték, mert ránk nézve ez is történelmi nevezetességü — szölt a függetlenségi párti Kelemen Samu.

Az agráriusok leginkább Nagy Emilt portálták. Erre a merkantilisek azzal próbálkoztak, hogy valami rokonságot süssenek ki, de már nem Eötvös Károly és Nagy Emil között, hanem Nagy Emil és olyan Nagyok között, akik azelőtt Grószok voltak. Persze csak tréfa volt, de nagy Emilnek egy kicsit ártottak vele. Ami szintén a mulatsághoz tartozott.

Hát ne busuljon senki. A politikai világ a

bőjt idején sem fog unatkozni s ha a delegáció-nális czéző be is végződött, lesz majd más titulus.

Sőt tán a drágasági ankét vége is egy drága banket lesz.

A delegáció záróülése.

Az osztrákok és a katonatisztek fizetésrendezése.

Budapest, márczius 3.

A magyar delegáció ma délután tartotta záróülését, amelyet az egyeztető albizottság rövid ülése előzött meg. A delegáció ülésére ma reggel Bécsbe utazott dr. Wekerle Sándor miniszterelnök titkára, dr. Bárczy István kíséretében. A miniszterelnökkel utazott Barabás Béla, a delegáció elnöke, valamint a delegációnak számos tagja is, akiknek a kormány egy külön Pullmann-kocsit bocsájított rendelkezésére.

A mai ülésen a delegáció a tegnapi értekezlet állásfoglalása értelmében elfogadta azt a határozatot, amely szerint, bár a magyar delegáció méltányolja azokat a fontos indokokat, amelyek a tisztí fizetések rendezése és a legénységi illetmények javítása mellett szólnak, az osztrák delegáció szóban forgó nuncziumának érdemleges tárgyalásába még sem bocsájtkozhatik, mivel az ezekre vonatkozó költségvetési tételek nem foglaltatnak a közös minisztereknek a két kormány hozzájárulásával előterjesztett költségvetésében, amelyeket a magyar delegáció már letárgyalt és elfogadott.

Okolicsányi László terjesztette elő a határozati javaslatot, amelyet Ságghy Gyula felszólalása után egyhangulag fogadtak el. Ezután Kmetty Károly mondott nagyon figyelemre méltó beszédet a delegáció intézményének fölöslegességéről és határozottan tiltakozott az osztrákok által fölvetett permanens delegáció eszméje ellen.

A ma elfogadott határozati javaslatot renunczium formájában átküldték az osztrák delegációnak, amely holnap délelőtt veszi tárgyalás alá. A magyar delegáció holnap délután tart újabb ülést és akkor veszi át az osztrák delegáció újabb üzenetét.

Az osztrák politikai körökben a magyar delegációnak ez az állásfoglalása, amelyről már előzetes tudomásuk volt, nagy lehangoltságot keltett. Az osztrák delegátusok a magyar kormány diadalát látják abban, hogy úgy az osztrák kormány, mint a közös miniszterek hozzájárultak az osztrák delegáció határozatának ilyen formában történt visszautasításához és megtorlásra készülnek. Az elkeseredést még növelte az a hír is, hogy a következő delegációs ülészeket májusra ősre halasztották és így a katonatiszti fizetések rendezése csak a jövő évben léphet életbe. Az osztrák delegátusok ezért a külügyminisztérium költségvetését a harmadik olvasásban vissza akarják utasítani.

Azt a hírt, amely a delegációk következő ülészekének elhalasztásáról szól, ma bécsi forrásból megegyezően és azt mondják, hogy semmi ok sem merült föl, amely megváltoztathatta volna azt az eddigi tervet, hogy a delegációk május végén, vagy június elején üljenek össze. Az illető minisztériumokban az előmunkálatokat már az 1909-iki közös költségvetés számára már márczius végén befejezik, úgy, hogy április elején megtartható lesz a közös miniszteri tanácskozás, amely az 1909. évi közös költségvetést véglegesen meg fogja állapítani. Alkotmányos okok voltak azok, amelyek az illetékes tényezőket arra bírta, hogy a régi gyakorlatnál maradván, a delegációkat tavasszal tartásák meg, mert ezzel megszűnt az az anomália, amely több esztendőn keresztül volt, hogy a magyar kormány az évi költségvetés előterjesztésénél a közös költségekre vonatkozó tételeket ilyeszen hagyni volt kénytelen. Ezek az okok még ma is meg vannak és így a jövő delegációk határidejét illetően az eddigi megállapodás marad fenn.

Az osztrák keresztényszocialista-párt vezetősége ma Bécsben a parlamentben ülést tartott, amelyen Gessmann miniszterrel kívül Lichtenstein Alajos herceg és Axmann delegátus is résztvettek. A párt plenumát e hó 14-ére vagy 15-ére tanácskozásra hívták össze, amely

tanácskozásnak a napirendjére kitölték az összes fontosabb kérdéseket, melyek a Reichsrath következő ülészekében megoldásra várnak. A pártvezetőség mai ülésének határozatait titokban tartják, de híre jár, hogy a párt kebelében elégedetlenség mutatkozik amiatt, hogy a delegációt nem májusra vagy júniusra, hanem csak a késő ősre akarják összehívni. A mai ülés ezzel, továbbá pedig a kérdéssel foglalkozott, hogy a keresztényszocialisták a keresztény szabadelvű-pártokkal fogjanak össze. Ami a magyar delegációnak a Latour-Schraffel-féle indítványra vonatkozó nuncziumát illeti, biztosra veszik, hogy a keresztényszocialista-párt is a nunczium elfogadása mellett fog szavazni, úgy, hogy renuncziumra nem lesz szükség.

Bécsből jelentik nekünk, hogy a keresztényszocialista párt vezetőségének mai bizalmas konferenciáján az az eszme merült fel, hogy a delegáció holnapi záró ülésén, amely egyébkor csak formalitás szokott lenni, noha ezen járul hozzá a delegáció harmadik olvasásában a hozott határozatokhoz, a keresztényszocialista delegátusok ne engedjék meg a határozatok harmadik olvasását mindaddig, míg teljes garanciát nem kapnak, hogy a legközelebbi delegáció már májusban össze fog ülni és a magyar delegáció meg fogja szavazni a tisztí fizetések felemelésére és a legénység zsoldjának javítására szükséges összegeket. A keresztényszocialista párt bizik benne, hogy az osztrák delegáció többsége osztani fogja ezt az álláspontot, ami föltötte valószínű. Ha tehát az osztrák delegáció a holnapi záróülésen csakugyan ezt az eljárást fogja követni, abból beláthatatlan konzekvenciák származnának. A keresztényszocialista párt elkeseredését azzal magyarázza, hogy a Beck-kormány keze van a dolgok olyan fejleményeiben, amelyek nincsenek a keresztényszocialista párt száján és ezért s ezzel az eljárással a párt a kormány helyzetét akarja megnehezíteni.

A jövő héten, valószínűleg 14-én és 15-én a keresztényszocialista párt plenáris üléseket fog tartani az általános politikai helyzet megvitatása czéljából. Képviselői körökben beszélnek, hogy a keresztényszocialista párt támadása mögött egy olyan valaki magas állású személyiség van, aki közel áll a trónhoz. Ez azonban csak mese, de annyi bizonyos, hogy a keresztényszocialista párt a magyar delegáció rideg magatartása miatt fel van bősztülve és katonai téren a legélesebb ellenállást fejtené ki a kormány ellen, ha a magyarok engedményeket kapnának.

Ezzel kapcsolatban más forrásból azt jelentik nekünk Bécsből, hogy a keresztényszocialista párt kebelében megpendített eszme nem fog valóra válni a holnapi záróülésen, mert befejezett dolog, hogy a kormányok május végére fogják egybeírni a delegációkat.

Bécsből jelentik nekünk, hogy a külügyi albizottság holnapi ülése előtt az urak háza delegátus tagjai konferenciát fognak tartani, amelyen meg fogják beszélni, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a magyar renuncziummal szemben. A keresztényszocialista delegátusok is bizalmas tanácskozásra fognak összegyűlni ugyanebből a czélból.

Feltétlenül hiteles értesítés szerint a legközelebbi delegáció május végével fog összeülni s ezzel elsimul a két delegáció között támadt konfliktus, mert időközben a tisztí fizetések fölemelése és a legénység zsoldjának emelése kérdésében közös egyetértéssel megállapodásra fognak jutni az illetékes tényezők.

A magyar delegáció mai üléséről tudósítunk a következő:

Az egyeztető albizottság.

A magyar delegáció összeegyeztető hites bizottsága ma délután fél három órakor gróf Zichy Tivadar elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen megállapították, hogy a két delegáció összes határozatait, két javaslatot kivéve, megegyeznek. Két pontban van eltérés, tudniillik abban, hogy az osztrák delegáció a Latour-Schraffel-indítvány következtében külön határozatot hozott a tisztí fizetések dolgában.

A plenáris ülés.

Az egyeztető albizottság jelentését a délután 3 órakor tartott nyilvános ülésen tárgyalták, amelyen a közös minisztériumok részéről báró Aehrenthal külügyminiszter, Schönaich tábornagy hadügyminiszter, báró Burián közös pénzügyminiszter, Hoffmann Hugó altábornagy, gróf Esterházy Pál és Thallóczy Lajos osztrájfőnökök, valamint a szakelődök, a magyar kormány részéről pedig dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Andrassy Gyula belügyminiszter voltak jelen.

Gróf Semsey László jegyző felolvasta az osztrák delegáció átiratait.

Okolicsányi László, a hetes egyeztető albizottság előadója konstatálja, hogy a két delegációnak a közös költségvetésre vonatkozó határozatai teljesen egybehangzóak.

Az országos bizottság a határozatokat legfőbb jövahagyás végett való felterjesztésre elfogadja.

Ezután az osztrák delegációnak a Latour-Schraffel-féle határozata fölül tárgyaltak, amely a tisztí fizetések emelésére vonatkozik.

Okolicsányi László előadó jelenti, hogy az osztrák delegáció két külön határozatot is hozott. Az egyik határozat rendkívüli hitelt kér megállapítani 1908. január elsejétől kezdődőleg a hadsereg tisztjeinek és a tisztí állományhoz tartozóknak fizetésjavítására 6,300.000 korona erejéig; hasonló czélból a haditengerészet számára 360.000 korona erejéig és a legénységi zsold feljavítására 5,000.000 korona erejéig. A második eltérő határozata az osztrák delegációnak az, amelyben a kormány felhivatik, hogy a jövő évi költségvetésbe ezt a tételt a rendes szikk-szikkált altisztek fizetéséről gondoskodják. Az előadó javasolja, hogy a magyar delegáció e határozat érdemébe ne menjen bele, mert a hadsereg összes költségeiről már gondoskodott, hanem fogadják el a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok országos bizottsága által a hadsereg és a haditengerészet havidíj-évesítésében álló egyéneinek és hasonló állású személyeinek illetménypótlékára, továbbá a legénységi illetmények feljavítására vonatkozó rendkívüli hitelt engedélyezése tárgyában 1908. évi február hó 25-én hozott határozatokra a magyar szent korona országai által kiküldött országos bizottság kimondja, hogy — bár teljesen méltányolja azokat a fontos indokokat, amelyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok országos bizottságát ezen határozatok meghozatalánál irányították, — mégis tekintettel arra, hogy az 1908. évi hadügyi költségvetésbe illesztendő ezen új kiadási tételekre vonatkozó javaslatot nem a közös hadügyminiszter készítette elő mindkét állam külön felelős minisztériumának befolyásával, továbbá tekintettel arra, hogy a magyar országos bizottság a hadügyminiszter által a két kormány hozzájárulásával előterjesztett költségvetést már letárgyalta és minden tételében elfogadta, a magyar országos bizottság nincs abban a helyzetben, hogy a közölt határozatok érdemleges tárgyalásába bocsájtkozhassék.

Ságghy Gyula felszólalása után az országos bizottság egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot.

Ezután Kmetty Károly kért szót. Örömeinek ad kifejezést afölött, hogy az osztrák delegációban is hangok emelkedtek már a delegáció intézményének felesleges volta mellett. Másrészt azonban aggasztó jelenségnek tartja, hogy egyes tekintélyes osztrák államférfiak a permanens delegáció eszméjét vetették fel, ami szerinte beleitközik nemcsak a magyar, de az osztrák törvényekbe is. Kifogásolja, hogy amíg a magyar büntető törvénykönyv az osztrák delegációnak különös védelmet nyújt, addig az osztrák büntető törvénykönyv a magyar delegációnak különös mentelmi jogot nem biztosít. Azt hiszi, hogy ez olyan jelenség, amely okvetlenül orvoslásra szorul.

Barabás Béla elnök indítványozza, hogy az országos bizottság legközelebbi ülését holnap, szerdán délután 5 órakor tartsa, melynek tárgya az osztrák delegációtól érkező üzenet átvétele és annak tárgyalása lesz.

Ezt egyhangulag elfogadják.

A mai ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az ülés félöt órakor véget ért.

A delegáció záró ülése.

A magyar delegáció legközelebbi ülését holnap, szerdán délután öt órakor tartja meg s ez lesz egyzersmind a záróülés is. A tanácskozást gróf Zichy Tivadar alelnök fogja vezetni, mert Barabás Béla, a delegáció elnöke, a holnapi nap folyamán visszatartik Budapestre. Wekerle Sándor miniszterelnök és a magyar delegáció tagjai előreláthatólag holnap este 10 órakor induló vonattal utaznak vissza Budapestre.

Budapest, márczius 3.

Aehrenthal Wekerlénél. A magyar delegáció mai ülésének befejezése után báró Aehrenthal külügyminiszter meglátogatta dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, akivel, valamint az éppen nála időző gróf Andrássy belügyminiszterrel félóránál hosszabb ideig tanácskozott.

A függetlenségi pártkörből. Mozgalmas élet volt ma este az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártkörben. Fennjárt Kossuth Ferencz miniszter, a párt elnöke is, aki a pártkör nagy társalgó termében hosszabb ideig élénken tárgyalta az aktuális politikai kérdéseket a párt nagyszámú együttlévő tagjaival.

A trencsényi választás. Trencsényből táviratozzák: Béla Henrik, a trencsényi kerület alkotmánypárti képviselőjelöltje e hónap 5-én érkezik Trencsénybe több alkotmánypárti képviselővel és még ugyanazon nap délután három órakor elmondja programbeszédét az Erzsébet-szálló nagytermében.

A tiszaháti mandátum. Beregszászról táviratozzák: A tiszaháti kerületben Tar János választási elnök tegnap éjjelkor hirdette ki az eredményt. Máthé László 1863 és Kallós Tivadar 760 szavazatot kapott. Így tehát Máthé László disszidens lett a kerület képviselője.

Az angol flotta-vita.

Budapest, márczius 3.

Az egész világ tengeri hatalmai érdeklődéssel kísérik azt a mozgalmat, melyet az angol ellenzék egy része indított az angol hadiköltségek csökkentése miatt. Az angol kormány, bár annak tagjai arról biztosítanak, hogy hívei ama törekvéseknek, melyek a hadi kiadások csökkentését célozzák, mindamellett arra az álláspontra helyezkedik, hogy Angliának lépest kell tartani a többi tengeri hatalom fegyverkezésével. Tegnap az alsóház ülésén is szóba került a hadi költségek leszállításának kérdése egy javaslat alakjában, amelynek kapcsán Asquith kincstári államtitkár nagyfontosságú beszédet tartott Anglia világpolitikai helyzetéről. Ugyanis Macdonald Murrey radikális-párti képviselő a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

„Tekintettel arra a barátságos viszonyra, amelyben a trónbeszéd kijelentése szerint a külhatalmakkal állunk, határozza el a Ház a fegyverkezésre irányuló kiadások korlátozását és hogy e korlátozások politikáját, amelyre a kormány köteles, tényleg keresztül is viszi.”

Az indítványozó kijelentette, hogy ennek a javaslatnak nincsen kormányellenes éle.

Asquith kincstári államtitkár Macdonald határozati javaslatához a következő módosítást terjesztette elő:

„Tekintettel a külhatalmakkal való barátságos viszonyra, amely a király beszédében jutott kifejezésre, a Ház a minisztert a hadsereg és a flotta költségeinek és kiadásainak korlátozásában, amennyiben ezek a korlátozások az angol birtokok megfelelő védelmével összeegyeztethetők, támogatni fogja.”

A miniszter ezután kifejtette, hogy rokonszenvez azzal a kívánással, hogy valami történjék, ami nemcsak Angolországban, hanem más államokban is lényegesen korlátozza a tengeri kiadások növekedését. Bár a kormány szívesen tett volna a takarékoság érdekében megfelelő kielenést, kénytelen a Házat arra kérni, hogy fontolja meg, milyen szempontokból kell minden megtakarítást szabályozni, azaz a megtakarítások hosszasanak összhangba az angol birtokok megvédelmezésének kötelezettségével. Van ugyan kombinációk, amelyek az államférfiak gondolkodását és politikai irányát megzavarhatják, de ezek a legnagyobb mértékben valószínűtlenek, sőt ott, ahol mint ez Németországgal szemben az eset, nincs kifejezett szerződésünk, Angolország teljes joggal remélheti és megbízhat benne, hogy a két nemzet évről-évre teljesebb és kölcsönösebb megértés alapján egymáshoz közelebb fog jutni. Másrészt azonban nekünk — folytatta Asquith pénzügyi államtitkár — nincs jogunk gyanakodással vagy félelemmel tekinteni arra, hogy valamely nemzet megnagyobbítja flottáját. Anglia egész flottapolitikája tisztán defenzív természetű. A magunk részéről új hajók építése tekintetében nemcsak, hogy a vezetést

nem kívánjuk magunkhoz ragadni, hanem ellenkezőleg, teljes erőnkkel megakadályozni igyekszünk azt, hogy valamely körülmény új lendületet adjon a nagy tengeri hatalmak versenyének. A tengeren hegemoniánk megtámadhatatlan és ilyenek is kell maradnia. (Helyeslés.) A tengeren való emez uralom mások számára lehet fontos és kívánatos, ránk nézve azonban oly követelmény, amelylyel állunk és bukunk. (Helyeslés.) Azt biztosan tudom, hogy e pillanatban a világ egyetlen nagyhatalma sem tekint irigységgel, féltékenységgel, vagy rosszakarattal arra, hogy az angol tengeri erőt más két hatalommal egyenlő színvonalon tartjuk.

Wyndham az ellenzék elégedetlenségét tolmácsolta Asquith javaslatára felett.

Robertson, az admirális parlamenti titkára rámutatott arra, hogy az ez évi programban kontemplált új hajóépítések számára nézve 10 év óta a legutolsó helyen állunk.

Balfour kijelentette, hogy az ellenzék a takarékoskodás mellett van és nézete szerint a tengeri erő redukciója nem veszélyeztetni a nemzeti biztonságot.

Macdonald határozati javaslatát végül 320 szóval 73 ellenében elvetik. Az ellenzék a kormány mellett áll. A kisebbség a radikális munkáspárt tagjaiból állott.

A szavazás után Balfour elfogadásra ajánlotta a kormány javaslatához fűzött pótvajavaslatát. Miután azonban a tárgyalás eme stádiumában már 11 óra is elmúlt, a vitát bizonytalan időre elnapolták.

KÜLFÖLD.

A francia csapatok megerősítése Marokkóban.

Budapest, márczius 3.

Amikor a francia kormány D'Amade tábornokot utasította, hogy hadműveleteinek bázisát kiterjessze, megirtuk, hogy a Marokkóban operáló csapatok ennek a feladatnak nem bírnak megfelelni. Ezt igazolta a zetati előnyomulás is, melyet beszüntetni kellett, mivel D'Amade tábornok nem rendelkezett elegendő haderő fölött, mely az előnyomulási vonalat biztosította volna esetleges elvágatás veszélyétől.

A francia kormány ugyan többször biztosította a közvéleményt, hogy újabb erősítéseket nem küld D'Amade tábornoknak, mivel a Marokkóban levő csapatok teljesen elegendők feladatuk teljesítésére. Mig az operációk csak Kazablankára és közvetlen környezetére szorítottak, addig a francia fővezér csakugyan abban a helyzetben volt, hogy minden ellenséges támadást visszautasíthatott. Ezt annál is könnyebben tehetette, mert a kazablankai kikötőben horgonyzó hadihajók hathatósan támogatták a szárazföldi csapatokat. Mióta azonban néhány törzs azok közül, melyeknek a kazablankai vérengzésben részük volt Muley-hafidhoz csatlakozott s a francziák elhatározták, hogy ellenük büntető expedíciót vezetnek, katonai körök előtt már nyílt titok volt, hogy a marokkói francia hadsereget megerősítik. A napokban különben maga a kormány kijelentette, hogy a D'Amade tábornok hadseregének megerősítésére szánt csapatok már utra készen állnak. Ezzel mintegy bevezetést akart csinálni a mai félhivatalos hírek, melyek jelentik, hogy a kormány táviratilag értesítette D'Amade tábornokot, hogy megkezdte az erősítések küldését. A kormány egyúttal üdvözölte a tábornokot a február 29-iki sikeres ütközetért és tudára adta, hogy akciószabadságát semmi irányban nem kívánja korlátozni. Hír szerint a következő erősítések fognak Marokkóba menni: 2-3 zászlóalj szenegáli vadász, 3 zászlóalj gyalogság, 3 ütveg tüzérség és 2 század afrikai vadász.

Hajóhadunk Máltában. Ziegler ellentengernagy és a magyar-osztrák hajóhadosztály nagyobbrangú tisztjei tegnap az admirális épületben Sir Charles Druhy tengernagynál villásreggeli voltak. A villásreggeli alatt Ferencz József császárra és királyra és Edvárd angol királyra hangzottak el pohárköszöntők, amelyek lelkes visszhangra találtak. A magyar-osztrák hajóhadosztály tisztjei részt fognak venni a kormányzó palotában rendezendő bálon.

Az angol tengerészet az osztrák-magyar hajóra 400 tengerésze tiszteletére a tengerész kabinban reggelit adott. A termet a két flotta lobogói díszítették. Jelen volt azon Ziegler ellentengernagy, Drury tengernagy, az angol központi flotta parancsnoka, valamint a többi angol tengernagyok. Ziegler ellentengernagy beszédet mondott, amelyben az angol tengerészek vendégszeretét dicséri és felszólítja tengerészeit, emeljék poharukat a földközi tengeri angol hajóraj üdvére. A tengernagy szavai háromszoros hurráhi kiáltás követte. Ebéd után az osztrák-magyar tengerészek tiszteletére football-verseny volt. Ziegler ellentengernagy később Drury tengernagyot látogatta meg.

A németalföldi trónöröklés. Hágából jelentik, hogy XXXIII. Henrik reussi hercegnek, Hollandia párisi követségi attaséjának hágai látogatása politikai körökben élénk kommentárokról szolgált okot. Henrik herceg nyolcz napig tartózkodott a hágai udvarnál és a napokban tért vissza Párisba. A herceg idősebb bátyját, XXXII. Henrik reussi herceget tudvalevőleg Hollandia legitim trónörökösének tekintik arra az esetre, ha Vilma királynő örökös nélkül hunyna el. Hír szerint az új kormány legközelebb az örökösödési rend tárgyában előterjesztést tesz a kamarában.

A lengyel javaslat. A porosz képviselőház mai ülésén az urakháza részéről visszajuttatott kelet-tartományi törvényjavaslatot tárgyalta. Stychell lengyel kifejtette, nem a bölcsesség és jog, hanem a durva ököl hozta létre e törvényt. Pártjának nem a német nép ellen, hanem a kormány ellen van kifogása, amely a lengyelektől szellemi és anyagi tulajdonukat elrabolja. Az elnök a szónokot e kijelentéseért rendreutasította. Stychell képviselő rámutat továbbá arra, hogy a miniszterelnök elhallgatta, miszerint nyugati Poroszországban és Posenben a földbirtok két harmadrésze német kézben van. Lehetséges-e, hogy 3½ millió lengyel elnyeljen 60 millió németet?

Rheinhaben miniszter kifejti, hogy az előtte szólók fejtegetéseinek túlzásai és torzításai legnagyobb részben önmagukat czáfolják meg. Justicia germanicát akarunk statuálni így zárja szavait a miniszter, abban az értelemben, miszerint nem engedjük, hogy a keleti tartományokban a németiséget a lengyelek kiszorítsák.

Heydebrand (konzervatív) pártolja a javaslatot.

Porsch (centrumpárti) megjegyzi, hogy a törvényjavaslat ellenkezik az igazságosság elvével és nem is fogja célját elérni.

Lusenski (nemzeti liberális) pártjának hozzájárulását tolmácsolja az urakháza által elhatározott módosításokhoz.

Keruth (szabadelvi néppárti) kijelenti, hogy pártja elveti a törvényt. A kisajátítás alkotmányellenes, kegyetlen és célszerűtlen intézkedés.

Dewitz (szabad konzervatív) pártja hozzájárulását tolmácsolja a szönyegen levő javaslatához.

Ezzel az általános vita véget ért és a Ház áttért a részletek megvitatására.

A kisajátításról szóló határozmányok 13. §-ánál kielenti Arnim miniszter, hogy a kormány 70.000 hektárral el fogja érni a célt.

Ezután a Ház elfogadta a kelet-tartományi javaslatot az urakháza által elhatározott alakban.

Német birodalmi gyűlés. A mai ülésen tárgyalták a belügyi költségvetést. Gróf Stollberg elnök közli, hogy 25 határozati javaslat érkezett be. Giesbert (centrumpárti) örvendetesnek mondja, hogy a kormány előmozdítani igyekszik a szociálpolitikai intézkedéseket. Az összes pártok készséggel működnek közre a szociális kérdések fejlesztésén. Pauli (konzervatív) a munkások sztrájkjogáról elmélkedik és azt mondja, hogy a dolgozni kívánókat meg kell védeni a terrorizmussal szemben.

A birodalmi dumából. A дума mai ülésén elfogadta a belügyi kormányzat költségvetését, mely az inséges területek élelmezésére és segélyezésére 8 millió 342.000 rubelt kér. Ezután áttértek az inszakkosságra irányuló javaslat tárgyalására. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány helyesli a javaslat alapelveit, mindazonáltal azt célozza, hogy az indítványt kidolgozás végett utalják

a pénzügyminisztérium elé. Az elnök ezután felolvassa a várnai polgármester táviratát, amelyben az a san-stefanoi békekötés 30-ik évfordulója alkalmából üdvözlő a dumát. A távirat felolvasását nagy lelkesedéssel fogadták.

Oroszország és a Balkán-vasut. Az orosz kormány külföldi képviselőihez a balkáni vasutak építése tárgyában táviratot intézett, amelyben kiemeli, hogy a bécsi kormány amiódon a pétervári kormányval a balkáni vasut tervét közölte, kijelentette, hogy ez esetben csakis gazdasági célokról és a balkáni forgalom megkönnyítéséről van szó. Mint-hogy pedig az orosz kormány a Balkán-félsziget államainak és népeinek gazdasági fejlődését óhajtja, azt hiszi, hogy a vasutak építése ezen területek béke fejlődésének előmozdítására fog szolgálni. Az orosz kormány, mely semmiféle személyes célokat vagy előnyöket nem tart szem előtt, eddig és a jövőben is távol tartotta magát attól, hogy részére vasutépítés-engedélyeket szerezzon a Balkánon. Az orosz kormány mindenkor kész támogatni oly vasut tervét, mely alkalmas a fentjelzett célt szolgálja. Minthogy a szerb kormány azt kérte a csári kormánytól, támogassa azon vasut tervét, amely a Dunát az Adria-tengerrel kötné össze, a konstantinápolyi orosz nagykövét azt az utasítást kapta, hogy támogassa ezen tervezetet a portánál. Abban a meggyőzésben, hogy könnyű lesz a különböző tekintetbe jövő érdekeket gyakorlati téren egymás mellé helyezni, a pétervári kormány más vasutak tervezetét, amelyeket a különböző balkáni államok elő fognak terjeszteni, ugyanilyen kedvezően fogadni és azokat ugyanezen diplomáciai támogatásban részesíti. Az orosz kormány végül azon reményének ad kifejezést, hogy a nagyhatalmak egyetértene ezen szempontokkal és lépéseivel, amelyeket Oroszország a fenti célok érdekében Konstantinápolyban téend, nem vonják meg támogatásukat.

A perzsa parlament ülése. Teheránból táviratozzák, hogy a parlament tegnapi ülésén egy fontos indítvány került tárgyalásra. Arról szólt az indítvány, hogy minden miniszter mellé szakértőül egy európai kiváló szakértőt nevezzenek ki. Az indítvány megokolására azt hozták fel, hogy ilyen módon a kormány állandóbb lehetne és a külföldi pénzpiacok bizalommal néznének Perzsia felé, tehát fogékonyabbak lennének a perzsa kölesönök iránt. Néhány szavazattal elvetették ugyan az indítványt, de legközelebb újból előterjesztik.

Az orosz népszövetség a csárhoz. Pétervárról jelentik, hogy az orosz népszövetség kongresszusa táviratot intézett a csárhoz, amely a szakács bevezetés után a következőket mondja:

„Most következik el az az idő, amikor külső ellenségeink, amelyek meg vannak győződve belső zűllöttségünkről, arra gondolnak, hogy a birodalom integritását megtámadják, amikor a meghódított idegen népek arra törekcsenek, hogy Oroszországtól elváljanak és politikai függetlenségüket keresztilvigyék. Hidd el nekünk, uralkodó, az ortodox Oroszország még erős és hatalmas. Szállj szembe bátran az idegen ellenség támadásával, azáltal, hogy haderődet ellenük a legutolsó emberig harcra szólítod. Ellenségeinknek az a számítása, hogy te ezt nem vagy képes megtenni, hamis, mert isten kegyelméből az orosz birodalomban nagy nemzeti erő alakult, amely az autokrata csárnak engedelmessédk és kész apáink módjára a haza nagyságáért életét feláldozni. Az általuk vezetett orosz népszövetség az autokrata csár iránti szeretet és hódolattól áthatva már most képes olyan légiókat kiállítani, amelyek teljesen elegendők arra, hogy a rendet és nyugalmat az egész országban fentartsák. Arra a parancsodra emlékezve, hogy szolgáljunk mindenek a törvényesség és rend mintaképeül, azon fáradoztunk, hogy hi szolgáljat ebben a szellemben neveljük. Am tudják meg ellenségeink, hogy az orosz nép még nem halt meg, hogy az orosz csár, bármily nehéz is a viszonyok, a monarchista lobogót, mint régen, az összes elpártoltak kárhözátára, magasra fogja emelni. Tedd ezt nagy autokrata csár és mi valamennyien külső és belső ellenségeink rémületére, hi légióid soraiba lépünk.

Gróf Konovnicin,

az orosz népszövetség kongresszusának elnöke.”

E felirat, mely a legsötétebb reakcióból fakadt ki, annak köszönhető megszületését, hogy a csár fogadta Dubrovint, a szövetség elnökét, Stolypin miniszterelnök határozott ellenzése dacára. Ebből keletkezett Stolypin lemondásának híre is, melyről még nem érkeztek teljesen megbízható hírek.

Drágasági ankét.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 3.

Ritka gyülekezetült össze, több rokonszenvenvel találkozáván a nagyközönség részéről, mint a Popovics Sándor elnökle alatt álló drágasági ankét. Mindannyiunk bőrere megy, hogy azok az urak kieszeljenek valami áfiumot a nagy beteg közlélezési viszonyok meggyógyítására. Ahol annyi elsőrangú szakember van együtt, mint ezen a tanácskozácson, ez valószínűleg sikerülni fog s az állam és a társadalom hiyatása lesz azután, hogy a jónak talált rendszabályokat életbeléptesse.

Az ankét mai első napjának lefolyása a következő volt:

A pénzügyminisztérium palotájában dr. Popovics Sándor államtitkár nyitotta meg a közlélezési viszonyok rendezése tárgyában összehívott ankétet.

Popovics államtitkár a következő megnyitó beszédet mondotta:

Tisztelt uraim! Összejövetelünk célját, előzményeit hosszasanban fejtegetnem azt hiszem fölösleges. Az elsőrendű szükségleti cikkek, a táplálkozás, a lakás, fűtés megdrágulása bizonyos panaszokra, ezek a panaszok bizonyos mozgalmakra vezettek. A panaszoknál egyrészt utalok arra, hogy a gazdasági protekció-rezsim alatt, ama törekvés alatt, hogy egyes gazdasági testületek mindinkább cizárkóznak és különösen a kiviteli törekvés védelmének rezsimje alatt a jószágárak nagyrészt emelkedtek, míg másrészt arra, hogy a jószágárak emelkedése — tagadhatatlan — minálunk, Magyarországon többet tesz ki, mint amennyit a termelő a maga produktumaiért kap. A panaszok mozgalmakat eredményeztek, melyeknek célja a drágulást elhárítani. Ezek a mozgalmak az ő bérharczaikkal a gazdasági produktóik bizonytalanságát eredményezték, veszedelembé sodorták fejlődését, annak a versenynek helyzetét. Már magában ez a körülmény is megokolta tette volna azt, hogy a gazdasági kormányzat magával a ténynyel, annak okaival foglalkozzék. Közvetlen indító okot merített arra abból a körülményből, hogy a közvetlenül gondozására bízott nagy kereseti osztály a drágulás által igen súlyosan érintetik, értem az állami alkalmazottak osztályát. Ezeknek hatása alatt indította meg a kormány a drágulás okainak megállapítására vonatkozó munkálatakat és azt a munkálalatot, amelynek eredményét egyes kísérletek a drágulás megszüntetésére, illetőleg enyhítésére. A kormány nem állhatott meg tisztán a baj diagnózisánál, hanem szükségesnek látta, kötelességének ismerte azt, amit tehetett ebben a tekintetben, meg is tenni, legalább is kezdeni.

A földmivelésügyi miniszter ur ő exzellenzclájára tett némi intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy az egyes speciális cikkek termelése fokoztassék, az egyes piacok ellátása termelvénynyel a mainál nagyobb mértékben történjék.

A kereskedelemügyi minisztérium részéről fognak javaslatok tétetni, amelyek első sorban a munkáslakás-kérdéssel foglalkoznak.

A pénzügyminisztérium e tekintetben szintén nem marad tétlenül, amennyiben, ha a törvényhozástól az erre vonatkozó hiteleket meg fogja kapni, egy nagy ipari telepet szándékozik létesíteni. Ismeretesek továbbá azon intézkedések, amelyeket a pénzügyminiszter ur egyes szentelepek megszerzésére és egy nagyobb, igen jelentékeny kincstári teleprek, amely magánkézen forog, a visszavétele tárgyában tett. Ezzel a szentermelést fokozni kívánja és ettől az akciótól várja a szénáraknak csökkenését is.

A mai szaktanácskozácson célja lesz az összegyűjtött adatokat megrostálni a termelők és fogyasztók szempontjából egyaránt. Ezennel megnyitom az értekezletet és ugy a miniszterelnök ur, mint a magam nevében, üdvözlöm önöket.

Az első felszólaló Mellly Béla fővárosi tanácsos volt. A székesfőváros, a városok és törvényhatóságok nevében hálás köszönetet mond a pénzügyminiszternek az értekezlet összehívásáért. A kérdésben legfontosabbnak tartja az adatok helyességének megírálását és annak megállapítását, hogy vajjon valóban megfelelnek-e azok a valódi helyzetnek. A főváros 1897. óta gyűjti az adatokat. Ismerteti ezeket a statisztikai feljegyzéseket. Kizártnak tartja, hogy az élelmiszerek árát hatósági intézkedések által lehessen leszállítani. A községeknek más feladata van. A községek különben e téren nagyon sok autonóm joggal bírnak és mélyen belenyulnak a kereskedelmi

és közlélezési politikába. Panaszolja, hogy a városok az élelmiszerek után nagy díjakat szednek. Ezt tartja főként a drágaság egyik okának.

Ezután Matlekovic Sándor, az Országos Iparegyesület elnöke szólalt fel. Ugy találja, hogy a drágaság nem általános, mert például a cukor és sok más élelmiszer ára éppen a mostani időben szállott le. Az élelmiszer drágaságának csökkenését sem vásárcsarnokokkal, sem a fogyasztási adók leszállításával szerinte nem lehet keresztülvinni. A lakáskérdés körül igen sok hiba történt. Nagy baj volt e tekintetben az építkezés teljes elhanyagolása. Ezen csakis a munkáskérdés rendezésével lehet segíteni. A munkáskérdéssel egyszer már szembe kell nézni, a munkások és munkaadók közt a viszonyt rendezni kell, hogy az építkezések rendes mederbe tereltesenek.

Lázár Pál szerint a drágaságon mindenképpen segíteni, vagy legalább egyhíteni kell. Sorra veszi a felvetett kérdéseket és ezek között a kiviteli refakciákat. A kiviteli refakciák eddig egy cég kezében voltak: a Kiviteli Részvénytársaság kezében. De azt most megszüntették, amennyiben több egymással szövetségben levő cég is megkapta a refakciákat.

Ezután Kreicsi Rezső Kereskedelmi és Ipar-kamaraí titkár reflektált az eddig elhangzott felszólalásokra. A kiviteli kereskedelem ellen állást nem foglalt, csak azt hangoztatta, hogy csupán a felesleg szabad kivinni. Öngyilkosság az, hogy a terményeket a külföldi piacra viszik és ezáltal a belfogyasztást megdrágítják.

Az elnök ezután az értekezletet negyed három órakor bezárta és folytatását holnap délelőtt tíz órára írasztotta.

A pénzügyminisztériumban dr. Popovics Sándor államtitkár elnökle alatt ma megkezdődött drágasági ankét elé a minisztérium részéről több kötetre menő előkészítő anyagot terjesztettek, amelynek egyrésze a kérdésre vonatkozó statisztikai adatokból, másrésze pedig ezek feldolgozásából és a kibontakozásra vonatkozó tervekből állanak. Bevezetéképen egy tájékoztató nyomatvány elmondja, hogy a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, 1907. szeptember 21-én az összes törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben a drágaság okainak kutatására szólította fel őket. A felhívásnak tizenhét törvényhatósági joggal felruházott város, negyvenhét vármegye és öt bányakapitányság felelt meg. A pénzügyminisztérium és a kormány a kérdésben mindezeideg még állást nem foglalt. — A fentemlített kormányintézkedéseken kívül a földmivelésügyi minisztériumban 1907. november 30-án, interim értekezletet tartottak az érdekelte intézmények és körök bevonásával. Az értekezlet eredményét az ankét elé terjesztették. Az előkészítési munkálatokhoz tartozik még az is, hogy a pénzügyminiszter a mult év folyamán a pénzügyminisztérium kebeléből bizottságot küldött ki, amelynek hivatása volt, hogy a drágaság okait kutassa és megfelelő javaslatot tegyen. Végül tanulmány tárgyává tette a kormány azokat az intézkedéseket is, amelyeket Ausztriával a husarak emelkedésének megszüntetésére kezdeményeztek. Mindezekről az előkészületekről terjedelmes iratokban számol be a kormány.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Makó város nevében Farkas József polgármester feliratot intézett a képviselőházhoz, melyben azt kéri, hogy addig is, míg a törvényhozás rendezi a városok ügyeit, részesítse a várost 62.000 korona évi segélyben 1908-tól kezdve. Ez az összeg megélelné annak, melyet a város bor-, hus- és fogyasztási adó megváltásáért fizet az államnak. Mint-hogy a város az állami teendők nagy részét ellenszolgáltatás nélkül végzi, kéri a képviselőházat, hogy a 62.000 korona évi segély az állami funkciók teljesítéséért járó kárpótlás gyanánt tekintessék. A felirat még felsorolja, hogy Makó a rendőrségre, állami adó beszedésére, árva- és egészségügyekre, valamint katona- és tanügyre évenként 196.794 koronát fizet, ami 68%-os pótdadónak felel meg. Makó kiadása különben 275.680 koronával több a bevéte-

leknél, ami 100%-os pótdónak felel meg. E mellett a városi tisztviselők silány díjazása is hozzájárul az átvilágíthatatlan állapotokhoz.

TÁVIRATOK.

A Duna-Adria vasut.

Pétervár, márczius 3. (Saját tudósítónktól.) A Russ közli: A Duna-Adria vasut terve közeledek megvalósulásához. Oroszország kész a szerb-bolgár tervet diplomáciai uton elősegíteni. A szükséges pénzüsszeget külföldön fogják előteremteni az orosz piac igénybevételével.

A poseni németek és a lengyel javaslat.

Berlin, márczius 3. (Saját tudósítónktól.) A poseni tartományban lakó németek legalább is annyira el vannak keseredve a kisajátítási törvény miatt, mint a lengyelek. A poseni németek szemére vetik az urakháznak, hogy csak azért szavazhatták meg a törvényjavaslatot, mert nem ismerik a viszonyokat Posenben. A kényszerkisajátítás életbeléptetése után olyan lesz a helyzet Posenben, hogy a németeknek nem lehet ott maradásuk.

Közgazdasági táviratok.

New-York, márcz. 3. *Terménytözsze. Gyanoi.* New-Yorkban 11.65, április-ra 11.72, jun-ra 11.66. New-Orleansban —, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. — Zsir. Vestern Steam 8. — Rohe festvérek 8 15. On 29.25—30.25, Réz 1237.—12.62. Csikagó, márcz. 3. *Gabona-tözsze.* Zárlat. Buza irányzata igen szilárd, májusra 100.—97.63 K. júliusra 95.25—93.35 K., Tengeri igen szilárd, máj-ra 62 63—51.25.

Csikagó, márcz. 3. *Terménytözsze.* Zsir májusra 7.25, tegnap 7.40, júliusra 7.80, tegnap 7.65. Szalonna short clear, 6.49 tegnap 6.49. Sertészsus májusra 12.05, tegnap 11.70.

A német birodalmi bank.

Berlin, márczius 3. (Saját tudósítónktól.) A kormányhoz beterjesztett jelentés szerint a birodalmi bank nyereségadója negyven millió márkát tesz ki, míg a bank üzleti nyeresége nyolcvanmillió márkára rug. Mivel az utolsó kimutatás tényleg nem olyan kedvező, semmint várták, pénzügyi körökben általános az a vélemény, hogy a birodalmi bank csak az üzleti évnegyed lejártá után fogja leszállítani a kamatát, de viszont ha az angol bank csüörtökön mérsékli a saját rátáját, akkor a német birodalmi bank sem zárkozhatik el a kamatlábnak legalább fél százalékkal való leszállításától.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** Báró Dóczy Lajos ma több heti tartózkodásra délvidekre utazott. — Gróf Mensdorff osztrák-magyar nagykövet Londonba visszatért.

— **József főherceg utazása.** József főherceg és Augustia főhercegnő nagyobb tengeri utra készül. A főhercegi pár Fiuméből Nápolyba utazik, majd San-Remóba megy, ahol több napot fog tölteni és márczius 17-én tér vissza Budapestre.

— **Kitüntetés.** A király Kilib Miklósnak, a gróf Schönborn-Buchheim munkácszentmiklósi hitbizományi uradalom körerdészének, sok évi hű és eredményes szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet; Fömmel Géza nyugalmazott körjegyzőnek buzgó szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet és Molnár Kálmán fővárosi államrendőrnök emberéletnek megmentése alkalmából tanított bátor magatartása elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Szterényi József államtitkár Budapesten.** Szterényi József kereskedelmi miniszteri államtitkár ma este kilenc óra 15 perczkor neijével visszaérkezett Budapestre a délvideken töltött szabadságáról. A keleti pályaudvaron Kotányi Zsigmond, udvari tanácsos, máv. igazgató, dr. Leszner Richárd min. titkár és Boczán állomásfőnök fogadták. Az államtitkár a legjobb egészségben tért vissza Budapestre és a holnapi napon átveszi ismét hivatalát.

— **A beteg Fehér Ipoly.** Győrszentmártonból érkezett jelentések szerint a Fehér Ipoly pannoni főpát betegségéről megjelent hírek tulzottak. A főpát tíz nappal ezelőtt influenzában megbete-

gedett ugyan, ma már azonban annyira javult az állapota, hogy hivatalos ügyek intézésével is foglalkozhatik.

— **József nádor emlékekadémiája.** Ma este rendezte a Műgyetemi Atletikai és Football-Klub a főiskolai bajnoki vívó-versenyt s a József nádor emlékekadémiát. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter képviselőjében dr. Gopcsa László miniszteri osztálytanácsos jelent meg, aki szép beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat. Megjelentek még K. Jónás prorektor, Tóttóssy, dr. Rényi, Zielinszky, Maróti és Reitő műgyetemi tanárok, Fittler udv. tanácsos, tornyai Schosberger Lajosné, dr. Rényi Józsefné és Hámos László főispán. Az akadémiát Rényi József, a MAFC tanácselnöke nyitotta meg nagyszabású emlékbeszéddel. Az akadémián a főiskolák legjobb vívói vettek részt. Ezután Gopcsa László kiosztotta a tiszteletdíjakat. Az akadémiát megelőzte a MAFC főiskolai kardvívó-bajnoksága, melyet Pajzs Pál orvostanhallgató nyert meg. Második Szende Dezső (KEAC), harmadik Darányi Gyula, negyedik Posta Sándor (KEAC), ötödik ifj. Fáy István, hatodik Jászapáti (MAFC), hetedik Dénes (MAFC) és nyolcadik Szende Andor (MAFC).

— **Halállal fenyegették a román királyt.** Károly király kabinetirodájához folyamodás jött nemrég száz árgesmegei paraszt aláírásával. A folyamodók elpanaszolták, hogy a pitești ügyvédek minden munkáért többet fizetnek, mint az ügyvédi kamara díjjegyzéke megállapított nekik s kérték a királyt, hogy járjon el ebben a dologban. A folyamodás azzal a fenyegetéssel végződött, hogy ha a király február huszonnyolcadikáig el nem intézi a dolgot, családostól levegőbe röpitik. A kabinetiroda átadta a folyamodást az igazságügyminiszternek, aki elrendelte a vizsgálatot s a főügyész elküldte Pitestre. A pitești ügyészséggel együttesen végzett vizsgálat megállapította, hogy a folyamodást nem száz paraszt, hanem néhány közvetítő ügynök írta s az aláírások hamisak. Megállapították azt is, hogy az értelmi szerző egy Nageszku nevű ügynök. Valamennyit letartóztatták.

— **Az özvegy czárné utazása.** Az özvegy czárné, aki holnap reggel érkezik Doverbe, több hetet szándékozik Angliában tölteni s azután Alexandra királynéval a Földközi-tengerre megy, ahol Edvárd királyllyal fog találkozni. Az özvegy anyaczárné angliai utazásának programját mélysegesen titkolják, hogy elejét vegyék a merényleteknek. A Daily Mail szerint az özvegy anyaczárné a czár különvonatán utazik, amely 11 páncélos vagonból áll. Ezek a kocsi bombamerényletek ellenében védve vannak. Calaisból Doverig egy turbinás gőzhajón fog átkelni a czárné. Beszélük, hogy a czár még ez idén, valószínűleg nyár derekán Angliába fog utazni.

— **Kossuth halálának évfordulója.** Az országos függetlenségi párt és a főváros hazafias polgársága hagyományos kegyelettel üli meg az idén is Kossuth Lajos halálának évfordulóját. Az évforduló napján, márczius 20-án az orsz. függetlenségi és 48-as párt, a rákövetkező vasárnapon, márczius 22-én pedig a polgárság és az egyetemi ifúság testületileg vonul ki a Kerepesi-uti temetőbe, ahol emlékbeszédek kíséretében megkoszorozza Kossuth Lajos sírját. Az évforduló alkalmából Kossuth Lajos Tódor is hazakerkezik Olaszországból, hogy koszorút helyezzen édesatyja sírjára.

— **Várady püspök kitüntetése.** Jelentettük már, hogy a király Várady Lipót püspöknek a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter ma délelőtt személyesen nyújtotta át Várady Lipót Árpád püspök, min. tanácsosnak a Ferencz József-rend középkeresztjét csillaggal, mely alkalommal a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a püspök kitünő szolgálatairól és megköszönve támogatását, azt továbbra is kikérte.

— **A haragos Toselli.** Közöltük, hogy Toselli, az egykori szász trónörökösne férje, pörrel fenyegette meg a nizzai farsangi bizottságot, mert állítólag kigunyolták a feleségét. Erre vonatkozólag azt jelentik Nizzából, hogy Toselli táviratban felszólította a bizottságot, hogy az ünnepi fölvonulásból távolítsa el a zenét ábrázoló kocsit, mert annak disztetésében feleségének kigunyolását látta

— **Tolsztoj kegyelmet kap.** A szent synodus elhatározta, hogy megszünteti Tolsztoj excommikációját, ha — megtagadja eddig vallott meggyőződését és hirdetett tanait. A synodus erről a határozatáról értesítette Tolsztojt.

— **József főherceg pöre.** Dr. Ebers Henrik bécsi orvos tudvalevőleg pört indított néhai József főherceg örökösei ellen s keresetében kártérítést követelt a Czirkveniczában tett befektetésekért, illetve azt kívánta, hogy a főhercegi örökösök helyezték vissza őt a fürdőbérletbe. E kereset dolgában ma volt az első tárgyalás dr. Bloch országos törvényszéki tanácsos vezetésével a főudvarmesteri hivatalnál. A tárgyaláson Klotild főhercegnő és az elhunyt főherceg más örököseit dr. Bacher s illetőleg dr. Pekár Imre ügyvédek, a felperest dr. Hofmokr ügyvéd képviselte. Valószínű, hogy a pör békés egyezséggel fog végződni. A legközelebbi tárgyalás a főudvarmesteri hivatalnál e hó 17-én lesz.

— **Roosewelné panasza.** Sokan ösztökélik Roosewelné elnököt, hogy másítsa meg szándékát és vállalja újra az elnökségre a jelöltséget. De Roosewelné nem tartozik azok közé, akik szeretik, ha Roosewelné ismét elnöké választanak. Roosewelné keservesen panaszkodott ismerőseinek, hogy férje az év legnagyobb részét hivatalának szenteli s családjától folyton távol van. Ő legjobban szeretné férjét visszaadni a családjának. A washingtoni életet Roosewelné, mint mondotta, sohasem szerette és belefáradt a sok hivatalos ceremóniába. Roosewelné meg van győződve róla, hogy férje meghallgatja az ő tanácsát.

(—) **Az Otthon-körből.** Az Otthon írók- és hírlapírók körének választmánya ülést tartott ma délután Rákosi Jenő elnöklésével. Révész Gyula titkár bejelent, hogy egy selmeczbányai öreg honvéd, aki ismeretlen akar maradni, három régi díszórát küldött ajándéknak az Otthonnak abból az alkalmából, hogy márczius 15-ikének hatvanadik évfordulója közeledik. A választmány ezuton köszönetet mond az ismeretlen adakozónak. Az Otthon-kör Lukácsy Sándor siremlékére száz koronát adományozott. Falk Zsigmond lovag beterjesztett pénztári jelentését köszönettel fogadta a választmány. Ezután megválasztotta a választmány a Kör intézőjévé Erős Gyulát. Új rendes tagok lettek: Nádas Sándor, Kéri Pál.

— **A Calvino-afér.** Pétervárt végre teljes bizonyossággal sikerült megállapítani annak a kivégzett terroristának a kilétét, akit eleinte Lebedinzow odesszai diáknak hitték s akit tudvalevőleg eleinte Mario Calvino olasz hírlaptudósítónak tartottak. A kivégzett terrorista igazi neve Feinberg s e név alatt Olaszországban naturalizáltatta magát. Származására nézve lengyel zsidó volt. Olaszországban megismerkedett Mario Calvino tanárral, akit rábeszélte, hogy jöjjön vele Oroszországba, ott kitűnő állást kaphat egy részvénytársaságnál. Calvino tanár ekkor utlevelet váltott, amelyet néhány nap mulva egy orosz forradalmár nő ellopott tőle.

— **Általános fűszeres-sztrájk.** A fűszeres segédek általános sztrájkra készülnek s úgy lehet, hogy az már a legközelebbi napokban ki is fog törni. A fűszeres segédek ugyanis a főnökökkel múlt év október 29-én kollektív szerződést kötöttek, amelyet azonban a főnökök nem tartottak be s most értesítették a segédeket, hogy az egyezmény több pontját nem valószínűsíthatják meg.

— **Ünnepelt vívómester.** A Nemzeti Vívó-Club abból az alkalmából, hogy csapata a M. A. C. csapatversenyén oly szép sikerrel szerepelt, elhatározta, hogy mestere, Fodor Károly tiszteletére vívó-estélyt rendez.

— **A „bankárok“.** A Kardos-család bankjai ellen megindult bünyvizsgálat ügyében Székely vizsgálobíró erélyesen folytatja a tanukihallgatásokat. Kardosék ellen nyolcvanegy fejelentés van s ezek mindegyikében a panaszosokat kihallgatta már. Kardos Árpád az összes vádpontokat tagadja s a könyvekből akarja kimagyarázni ártatlanságát. A könyvek azonban ellenére bizonyítanak. Ma Neu Samu igazgatósági tagot, aki szintén panaszos, továbbá Kármán Lajos volt országgyűlési képviselőt és dr. Horváth Ákóst hallgatták ki. Sor kerül nemsokára dr. Barta Ferencz trencsényi közjegyző kihallgatására is.

— Az allensteini tragédia vége. Röviden jelentettük már, hogy Goeben százados, aki Schönebeck őrnagy meggyilkolása miatt ült vizsgálati fogságban, a börtönben elmetsette a torkát és meghalt, még mielőtt segíthettek volna rajta. Az allensteini tragédia ezzel befejeződött, mert a gyilkos és az áldozat a földben pihennek, a bomlott agyu asszony pedig, aki a tragédiát előidézte, szanatóriumban él, szigorú orvosi felügyelet alatt. Srenk-Notzing elmeorvos, aki Goeben századosot a börtönben megvizsgálta, elmondta egy újságírónak, hogy Goeben százados a börtönben mindent elmondott neki a gyilkosságról, többek közt sok olyan dolgot, amelyről a vádhatóságnak fogalma sem lehetett. A fogoly az orvos előtt célzást tett arra, hogy öngyilkos lesz s ezért az orvos azt ajánlotta a százados védőügyvédjének, hogy jobban ügyeltesse Goebenre, de a védőügyvéd azt felelte, hogy aggodalomra nincsen ok, mert Goeben megígérte, hogy anyjára és ezredére való tekintettel nem fog öngyilkosságot elkövetni. Végzetes tette előtt levelet írt a fogoly százados, amelyben a következőket mondja:

— Ez az asszony mindent tudott nekem szüggérálni és én minden gondolkodás nélkül és minden belső ellenszegülés nélkül képes voltam érte a legnagyobb büntetéseket elkövetni, sőt boldog voltam, hogy érte ezt megtehettem. Soha sem volt lelkiismereti furdalásom, mert ez az asszony beszédével az örületességig tudta bennem fokozni a szerelmet. Így addig beszélte nekem, hogy férje bántalmazza és durván bánik vele, amíg végre elhittem s az őrnagy a legundorítóbb színben tünt föl előttem. Párbajt nem akart megengedni és pedig a legtarthatatlabb okok miatt, de az ő tilalma elég volt nekem arra, hogy a párbajt eszméjét elejtsem. Ekkor merült föl az a terv, hogy tanuk nélkül vivjünk párbajt.

A gyilkosságról ezeket írja:

— Az asszony biztatására arzénikumot vettem és pedig annyit, hogy kétszáz embert meg tudtunk volna vele mérgezni. De amikor a kivételre került volna a sor, az őrnagyét cserben hagyta bátorsága. Azt hiszem, hogy az asszonynál nem annyira gyilkosságról, mint inkább hisztérikus játékról volt szó, mert férje valóban nem is bánt vele oly rosszul; a házastársak elég jól megfértek egymással s az asszony hisztériájából következett, hogy a férjét folytonosan izgassa. Később abban állapotunk meg, hogy a férjét az erdőben hívjam ki párba, ezt többször meg is kíséreltük, de mindig tanuk érkeztek oda s a dologból semmi sem lett. Schönebecknek férjének vastag pamutharisnyái közül egy párt nekem adott s arra kért, hogy a tett elkövetésénél huzzam rá cipőmre, hogy így a kutyák ne találják meg nyomomat.

Elérkezett a karácsonyi ünnep. Göben a szent estén vendége volt Schönebecknek, akinek házában volt délutáni két órától esti kilencz óráig. Amikor az őrnagy egy pillanatra a szomszéd szobába távozott, Schönebeckné odavezette Göbent a karácsonyfához s ott tette le vele az esküt, hogy még azon a napon végezni fog az őrnagygyal. Göben egy pillanatil sem szabadkozott és minden tétovázás nélkül letette az esküt. Egy ellenőrizetlen pillanatban azt a tanácsot adta Schönebecknek, hogy a revolvereket cserélje ki, hogy aztán a dolog olyan látszatot nyerjen, mintha az őrnagy öngyilkosságot követett volna el, de az asszony ezt nem engedte meg s így szól a századoshoz:

— Csak arra vigyázz, hogy semmit se felejtés itt!

Göben, mint rendesen, most is engedelmességet. Azután elkövetkezett az éjjel. A százados ráhuzta cipőjére a harisnyát, az asszony pedig szobájába vitte a kutyákat. Az álarcot Göben a zsebébe tette, de a végzetes pillanatban nem tette arczára; azt akarta, hogy szemtől szembe álljon azzal a férfival, aki az ő meggyőződése szerint boldogságának utjában állt. Az volt a szándéka, hogy az őrnagygyal a nagy ebédlő-teremben találkozzék, mert ott villamos lámpák égtek és elég nagy tér volt lövésre. Az volt a terve, hogy az ablakon át igyekszik bejutni az ebédlő-terembe, de Schönebeckné a megállapodás ellenére bezárta az ablakot, ami szintén arról tanuskodik, hogy az asszony nem gondolt gyilkosságra, hanem az egész csak hisztérikus játék volt nála. Hogy Schönebeck őrnagyot a zaj felélesztette és hogy revolverrel állott támadója elé, azt már többször elmondták. Göben beszélni akart s így kezdte: Őrnagy ur . . . de az őrnagy ugyanabban a pillanatban lövésre emelte revolverét s Göben teljesen elvesztve az eszt, gyorsan lőtt és

homlokának közepén találta ellenfelét. Schönebeck egyáltalában nem is jutott abba a helyzetbe, hogy löhessen. Göben így fejezi be levelét:

Az asszony ezen a napon azt mondta nekem, hogyha ennek a dolognak nem lesz hamarosan vége, akkor ő bele fog pusztulni; attól félek, hogy félesztendő, vagy egy esztendő múlva is csak ott leszünk, ahol most vagyunk; végezz és pedig úgy, hogy a férjem belehaljon, nehogy később ellenem vallhasson.

Az elmeorvos szerint Göben nem volt teljesen beszámítható állapotban, amikor őlt, mert összes cselekedeteit az asszony parancsára hajította végre. E vélemény alapján kétségtelen, hogy Göbent nem gyilkossággért, hanem legfeljebb emberölésért ítélték volna el.

Allensteinből táviratozzák, hogy a hadügyminiszter vizsgálatot rendelt el a körül, hogy kit terhel mulasztás Göben százados öngyilkossága miatt, mert kétségtelen, hogy a vizsgálati foglyot nem őrizték elég gondosan. Fölmerült az a gyanu, hogy a százados valamelyik őrtől szerezte a kést.

Az eddigi vizsgálat annyit derített ki, hogy az öngyilkosság tegnap délután 3 óraker történt, amikor Göben századosnak bevitték az ebédet a czellába. Minthogy Göben gyöngye gyomru volt, hosszabb ideig behagyták az ebédet, mert lassan evett, de időközben a czella előtt álló őrnagy legálább negyedóránként be kellett néznie az ajtó kis ablakán. A kihallgatott örök elbeszéléséből az derül ki, hogy délután négy óráig Göben az asztalnál ült. Az az őrnagy, aki négy óraker került a százados czellája elé, mikor először benézett a kis ablakon, nem látta a századosot s azt hitte, hogy ebéd után lefeküdt az ágyra. Valójában Göben az ágy szélén ült, úgy fordult el az ajtó felé, hogy az őrnagy nem láthatta. Az ágy szélén ültében a vasedény peremén megélesítette evőkését és egy nyisszantással elvágta nyakán az ütőereket. A halál nagyon rövid idő alatt állhatott be, mert az ágy és a czella padozata csupa vér volt. A holttest mellett két levelet találtak. Az egyiket rokonainak írta a százados, a másikat nem volt címzés. Ebben a levélben töredelmes vallomást tett Göben. Azt írta, hogy teljesen hatalmában állott Schönebecknek s szent meggyőződése, hogy nem volt eszénel, mikor meggyilkolta az őrnagyot. Mivel azonban az orvosok szavaiból azt vélte következnie, hogy a törvényszéki pszichiaterok őt normális elméjűnek találták, véget kell vetnie életének, nehogy elítélésével még nagyobb szegényt hozzon a német tisztikarra.

Ami Schönebecknekét illeti, a büntető perrendtartás szerint a megfigyelés csak hat hétig tarthat s mivel január 21-én szállították be Schönebecknekét a szanatóriumba, a megfigyelés már néhány nap múlva véget fog érni. Az orvosi vizsgálat örültnek konstataulta a meggyilkolt őrnagy nejét, tehát állami tébolydába fogják internálni.

— A rendőrség és a közkórházak. Dr. Boda Dezső főkapitánytól ma délben érkezetlet volt, amelyen dr. Magyarevits Mladen tisztii főorvos, dr. Rónaffy Alajos rendőr-főorvos és két rendőrtisztviselő vett részt. Az érkezetletnek Boda főkapitány ismeretes rendelete képezte az anyagát, amely a kórházak tulzsfuoltására vonatkozott. A főkapitány azt az előterjesztést tette a tisztii főorvosnak, hogy a jobb- és balparti kórházakban 3-4 ágyat tartssanak fenn állandóan azon betegek számára, akiket az utcáról szed fel a rendőrség és kórházban akar elhelyezni. A tisztii főorvos ezt az előterjesztést méltányosnak találta és garanciát vállalt, hogy a kórházakban 3-4 ágyat üresen tartssanak a rendőrség által szállított betegek számára.

— Gyilkos véletlenség. Megrázó szerencsétlenség történt ma este nyolcz óra tájban a Damjanich-utca 32. számú házában. Bux Arnold huszonhét esztendőös magánhivatalnok, aki a Koronaherezgutezai Keleti-féle műszerész cézegnél van alkalmazásban, ma délután egy Browning revolvert vásárolt. Mikor este fiatal feleségének mutogatta a fegyvert, jobb halántékához szorította és nevetve mondotta, hogy csak a ravaszt kell megnyomnia és azonnal halott. Alig, hogy ezt kimondotta, a revolver elsült és a szerencsétlen fiatalember holtan rogyott össze. Az előhívott orvosok csak a beállott halált konstataálták. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. A tragikus végű fiatalember alig hét

hónappal ezelőtt házasodott. Özvegve csaknem esztét vesztette a szörnyü katasztrófa fájdalomától.

— Zöldi Elzáról. Zöldi Elzáról, a temesvári színház drámai hősnőjéről, aki egy végzetes pillanatban öngyilkossági kísérletet követett el, az a hír érkezett, hogy állapota jobbra fordult. Szombat éjjel még szivgyöngeség tünetei mutatkoztak, de a vasárnap éjszakát már nyugodtan töltötte el, hétfőn reggel felé pedig öt órán keresztül aludt. Tegnap délelőtt Lichtscheindl kórházi igazgató ismét alaposan megvizsgálta a beteget, akinek az állapotát kielégítőnek találta. A beteg mellett állandóan ott tartózkodnak atyja, Zöldi Márton és huga, Vilma, akik odaadó szeretettel ápolják. Tekintettel a beteg gyöngeségére, egyelőre lemondtak a golyó eltávolításáról.

— Gladys hozománya. Azt a kétmillió dollárt kitevő tőkét, amely a newyorki városi kölesönykötvényekben volt letétbe helyezve egy ottani bankban, gróf Széchenyi Lászlóné, Vanderbilt Gladys nevére írták át. Ez az összeg egy része annak a hozománynak, amelyet a fiatal magyar grófné kap. Ennek a tőkének kamatait egy budapesti bank fogja folyósítani.

— A gyermekvédelmi liga nagygyűlése. Az Országos Gyermekvédelmi Liga kedden délután öt óraker az Ujvárosi háza közgyűlési termében nagygyűlést tartott, hogy a társadalom figyelmét a patronázs megteremtésére felhívja. Dr. Bárczy István, Budapest székesfőváros polgármestere nyitotta meg az ülést, szivélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Rámutatott arra, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottsága helyügyminiszteri rendelet alapján elhatározta, hogy minden kerületben külön kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottságot szervez. A bizottságnak feladata lesz a hatóságokat e gyermekvédelmi teendők ellátásában támogatni. Dr. Szilágyi Artur Károly ügyvéd ismerteti a patronázs céljait és feladatait. A zajos éljenzéssel kísért beszéd után gróf Edelsheim-Gyulay Lipót szólott, akiter lelkes éljenzéssel köszöntöttek. A helyügyminiszter rendeleteinek végrehajtásával, mondotta, a társadalom közelebb jön a gyermekhez, amelyet támogatni és segíteni van hivatalva. Ezután Ruffy Pál, az állami gyermekmenhelyek országos főfelügyelője tartott rendkívüli poetikus lendületü beszédet, majd dr. Karsay Sándor, az Országos Gyermekvédő Liga ügyvezető igazgatója ismertette a gyermekvédelem különböző fajait, amelyeket nem lehet műkedvelő egyénekre bízni. Sélley Barnabás, a budapesti kir. ügyészség vezetője hangsulyozza, hogy az ügyészség a legnagyobb jóindulattal viseltetik a liga akciója iránt és kiveszi abból a maga részét. Dr. Angyal Pál jogakadémiai tanár a fiatal büntösökről szól. Nem tartja czélszerűnek, hogy ezeket előzetes letartóztatásba, vagy vizsgálati fogságba helyezték, mert ez csak további megrontásukra vezet. A nagy tesszéssel fogadott beszéd után Bárczy István polgármester megköszönte az élénk érdeklődést és az ülést berekesztette.

— Házasságok. Pap Samu Budapestről eljegyezte Zinsenheim Ellát Komáromból. Faragó János Maramaroszigeten eljegyezte Cserezhnyevs Ilonkát.

Erdei Henrik, a Hazai Bank főtisztviselője ma tartotta esküvőjét Hay Nellyvel Amonyból.

— Vitriolmérőnylet. Egész Amerikában nagy feltűnést kelt az a különös körülmények között véghezvitt gyilkosság, amelynek áldozata Royes Charlotte nevü dúsgazdag asszony, aki a kaliforniai Los Angelesban lakik. Az asszony, aki elváltan él a férjétől, hónapok óta szerelmi ajánlatokkal üldözte Maccomas bányamérnököt. Szombaton este feltűkenységi rohamában az asszony egy üveg vitriolt akart a mérnök arczába dobni, de czélt tévesztett s a maró folyadék a férfinék csak a haját égette meg. A mérnök a merényltre elővette revolverét és az asszonyt lelötte. Azután elment a rendőrségre és bejelentette, hogy gyilkosságot követett el. A rendőrség letartóztatta.

— Feljelentett ügyvéd. Bécsben jogászkerékben sokat beszélnek arról a feljelentésről, amelyet három nap előtt adtak be az alsó-ausztriai ügyvédi kamara fegyelmi választmányához dr. Porzer József bécsi ügyvéd, tartománygyűlési képviselő, Bécs város helyettes-polgármestere ellen. A feljelentés sze-

rint Porzer egy örökösödési ügyben mind a két pereskedő félnek ügyvédi tanácsot adott. Az ügyvédi kamara fegyelmi tanácsa megindította a vizsgálatot.

— A kiutasított Schächter Mózes üzemel. Tavaly télen az egész főváros, sőt az egész ország társadalmát fölkavarta egy rendőri kiutasítás. A bártfai rendőrség kiutasította volt ugyanis Schächter Mózes galicziai születésű állítólagos hírlapírót, aki mindenütt orosz politikai menekültnek mondotta magát. A kiutasítás körülményei nem voltak egészen tisztázottak. A liberális magyar közönség körében az a hit vert gyökeret, hogy a kiutasított Schächter Mózes vallási türelmetlenség áldozata lett. Ennek a hangulatnak hatása alatt megmozdult a közvélemény. az egész fővárosi sajtó s itt Budapesten köztisztviselőben álló előkelő férfiak tették magukévá az üldözöttnek vélt ember ügyét. A rokonszenvet Schächter Mózes iránt az is növelte, hogy időközben megházasodott, magyar leányt vett feleségül, aki a kiutasítás idején éppen betegágyat feküdt, egy súlyos operáció után. Az intervenció eredménye az lett, hogy Schächter Mózes a belügyminiszter személyesen fogadta, biztosította jóindulatáról s a kiutasítást másnap hatályon kívül helyezte. Ettől kezdve Schächter Mózesnek itt Budapesten existenciája lett, melyből tisztességesen megélhetett volna. Valamennyi napilap, sőt a hetilapok is munkát adtak neki. írásait elfogadták és az irgalom nevében igen sokszor értéket is megfizették. A tisztességes munka azonban nem tetszett a haszontalan embernek, aki az emberek sajnálatát is széllhámoskodással szerezte. Azon kezdte, hogy azoknak a lapoknak a nevével, amelyeknek jóindulatát élvezte, visszaélt. Apró-cseprő és komisz csalásokat követett el és megcsalta a szerkesztőseket is, mert idegen írásokat adott el sajátjaként. Ezeknek a dolgoknak a révén derült ki aztán, hogy Schächter Mózes sohase volt orosz menekült, közönséges galicziai lengyel-zsidó, aki Oroszországban sohasem is volt s oroszul nem is tud. A csaláfitaságok miatt lassankint kiszorult a szerkesztősegekből s ettől fogva egész existenciája széllhámoságokra bázisozott. A legutóbbi hetekben a vidéken esavargott, ahol végigkoldult és zsarolt mindenkit, akihez hozzáférközhett. Legutóbb Ujvidéken látták, ahol azzal a mesével házalt, hogy Alba Nevisz írónót vette feleségül, akivel nagy nyomorban él. A véletlen azonban úgy akarta, hogy beállított ezzel a mesével az említett írónó egyik rokonához is, aki megdöbbenéssel hallotta, Schächter hazugságait és az ijedelem hatása alatt rögtön irt az írónónek. Alba Nevisz e levél alapján Schächter ellen ma megtette a följelentést a rendőrségen, amely intézkedett, hogy a veszedelmes széllhámost a vidéki hatóságok letartóztassák.

— Kiszúrták a szemét. A múlt hét péntekjén Dunakeszről egy kilencz éves fiúcskát hoztak be a szülői a fővárosba és a Rókus-kórházba vitték. Ott az orvosok megállapították, hogy a fiú félszeme kifolyt. A szerelésénél járt fii Sas Róbert, Sas Béla dunakeszi lovászmester fia. A mikor faggatni kezdték, elmondta, hogy a baj az iskolában érte. Ő a második osztályba jár, ahol Pazsant Vincze, a tanító, aki ha ő nincs ott, egy Baranyai Antal nevű tizenkét éves fiúra, mint vigyázóra szokta rábízni a gyerekeket. Így történt ez a minap délelőtt is. A gyerekek azonban nem engedelmeskedtek a vigyázónak, hanem lármáztak és szendeltek. A vigyázó többször figyelmeztette őket, de utóbb, a mikor látta, hogy hiába beszél, tettelegességre is vetemedett. Nekiment a kis Sas Róbertnek, összeverekedtek és közben Baranyai iróttal kiszúrta iskolatársának a szemét. A szomorú eset dolgában a budapesti rendőrség is megindította a vizsgálatot. Dunakeszen azt mondják, hogy Pazsant főtanító a templomban volt elfoglalva, azért bizta a gyerekeket a vigyázóra. Azt is beszélnek, hogy egy fiú valómása szerint Sas Róbert maga szúrta ki a szemét. Az igazságot a vizsgálat fogja kideríteni.

— Merénylet egy rendőrfőnök ellen. Óriási felháborodást kelt Chicágóban az a merénylet, amelyet tegnap Shippey odavaló rendőrfőnök ellen követtek el. A merénylő revolverrel és késsel súlyosan megsebesítette a rendőrfőnököt, a rendőrfőnök fiát és kocsisát. A merényletről még ezeket jelentik: Egy ismeretlen ember, mint sejtik, anarchista, jelent meg a rendőrfőnök házában, ahol kijelentette, hogy személyesen őhajt beszélni a rendőrfőnökkel, mert nagyon fontos dolgokat kell vele közölnie. Shippey fogadta az ismeretlent, de ez abban a pillanatban, amint a rendőrfőnök kilépett az ajtón, kést rántott elő és kétszer a rendőrfőnök karjába szurt. A rendőrfőnök kiáltására elősietett a rendőrfőnök fia és kocsisa, mire az anarchista revolverből kétszer rájuk lőtt és a fiatal Shippeyt életveszélyesen, a kocsisát pedig könnyebben megsebesítette. Erre menekülni akart, de a rendőrfőnök ötször utána lőtt. Valamennyi lövés talált és az anarchista holtan esett össze. A rendőrfőnök fia halálán van. Az alábbi adatok támogatják azt a fölfevést, hogy a merénylő csakugyan anarchista volt: Az anarchisták már régóta üldözik Shippeyt gyűlöletükkel. Shippey már több évvel ezelőtt kijelentette, hogy Chicágót meg fogja tisztítani az anarchista elemektől, amelyek különösen az utóbbi időben Oroszországból és Németországból bevándorolt anarchistákkal nagyon megszáporodtak. Shippey ez év elején külön detektívcsapatot állított fel, amelynek csak az volt a rendeltetése, hogy a legármósebb anarchistákat megfigyelje. Mihelyt anarchisták izgató beszédeket mondtak, azonnal ott termettek a detektívek, akik letartóztatták őket. Az anarchisták utabban azzal fenyegetőztek, hogy Rooseweltet, ezt a szerintük agyalágyult embert, ugyanolyan módon fogják kivégezni, ahogyan a portugál anarchista Károly királyt meggyilkolták.

— Elbocsátott hajósok. A Pollák és Schiifigőzhajózási vállalat ma százhatvan munkást elbocsátott szolgálatából. A vállalat az elbocsátást azzal indokolja, hogy a munkások között sztrájkmozgalmat észlelt, melybe az elbocsátott százhatvan munkás a vállalat összes alkalmazottait be akarta vonni.

— Vizáradás. A Fekete-Körös Belényesen és vidékén az esőzés folytán oly erősen megáradt, hogy a vizállás öt méteren felül van. A megáradt viz Tulka, Atyás és Szalonta határát egészen előntötte. A mentési munkálatokat az árvédelmi társaság részéről Leidl főmérnök vezeti. A Dobrest melletti erdőben folyó Vidapatak ugyancsak az esőzések következtében úgy megáradt, hogy a bihari erdőipar és mészégető vállalat 14 kilométeres iparvasut-vonalát használhatatlanná tette és nagymennyiségű tüzfát hordott el. A kár megközelíti a 60.000 koronát. Miután itt az üzem hetekig szünetelni fog, a vállalat nem szállíthatván, kénytelen volt ma 800 munkását elbocsátani.

— Halálozások. Ötveny dr. Hóman Ottóné, pusztaszentgyörgyi és tetéleni Darányi Borbála hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Temetése 4-én délután félnyolc órakor lesz a II. ker. Iskola-utca 6. számú gyászszobából. Az elhunytban Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és Darányi Béla testvérüket gyászolják.

Jávor Endre kir. kuriai bíró ma éjjel Rákóczi-utí lakásán meghalt.

Szatmári Ilonka. Szatmári Adolf uradalmi intéző leánya tizenhét éves korában meghalt Ó-Pályiban.

Kacziány Nándor, az 1875-ben felosztott budai törvényszék büntető tanácsának volt elnöke, Petőfi Sándor egykori jóbarátja, a fővárosban meghalt. Halálát gyászolja Kacziány Ödön, a jeles festő, dr. Kacziány Géza, az író és tanár és Kacziány Oszkár fővárosi számtiszt.

Mártonffy Imre, fővárosi elemi iskolai tanító, az Ujpesti Közlöny szerkesztője és kiadó-tulajdonosa, az Otthon tagja és az Ujságkiadók Egyesületének választmányi tagja harminczkilenc éves korában, szívvelhűdés következtében jobblétre szenderült.

Hétfőn délelőtt nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra Schlesinger Ignác egykori nyomdatulajdonost. Dr. Hevesi Simon rabbi megható beszédben emlékezett meg az elhunytól, az egyleti vezetőség nevében pedig Ruttkay Miksa elnök méltatta az elköltözöttnek érdemeit.

— Templomtolvajok. Párisban tavaly sok vidéki gazdag katolikus székesegyházban sürtin fordultak elő vakmerő betörések és lopások. Híres egyházi ereklyék és festmények tűntek el s kerültek külföldi legnagyobb részben angolországi régiségkereskedők utáni Amerikába. Véletlenül sikerült kézrekeríteni a templomok fosztogatóit Thomas hordógyáros vidéki nyaralójában. A tolvajok feje Thomas fia volt, akit azon a környéken orvosnak tartottak. A fiatal Thomas éppen Londonban járt egy drága egyházi festmény értékesítése végett, amelyet automobilon vitt el egy vidéki székesegyházból. Thomas semmi rosszat sem sejtve visszatért s letartóztatták. A vizsgálat során fenyegetőzött, hogy sok magasállású papot fog leleplezni, kikkel asztozkodott a zsákmányban, akikkel összejárt, mert a betörések csak színlelték voltak. A leleplezésekből nem lett semmi s a törvényszék ma Thomast hat évi kényszermunkára ítélte.

— Rendőri hírek. Titokzatos halál: Ballos Mihály nyolcz éves iskolásfiú a múlt hónap végén elcsuszott és megütötte magát. Azóta fájlalta az oldalát. Tegnap szülőinek, Dugonits-utca 14. számú lakásán a gyermek hirtelen görcsöket kapott és egy negyed óra múlva meghalt. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — Életunt leány: Horváth Riza cseléd ma reggel az Erzsébet-híd budai oldaláról a Dunába ugrott. Sunker Antal mészárossegéd utána ugrott és kimentette. Az életunt leányt Nefelets-utca 15. számú lakására vitték. — Verekedés a sorompónál: Az éjszaka Nagy István és Hudák Pál hentesegédek egy kocsin Budapestről Kőbányára igyekeztek. A kőbányai pályaudvar mellett le volt eresztve a vasúti sorompó. A hentesegédek minden áron keresztül akartak hajtatni és a sorompót fölhúzták. Az örök azonban ezt nem akarták engedni, mire Nagy és Hudák megátámadták őket s valóságos harc támadt, amelyben Nagy István megsebesült. Ez alatt elrobogott a vonat s az erőszakoskodó emberek elhajtottak a sineken.

x Röntgen-sugarakkal a modern orvosi tudományban számos betegségnél kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (ankaemia), Basedow-féle betegség, a dűlmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szőrtelenítés czéljából (nőknél szakál vagy hajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszságnál és bőrvízketegnél is jó eredménnyel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönig Izso elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.).

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapeutikai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezőit:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényrel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.**
Kezelés egész napon át. — — Kiváratra prospectum

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegcsák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelőorvadás (Tuberculosis).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Közvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőrbajok. Bőrvízketegség.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-féle

Használatra valódi áldás gyomor-bajoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az ezentelt gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér
nagy üveg 60 fillér

A véres templomszentelés bűnösei.

— A csernovai lázongók a bíróság előtt. —
Budapest, márczius 3.

A rózsahegy tárgyalás ma is zavartalanul, sőt unalmasan folyik, a tót izgatónak nem sikerült, hogy az államhatalom megtorlásával szemben a népet nagyobb izgalomba hozzák. De tettes nincs: az ijedt tótok mindent letagadnak, mindegyik csak véletlenül került a tömegbe, a csendőröket sem hajigálta egyik sem.

A mai tárgyalásról tudósításunk a következő:

Fischer ügyvéd lemondott Schlachta vádlott védelméről és azt Mudrony János vette át. Folytatják a vádlottak kihallgatását, amelyet ma valószínűleg befejeznek. A közönség a tárgyalás iránt kevés érdeklődést mutat és a hallgatóság padjaiban alig ül néhány ember. A városban teljes rend és nyugalom van.

Urbán vádlott vallja, hogy a tömegben állott az iskola előtt, midőn a nép kijelentette, hogy nem enged a templomot fölszentelni. Láta, hogy a csendőrök utat csináltak a kocsihoz és hogy kő röpült a kocsi felé. A községben nagy volt az izgalom Hlinka felfüggesztése miatt. A csernovaiak vissza akarták fizetni Pazurik esperesnek, hogy nem fogadta őket Sztankován szívesen.

Millan Antónia 16 éves leány vallomása azt a benyomást teszi, hogy valaki kioktatta arra, hogy mit mondjon. Hasonló benyomást tesz Kubácska Katalin 17 éves leány vallomása is. Szmiacska András beismeri, hogy aláírta azt a kérvényt, melyben az áll, hogy csak abban az esetben engedik meg a templomszentelést, ha Hlinkát visszahelyezik. Láta, hogy a nép rohan a kocsi felé és valaki megfogja a lovakat. Brna Brezsony Jánosné azt mondja, hogy a zendülés oka Hlinka felfüggesztése volt. Midőn a kocsi jött, már otthon volt. A vizsgálóbíró előtt még azt vallotta, hogy a falubeliek akként nyilatkoztak október 20-án, hogy ha templomszentelés lesz, vér fog folyni és a községi elöljáróknak betörnek a fejét. Ezt most tagadja.

Remény vádlott azt vallja, hogy az asszonyok egymást biztatták arra, hogy vigyék el a templom kulcsát és ez esetben nem lesz templomszentelés.

Haucsik István vádlott tudta, hogy Hlinka nem funkcionálhat és hogy Párvy püspök nem jön el a templom fölszentelésére, azért meg akarták akadályozni. Hlinka október elején járt Csernován Schlachta kíséretében és nyilatkozatot íratott alá, hogy a község a templom fenntartására kötelezi magát. Ugyanis Párvy püspök a templomszentelés iránti kérvénynek helyt akart adni, ha az anyagi kérdés rendezve lesz.

Schulik Jakab vádlott vallja, hogy midőn a kocsi jött, a csendőrök figyelmeztették a népet, hogy menjen az utból és csendesen viselkedjék. Azt is látta, hogy kővek repültek.

Kósa Jánosné, a csernovai tanácskozó asszony-csoport egyik szónívője a vizsgálóbíró előtt tett súlyos vallomását tagadja. Hancsó Jánosné vádlott azt vallja, hogy férje vitte el a zászlókat a templomból. Tanuvallomásokkal szemben tagadja, hogy izgatott volna. Czibulka János csak a lövöldözés után jött az utcára és semmit sem tud. Bacskor Jánosné csak a gyermekeit ment keresni a tömegben. Érdemes vallomást nem tesz.

Szalkó Jánosné beismeri, hogy házában tették el azokat a tárgyakat, amelyeket a felszentelés megakadályozása céljából a templomból elvittek. Szljacsan János azzal védekezik, hogy csak gyermekét ment keresni, különben semmit sem látott és nem hallott. A vizsgálóbíró előtt tett terhelő vallomását tagadja. Roloa Andrásné azt vallja, hogy Hlinka visszahelyezése nélkül a nép a templomszentelést nem akarta megengedni. Ugyanezt vallja Kalgár Jánosné is. Laczkó Jánosné érdemes vallomást nem akar tenni. Jelenik Máténé, Hlinka anyjának unokahuga ott volt ugyan a tömegben, de nem akar vallani. Helko Istvánné mondja, hogy a templom felszentelését csak úgy akarták megengedni, ha ezt Párvy püspök végzi Hlinkával. Egyébről ő sem akar semmit sem tudni. Füllá János, aki csak 10 lépés-

nyire állott a kocsihoz, vallja, hogy látta, amint néhány fiatalabb legény megfogja a szolgabíró lovának kantárát. Az egész község követelte Hlinka visszahelyezését és hogy akkor tartsa meg a templomszentelést. Czibulka Jánosné azt vallja, hogy a nép akarta Pazurik esperest és Fischer plébános-helyett arra bírni, hogy térjenek vissza. Ő közel állott a kocsihoz és látta, hogy a tömeg az utcát elállta. Vádlott tagadja, hogy a népet izgatta és hogy Chladek kántort megfenyegette volna. A Hlinka visszahelyezéséről szóló kérvényt ő is aláírta.

Tanukihallgatások.

A tanukihallgatások során elsőnek Czibulka Jánosné hallgatták ki. Tanu azt vallja, hogy ő egy csoporttal az országútra ment a falu elé és egy ottlévő fűrésztelep előtt állottak meg, mert meg akarták várni a papokat és a főszolgabírókat és őket megkérni, hogy ne menjenek el a faluba, mert a nép nem akarja a felszentelést, fel lesz háborodva, ha azt erőszakkal akarják keresztülvinni. Babiczky járásörmester azonban elkergette őket, azt mondván, hogyha évégett akarják a papokat felszólítani, akkor tegyék ezt a faluban, de nem az országúton, mert ott nem szabad senkinek sem állni. El is mentek. Tanu elmondja továbbá, hogy az első kocsihoz ülő szolgabíró hajduja, Vevericza, látván a csődületet, a kocsi kezéből kirántotta a gyeplőt és ostorával a lovak közé és a tömeg közé ütött, hogy utat törjön a kocsinak a tömegben keresztül. A lovak ágaskodtak és azért fogta meg Demko a lovak kantárszárát, hogy csillapodjanak. Ekkor Vevericza leugrott a bakról és meg rugta Demkot, hogy hanyatt esett. Ebben a pillanatban, mondja a tanu, löttek a csendőrök, egyenként és nem sortüzzel, hanem célzott lövésekkel.

Milán Antonta (Bobko) tanu vallja, hogy a szolgabíró felállt a kocsihoz és intett a csendőröknek. Mindkét tanu elmondja, hogy a nép saját elhatározásából seregett össze és hogy erre nem izgatta senki a népet. Hlinka ez ügyben nem is járt Csernován.

A délutáni tárgyaláson kihallgatták Schlachta-t, kit a szegedi fogházból hoztak el. Azt vallja, hogy ő látta a szolgabíró bittal inteni a csendőröknek, hogy löjjenek és azok löttek. Tolyka Mária azt vallja, hogy a szolgabíró odakiáltotta a csendőröknek: Csak előre!

Czibulka Jánosné, Botos Mária vádlottó azt vallja, hogy Vevericza kiáltotta a csendőröknek, hogy löjjenek. Ő, ugymond, egészen a kocsi mellett állott és hallotta azt, hogy a szolgabíró kiáltotta: löni!

Elnök ezt hazugságnak minősíti, mert nem vallotta ezt a vizsgálóbírónál. A vádlott kijelenti, hogy ezt a vizsgálóbírónál is elmondta, de ez is hazugságnak minősítette ezt és nem akarta felvenni a jegyzőkönyvbe. Elnök emiatt rendreutasítja a vádlottat.

A tárgyalást holnap folytatják a csendőrök kihallgatásával.

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használandó a SCOTT-féle Emulsió egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek. A

Scott-féle Emulsió

specifikus megbízható szer mindennemű tüdőbaj ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfokú táperje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, a legtisztább és leghatásosabb anyagokat veszik, melyek egyáltalán beszerezhetők, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmulhatatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán nemcsak ízletes, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmeztetni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 40 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Operai est. A Zeneakadémia új palotájában tegnap folyt le az első operai hangverseny. A nővendékek közül kellemes és komoly feltűnést keltett Sziráki Dóra, nemcsak hangbeli készséggel, amit utóvégre mindenkitől megkövetelhetünk, aki a Zeneakadémia színpadára lép — hanem gyönyörű szopránjának igazán művészi alkalmazásával és olyan játékbeli fejlettséggel, amely egyenesen predestinálja az Operában a szubrett szerepkörre. „Figaró házasságá”-ból Cherubint és a „Büvös vadász” Annuskáját énekelte egyformán könnyű és mindig elegáns biztonsággal. Partneri közt Vászárhelyi Terka kedves megjelenésén kívül erőteljes szopránjának és bizonyos diszkrét mérsékletnek köszönheti a közönség őszinte tapsait. Hasebeck Olga igazán walkiri alak, de előadása és hangtechnikája még nincs arányban a külső hatás méreteivel. Possert Lidia, Oberna Mária és Huszár Károly, de az utolsó különösen, megfelelt a várakozásoknak. (k. m.)

(*) Műhely. Az iparművészet nemcsak a művészetnek teremtette meg új ágát, hanem az ipart, annak technikáját, igényeit és céljait is újraalkotta. Az iparművészet gondolatai az egészen általánosodott gyári ipar helyébe ismét a régi, a kézszerezetével alkotó intenzív ipart kívánták vissza. A modern művészeti iparos nemcsak hogy fával testesíti be a művészsrajzolta vonalak keretét, hanem a művész gondolatát, a rajtot újraéli, átéli a maga anyagában, melyből úgy szabja ki a tárgyat, hogy magának az anyagnak természetes tulajdonságai minél erőteljesebben érvényesüljenek, hogy például a fa csak szolgálta, hanem a maga tulajdonságaival díszítse is a butort. A „Műhely” nevű új művészeti egyesület értékét és erejét abban látom, hogy az iparost állítja iparművészeti törekvései homlokterébe. Első nyilvános megjelenésének rokon-szenves habozásaiból és kereséseiből azt a törekvést látom legerélyesebben kidomborodni, hogy az iparost nem a tervező eszközeinek, hanem munkatársának deklarálja. Az első kiállítás első sorban a Műhely iparosainak sikere, annak az örvedetes ténynek megnyilatkozása, hogy vannak már Magyarországon is olyan iparosok, akik a becsület és művészi munkához kötik ambíciójukat, sőt egzisztenciájukat is. Bizonyos, hogy komoly áldozatokkal jár az uttörés munkája ezen a téren is és a derék iparosoknak a művészettel vállalt szolidaritással együtt a művészet szegénység fogalmát is vállalniuk kell. Viszont, azt hiszem, a közönség szimpátiája sem hagyhatja sokáig visszhang nélkül azt a lelkes szeretet, amelyet például Mocsay József és Hosszu István asztalosmesterek testesítenek fába, butorba. A fa eleven ereje nagyszerűen lüktet az ő generációk számára készült butordarabjaikban. Maybóhm Károly színes üvegjei, Tarján Oszkár bronzai, Dékányi Árpád csipkéi, Imregli Pál fémtárgyai is mind iparunk legjobb irányát jelölik. Érdekesekek, szépek a kassai javítóintézet bőr- és famunkái is. A Műhely művésztárgjai közésközök abban a szeretetben, melylyel az iparosok keze alá dolgoznak. Meleg érzéssel elgondolt, intim kis helyiségekbe lép a Műhely látogatója, akik közül a szerényebb viszonyok között élők számára sem pusztán az illúziók világát tárja fel. Ezek a kedves holmik nagyon olcsók, hozzáférhetők. Az ilyen kisebb területnek azonban mindig megvan az az előnye, hogy homogén érzésű emberekkel kapcsolódva közösségbe, intim hatást közöl. Önálló művészi eredményt még nem tud felmutatni ez a társaság, de törekvései a legjobb uton járnak. Az interieürök butordarabjainak legjobb tulajdonságuk, hogy az adott keretben vannak és hogy egyáltalán keretben vannak komponálva. Ezt jószívvel mondhatjuk el Fejérkuthy és Dósa nagyon praktikus terveiről. Lakatos Artur ebédülője hívogatón meggyűző hatása és néhány ember kényelmi igényeit ötlete-sen szolgálja. Hálószoza-terve a magyaros törekvésekkel birkózik; persze, magyar ornamentikánk van, csak formanyelvünk nincs még s így összevont, lapidaris és konstruktív formák helyett nagyjából csak ornamentikában nyilvánuló magyarságot ka-

punk. Tátray Lajos egy kis mintaképtárat tervezett sok izléssel, szín- és forma-ötlettel. Egy csomó művészi igényvnyel összeválogatott képet találunk ebben a keretben Rippl-Rónaitól, a társaság elnökétől, Ferenczy Károlytól, Fényes Adolftól, Grünwald Bélától és másoktól. A fiatalok közül feltűnő fejlődést hoznak Gulácsy Lajos, Tátray Lajos, Rudnay Gyula és Lakatos Artur munkái. Különös figyelmet érdemel Szinyeyi-Merse Pálnak egy 1870-ből való kis képe, melynek előkelő harmóniái ma is revelációt jelentenek — hát még 1870-ben! Rendkívül talentumosak Muhits íveg-tervei. A gödöllői szőnyegszövőtelep — Körösfői Aladár és Nagy Sándor — termékei néhány nagy kulturájú, mélyen átélt színnel keltenek feltűnést. Pompás Ripplné faliszőnyege is. Az Uránia műkereskedésben rendezett kiállítás katalógusához Márkus László írt előszót.

(B—s.)

(*) Az Országos Színészegyesület ma délután tartotta rendes havi tanácsülését Ditrői Mór elnöke alatt. Felolvasták a kultuszminiszter leiratát, melyben tudatja, hogy a nagyváradi szinkór dolgában miként intézkedett. A tanács tudomásul vette a miniszter intézkedését. Az iroda bejelenti, hogy a közgyűlésre a kitűzött határidőn túl is érkeztek be javaslatok. Az alapszabályszerű terminus elmulasztása miatt a tanács ezeket a javaslatokat nem tárgyalja. Dr. Faludi Jenő ügyész betérjeszti, a tanács utasítására, a törvénykönyv ötödik paragrafusának megváltoztatásáról szóló javaslatát, amelylyel gátat vetnének az igazgatók tisztességtelen versenyének a városok és kerületek elnyerésénél, továbbá a szerződési minta több pontjának megváltoztatásáról szóló javaslatát az 1907. évi közgyűlés határozatának megfelelőleg. A tanács az ügyész javaslatát az ez idei közgyűlés elé fogja terjeszteni.

(*) Fráter Lóránd és Márkus Lily. A fővárosi zenekedvelők két kiválasztott kedvence, Márkus Lily és Fráter Lóránd e hó 25-én tartja második kettős hangversenyét a Royal elegáns termében. Mindazok, akik a geniális dalénekes-hegedűs multkori koncertjéről kiszorultak és azok, akik a bájos fiatal zongoraművész kitiünő játékát mindig szívesen hallgatják, bizonyosan örömmel vesznek tudomást erről a hírről, mely már is élénk érdeklődést kelt.

(*) A császár katonái Szabadkán. Földes Imrénének A császár katonái című drámája, amely e hó 7-én éri meg huszonötödik előadását a Magyar Színházban, szombaton óriási sikerrel került színre Szabadkán. Dr. Farkas Ferencz társulata nagy ambícióval játszotta a darabot, különösen Virányi Sándor aratótt nagy sikert Joász szerepében. Kitiünktek még Könyves Jenő, Markovits Margit, Marton Mihály és Szigethy Andor. A színházban nagy feltűnést keltett, hogy a jelenvolt katonatisztek tapsoltak a legkitartóbban. A szerzőt a közönség lelkesen ünnevelte. A darab legközelebb több vidéki városban is színre kerül.

(*) Egy palotás jubileuma. Blaha Lujza, a legbájosabb nagymama, érdekes ünneplésben részesült tegnap este. Tegnap került ugyanis tizenhetedszer színre a Nagymama és ezen az estén járta el a nagy művész ötvenéves hűres palotás táncját, amelyet minden este háromszor kell megismételnie. A budapesti táncmesterek felhasználták ezt a poétikus alkalmat és gyönyörű korszorival lepték meg a tánczó nagymamát. Az utolsó zugig zsufolt nézőtér egész este nem telt be a nagy művész gyönyörű játékával és őt, valamint a kitiünő együttest minden felvonás után számtalanszor tapsolta a függöny elé.

(*) A Vojnits-jutalom. A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya tegnap foglalkozott a Vojnits-jutalom ügyével. Minthogy az összes ülés a bíráló-bizottság többségének javaslatát (Molnár Ferenc „Az ördög”-ének megjutalmazását) nem fogadta el, a bizottságot kellett választani. Az osztály Ferenczi Zoltán indítványával szemben, aki a régi bizottság meghagyását és legieljebb kiegészítését óhajtotta. Heinrich Gusztáv javaslata értelmében egészen új bizottságot küldött ki, amelynek tagjai: Alexander Bernát, Hegedűs István és Kozma Andor. Ugyanezen ülésben megválasztotta az osztály a Feridun-bizottságot, mely a török-magyar nyelvészeti, történeti, és néprajzi kutatásokra hagyományozott Feridun-alapítvány hováfordítása iránt intézkedik. Tagjai lettek: Vámbéry Ármín elnöke alatt Goldzieher Ignác, Gombóc Zoltán, Kégl Sándor és Kunos Ignác.

(*) Visszaélés Benczur Gyula nevével. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat vezetősége a főkapitányságtól nyert hivatalos értesülés alapján ezennel kijelenti, hogy a Benczur Gyula hamisított névaláírásával gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszterhez intézett levél nem a társulat hivatalos levélpapírosán — mint némely lap tévesen közölte — hanem közönséges levélpapírosán íródott.

VITA FORRÁS
SÓSKÚT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ
Orvosiilag ajánlva: húgyúti diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor-, vesé- és húgyhólyag-bántalmaknál stb.
Mint üdítő és borvíz páratlan.
Többféle felvilágosítással szolgál a
Központi Iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.
Főraktár: Edecskúty L. uránál, Budapest, Erzsébet-tér 8.

FŐVÁROS.

A községi adóreform.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 3.

A községi demokrata-párt, — mint azt előbb jeleztük — ma a Lipótvárosi Polgári Kör helyiségeiben gyűjtötte össze tagjait, hogy a községi adóreform s ezzel kapcsolatban a párt további együtmáradása ügyében döntsön. A párt tagjai teljes számmal jöttek el az érdekes értekezletre, melyen dr. Bárczy István polgármester is megjelent.

A hosszú és izgalmas tárgyalás Vázsonyi teljes személyes győzelmét hozta meg. A tagok egyhangulag elfogadták a pártvezér szegény-adó javaslatát, csupán a Józsefváros helyezkedett ellenkező álláspontra. A vált bomlás tehát nem következett be, a IV. V. VII. IX. X. kerület szavazataikkal Vázsonyi mellé állottak, a szakadás jellegét csupán a VIII. kerület állásfoglalása a nyolcz százalékos általános adóemelés mellett adta meg.

Megoldást természetesen ez a határozat nem jelent, mert a közelebbi kétharmad többséget valószínűleg egyik adójavaslat sem kapja meg, mely esetben a jövő kérdése, hogy az ideai budget-deficitre hogyan találjanak fedezetet.

A községi adóreform ügyét a tanács a holnapi, esetleg a csütörtöki pótülésén teszi szövé, a hol minden bizonnal kiderül a mai értekezlet valódi értéke.

Részletes tudósításunk a következő:

Sándor Pál elnök megnyitva az értekezletet, értesíti a demokrata-párt tagjait a tegnapi értekezlet határozatáról, mely szerint a Vázsonyi-féle szegényadó javaslatot pártkérdéssé tették, továbbá az értekezlet ama döntéséről, hogy a nyolczszázalékos általános adóemelés megszavazásánál csak azok a tagok vehetnek részt (a Vázsonyi-féle javaslat megszavazása esetén), akik a szegényadó javaslatát pártolták.

Ezután Láncozy Leó szólalt fel, aki az adóemelés kérdésében való döntést egy évre elnapolni ajánlja. A párt összetartása egyrészt, ami az igazi liberálisizmus megvédéséhez okvetlen szükséges, másrészt arra a körülményre való tekintet, hogy az ország az állami adók reformja előtt áll, mely szegényre, gazdagra egyaránt nagy terhek felrovásával fenyeget, bírták rá őt javaslata benyújtására. Megfontolandó a párt teendője nagyon abban az esetben is, ha a kormány a tizszázalékos szegény-adót jóvá nem hagyja.

Dr. Vázsonyi Vilmos ezután több, mint egy óráig, nagyhatású beszédben foglalkozik javaslataival, melyet egy a pártvezetőség, mint a polgármester is ismertek és jóváhagytak akkor, amikor azok mellett agitálni kezdett, csak később merültek fel aggályok a törvényesség és jogegyenlőség szempontjából a szegényadó ellen, csak később merült fel a telefonbeszélgetés híre, melyben a pénzügyminisztérium aggályáról csett szó a főváros részleges megadóztatása ügyében. Vázsonyi ezek után egy sereg argumentummal védelmezi meg álláspontját és kijelenti, hogy javaslata a pártprogramból folyik, melyet a pártnak, ha látszólagosan nem akarja magát demokratának nevezni, respektálnia kell. Budapest adófizető lakosságának 71%-át megszabadítani az amagy is elviselhetetlen terhektől, egyik kardinális feladata a pártnak; a gazdagok kötelessége, hogy a szegényekért meglozzák azt a kis áldozatot, hogy a két százalékos jelentéktelen különbséget az ő javukra elviseljék. Láncozy elnapolási javaslatát semmiképpen sincs megokolva. Szóló a beszéde végén nyílt formában felveti a pártkérdést. Kötelességünk — ugyanond — programunk értelmében cselekedni. Képtelenek leszünk azonban erre, ha a kezünket, mely cselekedni akar, meg hagyjuk kötni. Nem akarok egy erkölcstelen koalíciót fenntartani, hanem egy igazi demokrata-pártot. A pártkérdés feltevése becsületügy s én azzal a párttal akarok politikai csi-

nálni, mely velem egy véleményen van s amelynek nézeti programunkon alapulnak. Csak ezen a módon vállalhatom el a felelősséget a polgárság előtt. A pártra nézve is jobb, ha tagjai nyílt színtvállásra kénytelenek, mintha az elvetlenség pocsolójába süllyednek. (Helyeslés.) Vázsonyi végül zajos helyeslés mellett kijelenti híveinek, hogy ő a nyolcz százalékos adóemelés ellen fog szavazni.

Láncozy Leó kijelenti, hogy Vázsonyi beszéde nem győzte őt meg teljesen. A szegény-adót illető javaslatot nem helyesli. Még egyszer ajánlja az adóügy elnapolását.

Glück Sámuel rövid felszólalása után dr. Heteés a Vázsonyi-féle javaslat változatlan elfogadását ajánlja.

Lád Károly úgy véli, hogy abban az esetben, ha Vázsonyi javaslata a két harmad többséget nem kapná meg, a párt tegye a nyolcz százalékos általános adóemelés kérdését pártkérdéssé, amennyiben a deficitnek minden áron egyenlítődni kell. (Ellentmondás.)

Simonovics Béla, a VIII. kerület nevében kijelenti, hogy pártja ma délután ismét a nyolczszázalékos általános adóemelés mellett foglalt állást és amennyiben a Vázsonyi szegény-adó javaslatát pártkérdéssé tennék, kénytelenek a pártból kilépni. (Dr. Wilhelm Adolf: „Ajánlom magam!”)

Ehrlich G. Gusztáv jelenti, hogy az Erzsébetváros bizottsági tagjai ma délután egyhangulag Vázsonyi javaslata mellett foglaltak állást.

Dr. Darvai Fülöp a Lipótváros álláspontját ismerteti. Elhatározták ma, hogy a szegény-adó megszavazását nem teszik pártkérdéssé, de a többség kijelentette egyuttal a ma délután megtartott konferencián, hogy Vázsonyi javaslatát szavazatukkal támogatni fogják. Szónok kéri a párt vezérét, hogy hasson oda, hogy a pártkérdést a szándékolt merev formában fel ne vethessék.

Vázsonyi Vilmos: A Józsefváros küldöttjének iménti jelentése bizonyítja, hogy a pártkérdés felvetése szükséges. Másként áll ez a Lipótvárost illetőleg, mely a párt iránti kötelességének eleget akar tenni.

Benedek János jelenti, hogy az öbudaiak (10—12 ember) Vázsonyi mellett szavaznak.

Sándor Pál elnök ezután összegezi a beadott javaslatokat, melyek felett dönteni kell.

Az értekezlet mindenekelőtt elvetette Láncozy Leó elnapolási indítványát és egyhangulag kimondta a Vázsonyi-féle szegény-adó javaslatnak pártkérdéssé való tételét. A leszavazás esetén jogukban áll a párttagoknak, anélkül, hogy a pártszabályok ellen vétene, a nyolcz százalékos általános adóemelés javaslata mellett szavazni, ha előzőleg Vázsonyi javaslata szavaztak. Lád Károly indítványát elvetették.

Ezzel az ülés 9 órakor Vázsonyi életetésével bezárult.

A gázgyárak megváltása.

— A becsülő-bizottság jelentése. —

Budapest, márczius 3.

A gázgyárak próbabeccslésére kiküldött albizottság befejezte munkáját és a jelentését benyújtotta a székesfőváros tanácsához. A jelentés kötetekre terjedő munka, amely a gyárak megváltásával kapcsolatos legapróbb tárgy értékelését is tartalmazza. A nagyszabású munkálatból, amely most már alapja lesz a gázgyárak megváltásának előkészítésére kiküldött bizottság működésének, a következő részleteket közöljük:

A szakbizottság az épületek, csőhálózat, a légszuszgyárak és légszuszgyártók tartozékainak a becsértéket egyetértőleg 17,905.681 korona 48 fillérben állapította meg. A telkek becsértékére nézve a szakértők nem jutottak egyértelmű megállapodásra, mert a főváros két szakértője és az elnök a gázgyár részéről a megvételkor fizetendő árban kívánják a telkek becsértékét számításba venni, a társulat részéről kinevezett két szakértő pedig (a szerződés rendelkezésére való hivatkozással) a telkek becsértékét a mai forgalmi árban tartják számításba vehetőnek. A szakbizottság tagjainál mutatkozó ellentét mellett is, a bizottság mégis megállapította a telkek beszerzési árát 648.827 korona 23 fillérben, a forgalmi értéket pedig 5,177.157 koronában. Ehhez képest a próbabeccslés eredménye a következő:

1. Az épületek, gépészeti berendezések, csőhálózat és a légszuszgyárak egyéb tartozékainak egyetértőleg megállapított becsértéke: 17,905.681 korona 48 fillér.

2. A főváros részéről kinevezett két szakértő és az elnök véleménye szerint a telkekért megállapított beszerzési ár 648.827 korona 23 fillér. Összesen tehát 18,554.508 korona 71 fillér.

Ezzel a megállapítással szemben áll a légszuszgyártó részéről kinevezett két szakértő véleménye szerint a beccslés a következő:

1. Az épületek, gépészeti berendezések, csőhálózat és a légszuszgyárak egyéb tartozékainak egyetértőleg megállapított becsértéke: 17,905.681 korona 48 fillér.

2. A becső-bizottság részéről a telkekért megállapított forgalmi érték: 5.177.157 korona (összesen tehát 23.082.838 korona 48 fillér), amely forgalmi értéket a főváros részéről kinevezett két szakértő és az elnök a becső megállapításánál számításba venni nem hajlandó. Az e kérdésben felmerült elvi ellentét miatt a légszesz-társulat részéről kinevezett két szakértő külön véleményt adott a bizottság jelentéséhez, amelyben az érvényben levő szerződésre való utalással azt bizonyítják, hogy a próbabecklésnél a telkeknek egyedül csak az az 5.177.157 korona forgalmi értéke vehető számításba, amelyet a bizottság megállapított.

A légszesz-társulat két szakértője a különvéleményt, a szerződés pontjaira hivatkozva, okolja meg.

A légszesz-társulat a becső-bizottság jelentésének a benyújtása után a főváros tanácsához, mint szerződő félhez, nyilatkozatot intézett, amelyben kijelenti, hogy a telkek beszerzésének az ára 917.172 korona 94 fillér, nem pedig 648.827 korona 23 fillér és kéri, hogy a szerződés szerint a beváltási ár megállapításánál a telkek tekintetében azoknak jelenlegi értéke veendő alapul. Egyúttal a fővárosnak, mint egyik szerződő félnek, tudomásul vétel végett bejelenti, hogy a légszeszgyárak beváltási árának megállapításánál a telkek értékét csak a szakbizottság részéről 5.177.157 koronában meghatározott becsőértékben fogadja el a számítás alapjául. Ellenkező esetben erre a pontra bírói döntést provokálnak.

(Népgyűlés a fővárosi ügyekért. A fővárosi függetlenségi körök kiküldöttjei tegnap Holló Lajos orsz. képviselő elnöke alatt ülést tartottak. A kiküldött bizottság megállapította a vasárnapi nagygyűlés programját. Eszerint tekintettel a főváros érdekeit érintő ügyek sürgetős volta, az e hó 8-iki nagygyűlés kizárólag fővárosi ügyekkel foglalkozni, míg a pártpolitikai kérdéseket egy később egybehívandó második nagygyűlésen fogják megvitatni. A vasárnapi nagygyűlést délután négy órakor a Terézvárosi Függetlenségi és 48-as Kör Csatermében (VI., Andrassy-ut 67.) tartják meg. A nagygyűlésen az elnöki megnyitó-beszéd után a fővárosi törvény revíziójának megszüretése, a fővárosi adóemelést ellen tiltakozás, az üzemek városi kezelésbe vétele, a lakászsúra és az általános drágaság ügye kerülnek tárgyalás alá. Az egyes pontozatok előadói gyanánt a bizottság dr. Nagy Dezső orsz. képviselőt, Földiák Gyulát, Havassy Rezsőt és dr. Starck Andort küldötte ki. A bizottság egyben elhatározta, hogy a nagygyűlésre külön meghívót nem bocsát ki, miért is az egyes kerületi függetlenségi pártkörök hírlapilag kéri fel, hogy a párttagokat saját hatáskörében hívja meg a nagygyűlésre.

(Képviselőválasztók névjegyzéke. A főváros középponti választmánya ma délelőtti ülésén megalkotta a küldöttségeket a jövő választói névjegyzék kiigazítására. A középponti választmány hirdetését fog kibocsátani az összes intézkedésekről.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Polónyi-Heltai-ügy. A budapesti büntető-törvényszék dr. Sárkány elnöke alatt ma tárgyalta azt a kérelmet, amelyet dr. Heltai Ferenc védője, dr. Lengyel Zoltán terjesztett elő a Polónyi-féle ismeretes rágalmozási pörben dr. Benke Ferencz járásbíró mellőzése iránt. Benke járásbíró ugyanis elsőfokban tárgyalta a rágalmozási pört s úgy Heltait, mint vádlott társát, dr. Komlós Ágostot elítélte rágalmozás miatt. A törvényszék alaki okokból megsemmisítette a marasztaló ítéletet s új tárgyalás tartását rendelte el. Heltaiék a marasztaló ítéletre hivatkozással, elfogultnak állítják Benke bíró s ezért kérték a törvényszéket, hogy az új tárgyalás megtartására más bírót delegáljon. Benke járásbíró azonban a törvényszék felhívására adott nyilatkozatában kijelentette, hogy nem érzi magát elfogultnak. A törvényszék nem látta indokoltnak a bírőküldési kérelem teljesítését kimondván, hogy nem forog fenn egyelőre semmi ok sem arra, hogy az ügy más bírónak osztassék ki letárgyalás céljából.

§ Az osztrák polgári törvénykönyv-novella javaslatára. A Magyar Jogászegyletnek legutóbbi ülésén Szladiacs Károly törvényszéki bíró, egyetemi tanár az osztrák polgári törvénykönyv-novella javaslatát ismertette. Az ülésen nagyszámú előkelő jogászközönség jelent meg, mely az előadónak ismertető kritikái feltevéseit nagy érdeklődéssel s tetszéssel fogadta. Az előadás után dr. Szilágyi Artúr Károly ismertette a budapesti kerületi árva-bizottságok szervezését, oly intézmény alapjait fog szolgálhatni az osztrák novellában tervezett gyámtanácsokhoz hasonló gyámhatósági végrehajtó szerv meghonosításának.

§ Családi tragédia. Állandóan rossz viszonyban élt a feleségével Göbbölös János illóli parasztgazda. Mindennap szidta, ütötte-verte az asszonyt, aki sirva panaszkodott el férje rossz bánásmódját édesanyjának, özvegy Tóth Józsefnének. A 72 éves öregasszony elhatározta, hogy véget vet a brutális férj kegyetlenkedésének. Egy este — mikor megtudta, hogy veje egész napi dorbézolás után részegen alszik lakásán — magához vett egy nagy konyhakést, elment veje lakására s kétszer egymásután hasba szurta a mélyen alvó embert, úgy, hogy az fel sem ébredt többé. A véres tettenek nem volt tanúja s a csendőrség előbb a fiatal asszonyt gyanúsította a gyilkossággal. Az öreg asszony azonban önként jelentkezett s előadta, hogy ne bántás a leányát: a gyilkosságot egyedül ő követte el. Erre azután özvegy Tóth Józsefnét is letartóztatták s a kir. ügyészség szándékos emberölés büntetével vádolta meg, míg leánya bűnrészességgel vádolva került a vádlottak padjára. A nyomozó hatóságnak végig az volt a gyanúja, hogy a fiatal asszony az igazi gyilkos s édesanyja csak azért vállalta magára a szörnyű tettet, hogy leányát megmentse. A pestvidéki esküdtbíró Rónay Kamill elnöke alatt ma tárgyalta ezt a szövevényes bűnpört. A tárgyaláson az öreg asszony állhatatosan megmaradt amellett, hogy leányának semmi része nincs a gyilkossággal. A vádhatóság számos tanút idéztetett annak az igazolására, hogy a fiatal asszony kedvese volt s neki is része volt férje megölésében. A kihallgatott tanúk mind azt igazolták, hogy Göbbölös embertelen módon hánt feleségével. Az esküdtszék mindkét vádlottat felmentette.

Nyílt-tér

(E rovatban közölték nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

Rohitschi ótvágyat gerjeszt
Templomforrás elősegíti az emésztést
szabályozza az anyagcserét.

Nagybani raktár Magyaror zág részére:
Hoffmann József, Budapest, VI., Bathory-u'ca 8. szám.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

VU, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható **köszvény-, asztma-, görvélykór-, szívdült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia)** és nemely fontosabb **bőrbajban (pl. Lupus)**. Biztos védelem **szelhűdés és elmezavar** ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopata) rendelési intézete van.

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-1-jg és 3-6-jg. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármi okból fejlődésünkben visszamaradt **gyermek,** ugyszintén **vérszegény,** túlfeszített munka folytán **ideges,** izgékony és korán kimerült **felölték** mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a **Dr. Hommel-féle Haematogen-t.**

Ez javítja az ótvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.

De határozottan valódi **Dr. Hommel-féle Haematogen-t** kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerházakban.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapesten

V, Ferencz József tér 5-6. (saját palotában.)

Két életbiztosítást a legkisebb összegű kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham

kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Kölesönök fedezetére szolgáló kötvényei

azonnal nyújtanak fedezetet
öngyilkosság vagy párbaj
ügyszintén bírói ítélet

folytán beállott halál esetében.

A kötvények megítámadhatlanok és el-
ővülhetnek.

Vagyoniállás 1906. december 31-én 229,546,518.48 K
Érvényben levő biztosítások --- 600,000,000.---
Biztosított feleknek kifizetett --- 571,800,000.---
Magyar értékek, elhelyeztet díj tartalék 25,940,909.10

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Általános Takarékpénztár r-t közgyűlése.

Budapest, márczius 3.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság madarasi Beck Miksa igazgatósági tag elnöklésével ma tartotta meg XXVI-ik rendes közgyűlést. A dr. Horvát Lipót h-igazgató által előterjesztett jelentésben az igazgatóság mindenekelőtt beszámol a tavaly márczius 1-én tartott közgyűlésnek az alaptőke felemelését illető határozatának keresztülviteléről. Az említett határozat értelmében, 8000 darab 500 koronás részvény kibocsátása után, az alaptőke 12 millióról 16 millióra, a tartaléktőke pedig a kibocsátás költségeinek levonása után fenmaradt felpénznek odatalása következtében, 1,965.028 koronára emelkedett.

A tavalyi év kedvezőtlen viszonyai, — mondja a jelentés — a saját tőkének eme szaporítását nagyon is időszerűnek bizonyították; majd felemlíti, hogy az 1907-es évben úgy a bel-, mint a külföldi pénzpiacok helyzete, különösen az év végén, már-már válsággal fenyegetett. Hazánkban nagy mértékben növelte a helyzet komolyságát az, hogy a monarchia másik felében vidéki pénzügyintézetektől, az odáig onnan sok helyütt és bőségesen nyújtott visszeszámitolási hiteket csaknem teljesen és hirtelen megvonták. A takarékpénztár a vázolt súlyos körülmények között, könnyen mozgósítható tőkéi segítségével, kötelelességszerűen csatlakozott a fővárosi pénzügyintézetek azon igyekezetéhez, hogy megfelelő hitelek rendelkezésre bocsátásával nagyobb rázkódások meggátoltassanak. Kiváló elégtétellel mutat rá a jelentés arra a tényre, hogy az ország becsülettel állotta meg a nagy erőpróbát, mert a gyenge termés daczára, a megvont hitelek akadálytalanul bonyolították le, a mivel hazánk megszilárdult gazdasági erejének fényes bizonyosságát szolgálta.

A jelentés szerint, a pénz fokozott költsönértéke az intézet kamathozamainak tetemes emelkedésével járt. Ennek megfelelőleg a mérlegben úgy a forgalom, mint a jövedelmek összege lényegesen szaporodást mutatnak. Az idei év nyeresége, daczára annak, hogy a felemelt alaptőke csak az év második negyedében folyt be, az egész 16 millió alaptőke után százalékos arányban is eléri a tavalyi év eredményét. A követelésekből szükségessé vált leírásokra 86.622 korona 19 fillert fordítottak, míg a függő kötelezettségekből származható eshetőségek biztosítására nagyobb belső tartalékokat tettek félre. Mindezek daczára az igazgatóság abban a kedvező helyzetben van, hogy a közgyűlésnek a tavalyinál nagyobb osztalék fizetését javasolhatja. Leszámitoltak 127 millió korona összegű váltót (tavaly 107 milliót), értékpapírokra adott előlegekben 13¼ millió koronát (tavaly 13¼ milliót) helyeztek el; az adó és óvadék hitelek összege 8¼ millió koronával (tavaly 8¼ millióval) szerepel; a pénztárforgalom 675 millió koronát (tavaly 610 milliót) és az össz-forgalom 2423 millió koronát (tavaly 2188 milliót) tett ki.

A jelzálogüzletre vonatkozólag felemlíti a jelentés, hogy a rendkívül kedvezőtlen pénzügyi viszonyok következtében a tőkeerős közönség úgy nálunk, mint a külföldön a meghatározott kamatozású befektetési értékek vásárlásától az idén is tartózkodott és ha az intézetnek mégsem kellett az újabb jelzálogüzletek kötését beszüntetnie, ezt kizárólag kiváló összeköttetéseknek köszönhetné. Az év folyamán 3,555,909 korona összegben folyósítottak új kölcsönöket, a miáltal a kölcsönállomány 27,469,041 koronára emelkedett. A kölcsönállomány emelkedésének összegével arányosan bocsátottak ki zálogleveleket, amelyekből az év végén 235,800 kor. 4%-os és 181,600 kor. 4¼%-os eladatlan kibocsátmány maradt a tározóban.

A benyújtott kölcsönkérvények száma, a tavalyi függőben maradt 50 tétellel együtt, 445 volt 26 millió korona összegben; ezekből 183 kérvényt közel 16 millió összegben, részben a takarékpénztár utasított el, részben a felek vettek vissza, úgy, hogy 161 köl-

csont 3 1/2 millió koronán felüli összegben folyósítottak, míg 101 tétel 6 1/2 millió korona összegben a jövő év folyamán kerül elintézésre. A 27 1/2 millió korona összegű kölcsönállomány fedezetül 39 millió becsértékű földbirtok és 31 millió becsértékű lakóház szolgál. A folyósított jelzálogkölcsönöknek a becsértékhez viszonyított kölcsönátalaga 39.02%-ot tett ki. A jelzálogkölcsönállomány reális alapját mi sem igazolja hitelesebben, minthogy a fél éves részletek összes hátraléka 65.959 korona volt.

A korábbi években létesített alapításokat illetően legelőször az igazgatóság, hogy a társasággal barátságos viszonyban álló intézetek közreműködésével alapított Magyar Telepítő- és Parcellázó-Bank működése az elmúlt évben is teljes sikerrel járt. Az ország különböző vidékein létesített pénzintézetek a fokozatos fejlődés jegyében haladnak és kielégítő eredményeket értek el. A Délvidéki Általános Takarékpénztár Szabadkán az ottani Közgazdasági Bankkal egyesült. Az egyesült intézetek Délvidéki Közgazdasági Bank cég alatt folytatják működésüket. Közvetlenül a fuzió keresztülvitele után az új részvénytársaság alapítókijét kétféle millió koronáról hárommillió koronára emelte. Ugyancsak az 1907-es évre esik a Győri Általános Takarékpénztár alapítókijének 500.000 koronáról 800.000 koronára és a Közgazdasági Takarékpénztár, Kiskunfélegyháza tőkéjének 200.000 koronáról 300.000 koronára való emelése is. Az említett tökélemeléseknél az intézet az eddigi részvény birtokának arányában vett át új részvényeket. A társaság alapításából eredő értékpapírok, bár jóval magasabb az árfolyam-értékük, a mérlegben csak a beszerzési árral szerepelnek.

A betétállomány az ezen üzletágban mutatkozó éles verseny és a mostoha viszonyok dacára, tavaly óta 16 millióról 20 millió koronára, tehát 4 millió koronával emelkedett. A nagyközönség bizalmának igen értékes bizonyossága és ezen üzletág tartós fejlődésének biztos jele a betétek állagának évről évre észlelhető emelkedése.

A felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után a közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott 1,479.470 korona 58 fillér tiszta nyereségből az igazgatóság jutalékára 110.180 korona 64 fillér fordítandó, a tartalékalapba annak 2,100.000 koronára való kiegészítése céljából az alapszabályszerű 68.862 korona 90 filléren kívül még további 66.109 korona 10 fillér utaltassék; az intézeti ház értékéből 25.000 korona irattassék le; a nyugdíjpénztár 20.000 koronával javadalmaztassék; a részvény-szelvény — 1908. márczius 4-től kezdve — 33 koronával (6 2/3 százalékos) és a még forgalomban lévő 1000 darab alapítói részvény szelvénye 13 koronával váltassék be, míg a fennmaradó 119.545 korona 36 fillér új számlára vezetessék elő.

Összinté sajnálattal tudatta az igazgatóság a közgyűléssel, hogy az igazgatóság érdemes tagja és alnőke, Leipzig-i Vilmos ezen tisztségéről lemondott. Elhatározását sokoldalú elfoglaltságával okolja meg. Ugy a saját vállalatát, mint egyes ipari vállalatok, amelyekhez őt jelentős kötelek fűzik, teljes munkarejét olyannyira igénybe veszik, hogy megakadályozzák őt abban, hogy a takarékpénztár igazgatásában továbbra is résztvehessen. Leipzig-i az intézet megalapítása óta tagja a társaság vezetőségének és az évek hosszú során át nagy munkakészségét és bő tapasztalatait mindenkor szíves készséggel bocsátotta a takarékpénztár rendelkezésére. Az igazgatóság javaslatára a közgyűlés Leipzig-i Vilmos kiváló érdemeinek elismerését és hálás köszönetét jegyzőkönyvbe iktatja.

Kármán Lajos, a takarékpénztár felügyelő-bizottságának tagja, magas korára való hivatkozással, szintén megvált az intézetnél elfoglalt ezen állásától. A közgyűlés az igazgatóság indítványára a társaság megalapítása óta annak érdekében kifejtett munkásságáért jegyzőkönyvben fejezte ki köszönetét.

A közgyűlés az igazgatóság összes javaslatait

határozattá emelte és a felügyelő-bizottságba báró Bornemisza Elemért és dr. Csécsi Nagy Miklóst, a választmányba dr. Ihrig Lajost és Ilk Mihályt megválasztotta.

A napirend tárgyait elintézés után Wollák Soma részvényes jelentkezett szólásra. A közgyűlés szellemében vél cselekedni ugymond, amikor azt javasolja, hogy úgy az igazgatóságnak, mint a tisztikarnak a súlyos viszonyok között tanúsított körültekintő és gondos munkásságáért, valamint az intézet érdekében kifejtett sikeres tevékenységéért a közgyűlés köszönetét fejezze ki és azt jegyzőkönyvbe foglalja. A közgyűlés ezen indítványt lelkesen fogadta és ahhoz egyhangulag hozzájárult.

Gazdák mozgalmá a szerb kereskedelmi szerződés ellen. A Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződés szerint évenként Szerbiából 35 ezer szarvasmarha és 70 ezer darab sertés hozható be leült állapotban. A szerb kormány ugyan követelte, hogy az élő állatok behozatala is megengedtesék a kötendő szerződésben, de úgy a magyar, mint az osztrák agráriusok nyomására engedett mindkét kormány, midőn a szerződés oly értelmű megkötéséhez nem járult hozzá, hogy Szerbiából az élő állatbehozatal megengedtesék. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nem akar belenyugodni a kormányok megállapodásába s szeretné, ha a már megkötött kereskedelmi szerződést a törvényhozás nem hagyná jóvá. Ebből kifolyólag széleskörű mozgalmat indít és csatlakozásra hívja fel valamennyi gazdasági szervezetet. A majdnem két évig vajudott szerződés tárgyalások ideje alatt mindig hangsúlyoztuk, hogy hazai állattenyésztésünkre a leült állatok s állati termékek behozatalából semmi veszély nem háramlik, ellenben a nagy mérveket ültetett husrágóság nagy mértékben enyhíthetik. A külkereskedelmi statisztika adatai is azt igazolják, hogy amióta a szerb állathatár érvényben van, állatkivitelünk folyton csökken, amiből eredő kár voltaképpen az állattenyésztő gazdák kára, mert állatkiviteli piacainkat fogjuk apránként elveszíteni. A gazdák mozgalmának tehát a szerb szerződés ellen sem nem indokolt és elfogadható alappal nem bír s nem is hiszünk, hogy a parlament a gazdák kérését teljesíteni fogja.

A Csarnok közgyűlése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok vasárnap, márczius 8-án délután 3 órakor tartja az egyesület helyiségeiben ez évi rendes közgyűlést. Közgyűlés után este 8 órakor társas vacsora lesz a Csarnok dísztermében.

Az Első Magyar Biztosító mérlege. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ma tette közzé az 1907. üzletévről szóló mérlegét, mely az összes üzletágakra vonatkozólag összesen 4,102.018.98 K tiszta nyereséget mutat ki, melyből a f. hó 13-ára egybehívott közgyűlésnek az igazgatóság és a felügyelő-bizottság egyértelműleg részvényenként 500 korona osztalék és minden egész részvény után 250 korona jubileumi osztalék kifizetését fogja indítványozni. Az elemi ágazat díjtartaléka 7,319.287.86 K-ról 7,998.355.01 K-ra, a kölcsöntartalék 3,387.199.39 K-ról 3,797.739.33 K-ra emelkedik. Az életbiztosítási üzletágban ezuttal is eredménydus működést fejtett ki a társaság, úgy, hogy a tulnyomó részben beföldön elért új szerzemény összege 80,850.344.59 K-rug. Az életbiztosítási üzletállomány a halálozások és lejárt tőkék címén kifizetett összegek és a törlések levonása után 386,637.776.09 K-ról 418,736.383.94 K-ra emelkedett. Ezen biztosított összeg fedezésére a társaság 111,471.258.45 K összeget képviselő díjtartalékkal rendelkezik az előző évi 104,391.287.70 K-val szemben. A társaság biztosítéki alapjai, melyek 1906-ban 130,606.015.52 K összeget képviseltek, 1907. decz. 31-én 135,338.327.58 K-ra rugnak, a következő értékekben vannak elhelyezve: betétek takarékpénztáraknál és bankoknál 4,387.504.55 K, záloglevelek 93,801.196.50 K, magyar járadék 1,813.672 K, államilag biztosított vasuti kötvények 10,313.665 K,

olasz járadék és egyéb értékpapírok 4,572.744.10 K, tárczában lévő váltók 4,595.803.17 K, jelzálog-kölcsönök 301.645.26 K, életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 12,072.097 K, a társaság hazai 3,480.000 K. Összesen 135,338.327 korona 58 fillér.

Gazdatisztek helyközzvetítése. A legközelebb lefolyt gazdatiszti nagygyűlés által a földművelésügyi miniszternek küldöttéleg átadott emlékiratban a gazdatiszti állasközvetítési ügynek nagy fontosságára is felhivatott a földművelésügyi kormányfigyelme, mert az állatalan gazdatisztek visszaéléseknek vannak kitéve a magánügynökök részéről. A gazdatiszti nagygyűlés rendezésében eljáró Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete e bajok orvoslása végett már most arra törekszik minden rendelkezésére álló eszközzel, hogy állasközvetítő osztályát újra szervezi; felkéri egyszersmind az ország összes földbirtokosait és bérlőit, hogy ebben az emberbaráti akciójában segítségére legyenek csupán az által, hogy a gazdaságaikban alkalmaztatni kívánt (okleveles gyakorlati vizsgát tett vagy nem okleveles) gazdatisztek az egyesület (Budapest, VII., Rákóczi-ut 86. sz., földszint 7. ajtó) által közzvetítessék. Az állasközvetítések úgy a birtokosokra s bérlőkre, mint a gazdatisztekre nézve teljesen ingyenes.

Olasz hajózó társaságok kartelle. Három nagy olasz hajózó társaság kartelljéről veszünk ma hírt. A társaságokat az olasz kereskedelemügyi kormány eddig is hatékony támogatásában részesítette s most, hogy fuzionálnak, újabb s az eddiginél nagyobb államsegélyt helyezett kilátásba részükre. A fuzionáló társaságok: a Navigazione Generale Italiana, a Lloyd Italiano és a La Velore hajózási társulatok, melyek céljukul tűzték ki, hogy az Adrián az idegen tengerezetet főként az olasz partokról teljesen leszorítsák. A konzorciumnak jelentékeny flotta áll rendelkezésére, amelyet gyarapítani fognak az új hajók, melyek építését már legközelebb megkezdik. Kézenfekvő, hogy az olasz hajózási társulatok erőteljes szervezkedése főképpen a magyar ipart és kereskedelmet sújtja s kiviteli forgalmunkat gyöngíti. Eppen azért föltétlen szükséges, hogy kereskedelmi kormányunk a magyar hajózási társulatok szerződését mielőbb megújítsa.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nyereményeket sorsolták ki:

15.000 koronát nyert: 12891.
10.000 koronát nyertek: 60974 119566.
3000 koronát nyertek: 79054 110236.
2000 koronát nyertek: 35352 57309 68296 92451.
1000 koronát nyertek: 6989 19456 24217 35009 49355 54522 63376 92993.
500 koronát nyertek: 4841 5301 6778 11017 12311 12647 20657 21863 21610 28962 28603 28770 34494 35908 36059 36676 44278 47299 48666 51848 55467 55598 56759 59432 61956 63961 71992 72409 74816 78255 81598 83135 88708 92790 95300 104491 104777 105206 108157 108015 112636 117183 119179.

A mai húzás 10.000 koronás főnyereményét a 60974 számú sorsjegyre a Gaedicke-bankház (Kossuth Lajos-utca 11.) szerencsés vevői nyerték.

Bukások Temesvárott. Rosenbaum Móricz gyapju- és nyersterménykereskedő Temesvárott nagy adósságok hátrahagyásával megszökött. A tartozások összegét 400.000 koronára becsülik. — Klein B. Richárd temesvári mulakatos ellen a törvényszék elrendelte a csödot.

A Magyar Jég- és Viszontbiztosító Részvénytársaság ma tartotta meg XVIII. rendes közgyűlést Molnár Viktor v. b. t. t. elnöklété alatt. A formális elintézés után felolvasatott az igazgatóság jelentése, melynek alapján a közgyűlés elhatározta, hogy a múlt évi 583.926.58 koronái nyereségáthozattal együtt rendelkezésre álló 802.622.05 koronából, az alapszabályszerű levonások tekintetbe vétele után, 10%-os, azaz részvényenként 20 korona osztalék fizetessék márczius 4-től kezdve és 454.509.07 K új számlára vitessék át. A közgyűlés ezután öt évre a következő igazgatóságot választotta meg: Madarasi Beck Miksa, Besso Marco, Frankl József, Gentilli Armin, Dr. Hegedüs Lóránt (új), Kelemen Samu, Kronberger Lipót (új), paznói Molnár Viktor, Poór Jakab, Terralbai Richetti Ödön és Steinhart Emil. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Molnár Viktor v. b. t. t. újból a társaság elnökévé választott meg.

Eddig kin volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendőt

Sebők Gyula divatáruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó.

Nagy és asztalban sebzéni sebzé mintákban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most élvezet!

A Járadék-Hitelbank mérlege. A Járadék-Hitelbank Részvénytársaság igazgatósága megállapította az 1907. évi mérleget, mely daczára a kedvezőtlen pénzvizonyoknak és azon körülménynek, hogy a tökefelemelés csak az év második felében lett keresztülvive, 66.619 korona 78 fillér tiszta nyereséggel zárul, ami a fölemelt részvénytőke 6.66 százalék kamatozásának felel meg. A közgyűlés az 1908-ik évi márczius hónap 22-én lesz. A részletes mérlegadatokat a következők:

Mérlegszámla. Vagyoni: Pénztárkészlet 222.898 korona 78 fillér, váltótárca 692.277 korona 76 fillér, különféle adások 67.024 korona 34 fillér, váltóüzlet 131.254 korona 53 fillér, feltár 35.305 korona 86 fillér, átmeneti tételek 8.708 korona 49 fillér, összesen 2.157.469 korona 76 fillér. — Teher: Részvénytőke 1.000.000 korona, rendes tartalék 20.000 korona, biztosítéki alapok 35.289 korona 11 fillér, takarékos és folyószámla betétek 441.908 korona 55 fillér, visszeszámitott váltók 593.544 korona 32 fillér, fel nem vett osztalék 108 korona, nyereség, mint egyenleg 66.619 korona 78 fillér, összesen 2.157.469 korona 76 fillér.

Nyereség- és veszteségszámla. Veszteség: Kifizetett és tőkésített kamatok 15.785 korona 29 fillér, tiszti fizetés, lakbér, üzleti költség 40.139 korona 7 fillér, adó- és tőkekamatadó 17.217 korona 89 fillér, leírások 7060 korona 73 fillér, nyereség mint egyenleg 66.619 korona 78 fillér, összesen 146.823 korona 39 fillér. — Nyereség: Kamatok 121.098 korona 7 fillér, jutalék 4955 korona 77 fillér, váltóüzlet jövedelme 19.559 korona 88 fillér, nyereségáthozat az 1906. üzletévről 609 korona 67 fillér, összesen 146.823 korona 39 fillér.

A Bécsvárosi sorsjegyek húzása. A bécsi községi sorsjegyek húzásán a 300.000 koronás főnyereményt a 82-68 szám nyerte; 20.000 koronát 137-4, 10.000 koronát 1019-81, 2000-2000 koronát 6-43, 137-54, 137-62, 1458-92 és 2009-91 nyertek.

Birtokvásárlás. Aradmegyében ismét nagyobb birtokvásárlás történt. A Maroszlatinán fekvő, előbb gróf Wenckheim, majd Munk-féle birtokot — jelentik lapunknak — megvette gróf Potoczky József.

A Wiener Bankverein mérlege. A Wiener Bankverein igazgató-tanácsa ma tartott ülésében mutatták be az 1907. évi mérleget, mely a tavalyi nyereségáthozattal (1.499.531 korona) 22.292.741 korona bruttó és 12.985.514 korona tiszta nyereséggel zárul a tavalyi 13.383.014 koronával szemben. Az igazgatóság javaslatához képest az igazgató-tanács elhatározta, hogy az április 6-ára egybehivandó rendes évi közgyűlés elé azt a javaslatot terjesztik, hogy az alapszabályok értelmében, a tartalékok növelésére 498.598 koronát fordítanak és az alapszabály és szerződés szerinti tőke, valamint 200.000 koronának a banképület tartalékának szaporítása után fennmaradó tiszta nyereségből részvényenként 30 korona, vagyis 7½% kifizetését fogja részvényenként javaslatba hozni és 1.502.034 koronát a jövő üzletév számlájára vezetnek elő. A mérlegben elszámolást nyertek a következő szindikátusból eredő nyereségek: A Salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. részvényeinek átvételére alakult szindikátus, a cs. és kir. szab. Assicurazioni Generali, a Skodda-művek, a Kábelgyár és Sodronyipar r.-t., a sillei 1906. évi kölcsön, az Elbe hajózási társaság 4½%-os kölcsönkötvényei értékesítéséből származó nyereség, az osztrák északnyugati gőzhajózási társaság 4½%-os kötvényei, a 4%-os német kincstári utalványok, a keleti vasutak bankjának 4¼%-os kötvényei, az 1907. évben kontrahált 4½%-os bolgár állami aranykölcsön szindikátusából eredő nyereség, valamint ezeken kívül még néhány kisebb részesedések. Elszámolásra vár még tehát a 4½%-os bosnyák kölcsönből az 1903., 1904. és 1905. évben kötött 4%-os koronajáradékok kibocsátásából az 1905. évben kibocsátott 4%-os török kölcsön, az 1906. évben kibocsátott orosz kölcsön, az 1906. évben keresztülvitt 4%-os olasz járadék konverzióból eredő és végül a keleti vasutak kibocsátásából eredő nyereség.

A Bazilika-sorsjegyek húzása. Tegnap volt a Bazilika-sorsjegyek húzása a katolikus központi kongrua-bizottság termében. A harmincezer koronás főnyereményt a 4593 sorsz. 08 nyeremény számú sorsjegy nyerte meg. Kétszáz-ezer koronát nyert 5324-27. Ezer-ezer koronát nyertek 2674-81, 4977-83 és 963-49. Kétszáz-kétszáz koronát nyertek 973-35, 5824-98, 2609-79, 4530-40, 7097-13, 7675-56, 7866-76, 7291-37, 2754-18, 5237-76, 1127-39, 4168-47, 2528-30, 5847-03 és 1530-64. Száz-száz koronát nyertek 6288-04, 2145-03, 4280-57, 4124-64, 3248-100, 256-87, 163-35, 7335-22, 5518-21, 1662-51, 7945-27, 3130-70, 6594-67, 6732-41, 7841-19, 273-69, 1012-27, 2654-70, 419-87, 1297-100, 4257-92, 2966-38, 806-85, 6815-75 és 6252-51. Végül kihúztak 64 darab 50 koronás nyereményt és a következő 20 sorsszámot, amelyeknek összes nyerőszámai, tehát összesen 2000 sorsjegy, egyenkint 14 koronát nyertek: 1681, 4551, 5178, 7947, 617, 3591, 174, 2560, 1927, 7035,

7979, 7791, 6218, 2616, 6429, 3426, 2022, 3787, 7165 és 3940.

Gazdasági előadások a Dunántul. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Zalamegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve a keszthelyi kir. gazdasági akadémia tanárainak közreműködésével szombaton és vasárnap Nagykanizsán gazdasági előadásokat rendezett műveltebb gazdák számára. Az előadásokon Hertelendy Ferencz temesmegyei főispán, a Zalamegyei Gazdasági Egyesület elnökének vezetése mellett nagyszámu intelligens gazda vett részt.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Daczára lanyha kiüfföldnek — az amerikai tőzsdék 1½ centes olcsóbb árcsökkenést jelentettek — a helybeli piac emelkedő irányzatát ma is nagymérvű fedezések és vélelményvásárlások még jobban szilárdították. Áprilisi buza ma 25 fillérrel, októberi buza 20 fillérrel, áprilisi rozs szintén 20 fillérrel emelkedett. A készáru-piacon a határidő-piaczczal egyetértőleg drágult a buza 20 ezer métermáza forgalom mellett. Egyéb terményekben alig volt üzlet szilárdan tartott áron.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 79.5 kg. 25.10 kor. Felsőmagyarországi: 100 mm. 77.5 kg. 24.10 korona üszögvégi.
Bácskai: 3100 mm. 75.5 kg. 24.30 korona.
Kulai: 1150 mm. 75 kg. 24.30 korona.
Becskereki: 900 mm. 76.5 kg. 24.55 korona 4920 mm. 74.5 kg. 24.45 korona, 3450 mm. 74 kg. 24.15 korona.
Raktárból: 2000 mm. 78 kg. 25.50 korona, 870 mm. 76.3 kg. 24.40 korona, 400 mm. 74 kg. 24.10 kor.
Rozs: 100 mm. 20.90 korona kpí. par.
Árpa: 200 mm. 14.40 korona, kpí. par.

A határidőpiacon kötött:

Elélelt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 12.16, 12.29, 12.20, 12.40.
Buza 1908. októberre 9.96, 10.03, 9.98, 10.11.
Rozs 1908. áprilisra 10.80, 10.81, 10.76, 10.86.
Rozs 1908. októberre 8.72, 8.82, 8.77.
Zab 1908. áprilisra 8.—, 8.04.
Tengeri 1908. májusra 6.77, 6.74.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	12.41—12.42
októberi buza	10.16—10.17
áprilisi rozs	10.91—10.92
októberi rozs	8.80—8.90
áprilisi zab	8.60—8.07
májusi tengeri	6.84—6.85

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat valamivel gyengébb lett.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	—	12.35—12.36
Buza új októberi	—	—	—	10.12—10.13
Rozs 1908. áprilisra	—	—	—	10.88—10.90
Rozs új októberi	—	—	—	8.85—8.86
Zab 1908. áprilisra	—	—	—	8.02—8.03
Tengeri 1908. májusra	—	—	—	6.80—6.81

Budapesti gabonaforgalom.

1908. márczius 2-től márczius 3-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	5546	6249
Rozs	445	104
Árpa	2242	302
Zab	14050	13974
Tengeri	1509	—
Liszt	1530	14303
Korpa	200	5471

Értéktőzsde.

Szilárdabb newyorki tőzsdejelentésekre és a kiállításba helyezett londoni és berlini kamatlábelszállításokra a tőzsde ma szilárdan indult, csendesebb üzletmenet mellett. Az elötőzsdén az áruk valamivel javultak, azonban a déli tőzsde folyamán a berlini tőzsdéről gyengébb jegyzések érkeztek, mire az áruk kissé csökkentek, úgy, hogy a mai záróárfolyamok végeredményében alig mutatnak említésreméltó javulást. A bankrészvények közül csak a Jelzálogbank részvényeinek ára javult. A helyi piacon élénkebb

érdeklődés mutatkozott a Kereskedelmi Bank, a Salgótarjáni, a Lipótvárosi Takarékos és a Textil részvények iránt, melyek emelkedő áron kelttek el.

Elötőzsde.

Elötőzsde szilárd.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 643.50—644.25 Magyar hitelrészvény 776.25—776.50. Rimamurányi vasmű 539.25—540.50. Közuti vaspálya 564.25—568.— Hazai bank 284.75 Salgótarjáni kőszénbánya 581.— 583.— Közuti vasút 1908. évi kibocsátása 546.—546.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde tartott.

Köttek: Magyar hitelrészv. 775.50—776.90. Rimamurányi vasmű 537.50.—539.50. Magyar leszámítoló bank 489.50—490.50. Jelzálogbank 427.50.—428.— Közuti vaspálya 566.—556.75. Hazai bank 285.— Kereskedelmi részv.-társ. 589.—592.— Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 580.—583.— Magyar teksztül-ípar 816.—821.— Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 8.30.

Prémium-tízlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. márczius hó végére 26.—28.— K.

Utötőzsde.

A mai utötőzsde üzletlenül folyt le, kötések csak szórványosan fordultak elő változatlan árfolyamok mellett. Kötött: Osztrák hitelrészvény 644.25. Magyar hitelrészvény 775.75. Rimamurányi vasmű 537.50. Végül maradt: Magyar hitelrészvény 776.—

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márczius 3. (Az Egyetértés távirata.) Az északamerikai piacokról ma gyöngébb árfolyamokat jelentettek, de ennek hatását részben paralizálták a londoni szilárdabb jelentések. A budapesti tőzsdén az áruk emelkedtek s ezzel kapcsolatban itt is szilárdult az irányzat, amennyiben roszért 15 fillérrel többet követeltek, buza árát is 5 fillérrel emelték, de ez alapon csak kis tételekben fordult elő egynehány kötés, így 80 kilogramm tót felvidéki 11.60 korona Vágsellyéről, alsó ausztriai 77 kg. 11.75 K bécsi malomból. Takarmány-árak irányzata nyugodt és sem tengeri, sem zab ára nem változott lényegesebben.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.65—13.10 korona, mosoni és győri 11.85—12.20 korona, tótfelvidéki 11.90—12.40 kor., déli vasuti 11.80—12.10 korona, marcheldi 11.80—12.20.

Új-rozs: tótfelvidéki 11.—11.25 korona, csepeli 11.—11.20 kor., pestmegyei 11.15—11.30, korona különféle magyar 11.—11.20 kor., osztrák 10.85—11.85 korona.

Árpa: morvaországi 9.—9.40 kor., marchfeldi 8.15—8.60 kor., bécsvidéki 8.40—9.— kor., tótfelvidéki 7.75—8.60 kor., csepeli 7.35—8.—, győri —.— kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki 7.—7.40 korona.

Magyar tengeri: régi 7.30—7.50, új —.— —.— korona, cinquantin 8.15—8.55, új —.— —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— —.— kor., közepes 8.40—8.65 korona, elsőrendű 8.65—8.90 kor., változatot 8.90—9.15 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, márczius 3. A spekuláció a mai elötőzsdén ma is elsősorban alpesi bányarészvények iránt érdeklődött, melyekből nagy mennyiség került forgalomba. A forgalom kezdetén az eladási kedv dominált, de később egyes értékek mindazonáltal javulásra tettek szert azért, mert a származások a helyi spekulációt újabb vásárlásokra indították. A newyorki piacról érkezett magasabb jelentések, valamint a Londonban és Berlinben várható újabb kamatlábelszállítások barátságos jellegű kölcsönöztek az irányzatnak, mely ezt a jellegét az elötőzsde zárulatáig megtartotta.

A déli tőzsde nyugodtan és tartott árfolyamokkal indult. A forgalom további folyamán szűk körben mozgott. A vezetőértékek árfolyama alig változott.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 644.50, Magyar hitel. 776.—, Länderbank —.—, Allamvasut 673.75 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 141.75 —.—, Alpesi bányatársulat 647.—. Rimamurányi 539.50, Májusi járadék 97.80, Magyar koronájár. 94.40, Orosz érték 91.60, Török sorsjegy 187.25, Német márka 117.65.

A déli tőzsde tartózkodóan nyílt meg.

1 óraker jegyztek:

Osztrák hitel 644.25, Magyar hitel 776.— Länderbank 423.50, Unio-bank 553.—, Allamvasut 673.50, Anglo-bank 306.—, Bankverein 541.—, Déli vasut 141.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 648.25, Májusi járadék 97.80, Magyar koronajáradék 94.35, Török sorsjegy 188.—, Német

márka 117.62, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 539. —, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, márczius 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2 százalékos papír-járadék 97.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.80, 1860-as sorsjegy 150.75, Osztrák hitelsorsjegy 453. —, Angol osztrák bankrészvény 306.25, Bécsi Bankverein 548.75, Osztrák-magyar bank 1716. —, Déli vasut 141. —, Dunagőzhajózási társaság 1099. —, Dohány részvény 414.50, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.65, Osztrák Lloyd 418. —, 4.2 százal. ezüst járadék 97.75—97.70, Osztrák koronajáradék 97.75, 1864-es sorsjegy 262.75, Osztrák hitelintézeti részvény 643.75, Union-Bank 553. —, Osztrák Landerbank 421. —, Osztrák-magyar államvasut 672.25, Elbavölgyi vasut 423.50, Alpesi részvény 647.25, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 240.80, Lipótkohó 446. —, Töröksorsjegy 187.30. Üzlettelen.

Bécs, márczius 3. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 112.25, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 149.75, Magyar hitelbank részvény 776. —, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 537. —, Magyar csukoripar 1730. —, Adria hajózási részvénytársaság 419. —, Magyar koronajáradék 94.25, 4 százalékos magyar földterem. kötv. 95. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 426. —, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, márczius 3. (Tőzsdei jelentés.) A tőzsde nagyjában és egészében ma is a növekedő üzletlenség jellegét viselte magán, amelyet a bankdiskont leszállításának elmaradása még fokozott. A New-Yorkból érkezett kedvezőbb jelentések csak az amerikai értékeknek használtak, amelyeknek árfolyama élénk forgalom mellett erőteljesen emelkedett. A többi piacon a változások legnagyobb részét jelentéktelenek voltak. Bankok csak zárlat felé értek el némi javulást, míg bányarészvények közül csak phönix és gelsenkirchi részvények voltak keresve. Járadékok közül japániai és oroszok kezdetbeni lanyha

irányzat után magasabb árfolyamokon zárultak. Ezzel szemben a 3 százalékos birodalmi kölcsön nem volt képes többé megjavulni. Vasutértekek csendes irányzatúak voltak, csak Orient-vasut volt gyenge. A Prinz Heinrich-vasut 1 százalékos meghaladó emelkedést értek el. Zárlat felé az üzleti tevékenység teljesen elakadt. Az utótőzsde gyenge. A készpénzpiac iparértekei tulnyomó részt gyengülve voltak forgalomban. Magánleszállítási kamatláb 3 3/4 százalékos, napi-pénz mintegy 5 százalékos.

Zárlatok jegyzetetik: 4 2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.25, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 24.90, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 174. —, Dinamit-truszt 158.50, Harpeni 193.60, Unifikált török járadék 95.20, 4 2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.25, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 143.90, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 198. —, Gelsenkircheni 180.30, Laurakohó 209.90, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 3. 4 2 százalékos papírjáradék 99.65, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.10, Osztrák hitelintézeti részvény 202.40, Osztrák-magyar államvasut 144. —, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.52, Bécsi Bankverein 136.50, Villamos részvény 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4 2 százalékos ezüstjáradék 99.60, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 94.20, Osztrák-magyar bank 123.10, Déli vasut részvény 24.90 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 812.33, Union bank részvény 139.90, Alpési bányarészvény 328. —, Állandó.

Hamburg, (Zárlat.) márczius 3. 4 2 százalékos ezüstjáradék 99.40, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 25.20, 4 százalékos Aranyjáradék 99. —, Osztrák hitelrészvény 202.60, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.40 Nyugodt.

London, márczius 3. Angol consol 87 1/2. Páris, márcz. 3. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 99.85, Osztr. aranyjáradék 94.85, Magyar aranyjáradék —, 5 százalékos Bolgár kötelez-

vény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316. —, 5 százalékos marokkói járadék 509. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 94.40, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. —, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék —, 4 százalékos unifikált török jár. —, Török sorsjegy 179.75, Török dohányrészvény 493. —, Osztrák föld-hitelintézet —, Osztr. Landerbank —, Magyar Jelzalogbank —, Banque de Paris 14.60, Banque Ottomane 715. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 147. —, Meridional vasut 661, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 501. —, Rio Tinto 15.56, Sucrerie d'Egypte —, Tula 278. —, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 158, Chartered 19.25, De Beers —, East Rand 83. —, Jagersfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 45.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123. —, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra (röv.) 1/8, Csek Londonra 251.90, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1908. márczius 3-án.

A piac képe változást alig mutat. Vajba némi lanyhulás észlelhető. Tojás változatlan, a hozatalok kielégítőek. Tejes bárányok (bőrben) megfelelően értékesíthetők. Füstölt húsfélékben lanyha a kereslet.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahús hátulja 116—140 K, eleje 100—112 K, vidéki borjú, bőrben hosszan mérve sulylevonás nélkül 90—114 K, helybeli borjúhús 112—120 K, sertésűs szalonnával 118—120 K, lehozott sertés 122—124 K, szalonna friss 120—128 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 132—136 K, olvasztani való 120—126 K, hajt 136—140 K, sertészsír 140—144 K, mind métermézásként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 120—160 K, hazai sonka 1.80—

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: liszavidéki, zab, árpa, kukorica, etc.

Table with columns: Egyéb gabonaművek, 100 kilogramm ára. Rows include: Rozs, árpa, zab, etc.

Table with columns: Csuponya, Faj, 100 kilogramm ára. Rows include: Dunántúli, Kékesmagyarországi, etc.

Table with columns: Allamadosság közkelesonok, 100 kilogramm ára. Rows include: Magyar aranyjáradék, Osztrák aranyjáradék, etc.

Table with columns: Zaloglevélek, Elsőbbségek, 100 kilogramm ára. Rows include: Belvárosi, Egyesült, etc.

Table with columns: Biztosító társaságok, 100 kilogramm ára. Rows include: Első magyar ált. biztosító, Fonciere pesti bizt. int., etc.

Table with columns: Bankok részvényei, 100 kilogramm ára. Rows include: Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyűlés, etc.

Table with columns: Takarékpénztárak, 100 kilogramm ára. Rows include: Belvárosi takarékpénztár, Budapesti-Erzsébetvárosi bank, etc.

Table with columns: Gőzmalmok, 100 kilogramm ára. Rows include: Concordia, Első budapesti, etc.

Table with columns: Pénznemek és váltók, 100 kilogramm ára. Rows include: Arany, magyar v. osztr. vert, etc.

Szerda, márczius 4.

EGYETERTÉS

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1908. márczius 4-én

Nemzeti Színház

ROBESPIERRE

Dráma 5 felvonásban. Írta: Victorien Sardou. Fordította: Abrányi Emil.

Robespierre Vadier Amar Jagot Foucher Billoaud Varomos Lebas Héron Eplay apó Duplay anyó Kornólia Vaughan Clarisse Olivier Teréz De Brosse D' Armelló De Levaruc-né De Narbonne nő De Choiseulné D' Chary Barassin

Magyar színház

A császár katonái.

Dráma három felvonásban. Írta: Földes Imre.

Személyek

Karády István Karády Zoltán Karády Erzsébet Schneller Lajos Marjay István Szilassy Ernő József Géza Szászky Ágost Kellner Gyula Szedlacsák János Pintér István Ferencz

Uránia színház

A szerelem története

Kezdeté fél 8 óraker

TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER. Budapest legelőkelőbb családi mulatója.

Ma, 1908. február hó 1-től

Teljesen új szenzációs műsor.

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontúl Nemzetközi Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Melita Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Kellner Bernhard báróné ecottalok (hartakisérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Oriwla Frieda orosz énekesnő és tánczosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrett. Sugár Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.

Pénztárnyitás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker.

Telefon 15-10.

FÖVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ma: Merian kutyaszínháza és a teljesen új műsor.

Az előadás kezdeté 8 óraker. Előzetes jelentés: csütörtökön, 5-ikén d. u. fél 4 óraker gyermek-matiné. Jegyelfvétel: 10-1 és 3-6 óráig. A télikerthben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK csigányzenekara hangversenyez.

BUDAPESTI Cabaret Terezkörút 28

BONBONNIERS. Telefon 52-88

Hétifől, márczius 2-től kezdve minden este 9/4-től 12-ig. A márcziusi új műsor. Új bohózatok: A publikát fényképezik. — Az új tavaszi kalap. — Tingli-tangli a Cabaretben. (Művészen) Új színpadi tréfák: A oselőleány. — A fogorvos előszobájában. — A Vajda az udvari tanácsosokról. — Reklám-karikaturák. (Új változat).

Huszonöt új cabaret-számmal fellépnek: Nagy Endre, László Rézsi, Ferenczy Károly, Balogh Bóna, Szécsi Magda, Fábian Kornélia, Kepi Jolán, Huszár, Sajó, Gabányi, Máhr Kőváry.

Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lajos-utca és Andrassy-ut, Zipser-nél (Andrassy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál, Terezkörút 28.)

Michelstädter Utóda DSKÓ Géza BUDAPEST. IV., Váci-utca 3. sz. Cipő-különlegességei. Ársabottárak a talpbá vésva.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő. Dr. Preisz Hugó a. m. kir. Állami bakteriológiai Intézet vezetője. A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-88.

Elsőrendű uri-szabó üzlet

Kizárólag mérték szerint

Oszi zakkó öltöny Raglán v. téli-kabát 40 és 50 kor-ért Dus választék bel- és külföldi szövetekben. Nyáron készült egész rinom télikabátok 50 koronáért kaphatók. Mechlovits és Fái törv. bej. uri szabók, Budapest, V., Váci-körút 76.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Moteros csép-lököszetek. A legjobb gépek. A legelősebb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tassék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük. Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője: Kovács Mihály és Társa Budapest, V., Hold-utca 23. sz

Nászajándékok jubileumra dísz tárgyak, év-eszközök, műipari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műórárs ékszerterelőpén Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Reggelenként

miért kedvelik annyira a

DIANA-sós-borszeszt

minden házbán ???

Előszőr: Még felkelés előtt a legtöbb helyen szokás, hogy az egész testet, vagy annak egyes részeit különféle okból masszírozzák. Iletőleg bedörzsölik. Sokan csak azért masszíroztatják magukat, hogy a vérelszállítás által egy bizonyos kellemes érzéshez jussanak, mely áthatja az egész testet. Ezt a különös jó érzést csak az érzéketi, aki a bedörzsöléseket a

DIANA-sós-borszeszszel

eszköztelteti. Aki reggel testét masszíroztatja DIANA-sós-borszeszszel, az könnyen legyűri egész napi fáradtságát; friss, könnyen mozgó, életerős, egészséges. Másodszor: Kinek arcuk fényes, izadt, vagy kéz-, láb- és hónalj-izzadásban szenvednek azoknak reggelenként DIANA-sós-borszeszt okvetlen kell használni, hogy ezek teljesen megszűnjenek. Harmadszor: Aki DIANA-sós-borszeszt használ reggelenként mosdóvizben, annak feleslegessé válik a különböző külföldi tolettvizek (mosdóviz-ek) használata. Negyedszer: Kinek haja török, száraz, fénytelen vagy hajhullása és hajkorpája van, az reggelenként mosakodás alatt, előtt vagy után dörzsölje

fejbőrét

DIANA-sós-borszeszszel; frissítőleg és hűsítőleg hat az egész fejre. Ötödször: Kellemes illata és desinfiáló hatásánál fogva el van ismerve a DIANA-sós-borszesz, mint kitűnő szájviz és torokgargarizáló szer. Hatodszor: Aki DIANA-sós-borszeszt használ, vagy csepegtet a vízbe és reggelenként azzal öblíti száját és torkát, annak nem lesz büzös szájlehelete, nem lesz rossz szájíze, nem lesz rossz foga, nem lesz fogfájása, nem lesz nehéz lélegzése, mert a (sleimot) nyálkát könnyen feloldja. Hetedszer: Gyermeknekél nagyon fontos a DIANA-sós-borszesz reggelenkénti használata, mert desinfiáló hatásánál fogva a gyakori torokbántalmaknak és mandula-gyulladásoknak elejét veszi. Nyolcdször: Aki fogait DIANA-sós-borszeszbe mártott fogkefével tisztítja, annak fogai állandóan vakító fehérek maradnak. Az öblögetés által a fogak között nagyon gyakran előforduló ételmaradékok kiesnek, amelyek tulajdonképpen okozói a büzös szájnak és gyakori fogfájásnak. Kilencedszer: Reggelenként sokan szenvednek az

orr-bedugulásból

kifolyólag, melyek azonnal megszűnnek a DIANA-sós-borszesz egyszeri szippantásától és szaglásától és így ezen kellemetlen érzésektől megszabadulnak. Ez által a leghevesebb nátha is 24 óra alatt elmúlik. Hatása: Erősítő, edző, fájdalomcsillapító, hűsítő és desinfiáló. Illata nagyon kellemes, mely elárasztja az egész szobát. — Határozottan követeljen mindenki a bevásárlásnál:

DIANA-sós-borszeszt

mert nagyon sok utánzat van már forgalomban. Az egész országban mindenütt kapható. Egyedül készítő:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Postán utánvétellel legkevesebb 6 üveg szállítható.

Table with 3 columns: Egy üveg Diana sós-borszesz (40 fillér), Egy nagy üveg Diana-sós-borszesz (1.- korona), Egy legnagyobb üveg Diana sós-borszesz (2.- korona).

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható feltűnően két szó: DIANA-sós-borszesz

SZÍNHÁZAK

Szerdán 1908. márczius 4-én

M. Kir. Operaház

Zárva
Népszínház - Ópera

A nagymama.
Enekes vizitok 3 felvonásban. Csiky Gergely darabjából színpadra alkalmazta Pásztor Árpád, zenéjét szerzelte Mader Rezső.
Szerény grófné Blaha L. Márta Turcsáni Pirost Dola Donna Báró Orkány Horváth Gróf: erény Pázmán Br. Öskölő Kálmán Rálint Kozma Körti Langó Szeréna Macosi A. Todorika Szilárd Nagy
Kezdeté 8 órakor

Vígyszínház

Tatárjárás.
Operett három felvonásban, írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versetért írta Kálmán Lohonyay írták Vendrey Trezka a leánya Hermet H. Riza Kolle J. Lönnihy Hegedüs Imrédy Fenyvesi Mogoróssy Kornai U. Wallenstein Sarkadi Illike Komlósy I. Turi Tihanyi
Kezdeté fél 8 órakor

Apolló színház.

(Telefon 68-39.)
Egy clown féltékenysége. Lélelmert regényíró. Kutyaválópor. A fősvény. **Tiroli életképek.** Az indián szerelme. A munka megkönnyítése. Kötelesség és szerelem. **Hamis vád alatt.** (Síkaszto bankhivatalnok.)
Kezdeté fél 5 órakor.

Király színház

Varázskeringő
Operett 8 felvonásban. Írták Dörmann és Jacobsohn, fordította Mérol Adólf, zenéjét szerzelte Strauss Oszkár.
Személyek:
XIII. Joahim Námeth
Lothár Papi
Heléna Patrás S.
Niki Raskó
Gusztáv Sárosi
Friderika Orlov G.
Franciai Pálmai Ilka
Vendo'in mintszter Szabó
Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház

Zárva
MODERN SZÍNHÁZ KABARET
Andrássy ut 69. Telefon 98-16
A harisnyakérdés.
Tréfa, írta; Bereczik Árpád. Szereplők: Kardos, Póór Lili Urat M.
A betűök iskolája
Böhözat, írta: Dronen és Montigny, Szereplők: Boros, Barsony, Nyáral, Kabot, Vörös J.
All right.
Turfdráma, írta J. P. Lantuzo Szereplők: Kardos, Kabot, Szentirmai, Barsony, Nyáral, Medgyaszay V., Kókény J., Urat M. Palásthy.
Pajkos grizettek.
Operetta írta I. Wilhelm, zenéjét L. Reinhard, fordította Holtai Jenő, Szereplők: Nyáral, Boros, Barsony, Keleti I., Róza Lili, Vörös J.
Több Cabaret szám Sulamit Rahu, marakkói táncosnő fellépése.
Kezdeté 9.15 órakor.
A konferenciát tisztelt Palásthy Marcell tölti be.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám
Sensatiós ujdonság!
Ma és mindennap

A Tardos bank.

Böhözat 1 felvonásban. Írta: Tábori Emil.
Azonkívül a fényes márcziusi műsor. **Uj szolók.**
Éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig, a télikertben **zene és táncz.**
Hegedüs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez.

RÁKÓCZI SORSJEGYET
Égyen minden magyar ember.
Főnyeremény 40.000 K.
Összes nyeremények: 90.000 K.
Nyereménytárgyak kiállításai: IV., Kossuth Lajos-utca 4. és VII., Erzsébet-körut 24.

HUZÁS márczius 15-én este 7 órakor a m. kir. lottó-igazgatóságnál (Budapest, Vámpalota).
EGY SORSJEGY EGY KORONA.
Kapható a dohánytözsdekben.

Megrendelhető a sorsjegyirodában:
Budapest, IX., Boráros-tér 2.

Kertalakításokat elvállal Weber Károly faiskolatulajdonos Békásmegyeren (Budapest mellett), Gyümölcsfa, díszta és rózsá árjegyzék ingyen.

Vadászok figyelmébe!
ajánljuk, hogy fegyverrendeléselret már most adják fel, nehogy a tömeges rendelés által a szállítási késedelem szenvedjen a vadász idegy beállításával.
A legjobb minőségű egy és kétsősű vadászfegyverek, karabélyok flóbertek, czéllövő fegyverek és revolverek
részletfizetésre
kaphatók:
Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. sz.
Képes árjegyzék ingyen es bermentve.

ITT a tavasz!!
elmult a tél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbőr! Gyorsan és biztosan eltünteteli azokat az elismert kitűnő Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax.

Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán, tőn és tisztán megtartja
A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltünteteli szepőt, pörsenyt, atkát miltessert pajánást májfoltot, a ránczos bőrt bársónysimává, a vörös vagy napbarnított bőrt fehérre teszi.
Gyermekápolásnál, fűrdözésnél nélkülözhetlen.
Kitűnő hatással bír szemnyiladással, valamint for- és száfápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana
Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb túszerületben. — Csak dobozban, nom kimérve
Egyedüli készítője **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10.
Figyelniök a ROGATSY névre.

MARGIT GYÓGY FORRÁS
(Margittelep) Beregmegey)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásmú még akkor is, ha vérzések eseteleforog fenn
Megrendelheső: Édeskúty L.-nál Budapestben és a forrás kezelőegységénél Munkács.

RÓZSATEJ
kifűnő fejt-ápolószer 2 K
balzsamszappan hozzá—60
OSAN kifűnő fog-ápoló szájviz 1 K 76 fill.
Fogpor —.88 K.
TANNINGENE
legjobb háfestőszer 5 kor.
ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. —
Raktár: gyógyszerárban, parfümeriákban stb.

INGYEN
dícsőten és bérmentve küldjük rendelésre árdeken tartalmú ábrákban és használati utasításokkal ellátott árjegyzékünket.
GUMMI HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K lucatja
PESAR, OCLUS, NŐI ÖVSZER 3—5 kor.
telítetlen megbízható valódi angol és francia gyártmányok.
„NAKIRA“ 10rv. védett férfi-övser különlegesség, valódi indiai paragummból fel-tétlen megbízható, lucatja— 12 K
MINTAGYÜJTEMÉNY 12 darab lecsinomabb óvszerből — 4 korona.
UTERUS-SPRAY eredeti 10rv. védve női különlegesség — 14 korona.
Universalis-sérvkötők
páratlanok, kis gummi nyomólappal, a legnagyobb sérv is el-sartható. Egyoldalu 6—12, kétoldalu 10—24 korona.
Műlábak, műkezek, egyonostartók ferdénnöt-teknek, támgopok, stb. stb.
Háskötők, gummiharisnyák stb. harigá-torok, betegápolási czikkok kaphatók.
Magyar Orvosi Múszertár Budapest
VII., Rákóczi-ut 32.
Fontos esetre és a veres keresztre ügyeljünk.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTOZA 18.
Igazgatók: Főrendeső: LEITNER és KELETI | HOTT SÁNDOR
Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.
Ma! 1/10 órakor: Ma!
Az aczélkirály vád alatt.
Kisvíg harcolat írta: Pitaval. Rendező: Hott Sándor.
Vígú Was Männer fesselt? 12 órakor
Böhözat írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Trebitsch Sándor, Türk Bertó és Zöldi Márton új szövegükben.
Nappali pónstár 9—1-ig és délután 3—6 óráig.
Az 1-ső emeleti Casino de Parisban reggeli 5 óráig zene és tánc.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.
Dohány-utca 56. (Akácfa-utca sarok)
Kifűnő magyar konyha. Valódi jó Női kiszolgálás. Minden este cigányzene. (Italok.)
Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.
SCHMIDT M
szígyártó, nyerges és bőrdobos
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 28. sz.
Ajánlja saját gyártmányú kosársó- és lovagló-szerszámjait. Mindennemű utazó és kősi bőrdobok, póráz, szivar, csigartta stb. tárcsáit. — Árjegyzék bér-mentve.

HETI MŰSOR.

Márczius	Nemzeti Színház	M. Kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	J rania színház
5 Csütörtök	Aranyember	Bolygó hollandi	Tatárjárás	Varázskeringő	Tünderszerelme A nagymama	Két iskola	Örök törvény	A szerelem története
6 Péntek	Robespierre	Büvös vadász	Az ördög	Varázskeringő	A nagymama	A császár kato:ái	—	A szerelem története
7 Szombat	Artatlanok	Tanhauser	Tatárjárás	Varázskeringő	A nagymama	A császár katona	Közönyt közöny-nyel	—
8 Vasárnap	Kamiliás hölgy este Artatlanok	Hamlet	Sámson Tatárjárás	Varázskeringő	Cigánybaro A nagymama	Orichen	—	A tenger A szerelem története

Eau de Furdösó Cologne

meglepően frissítő és erősítő hatással.
Egyedüli szállító: **FERD. MÜLHERS** ca. és kir. udv. szállító
Köln a Rajna mellett.
Flók: Bécs, IV/1, Heumühlgasse 3.
Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszerkereskedésekben

6691. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A kisközeg-bezdáni Dunaszakaszon végrehajtandó munkálatokra nézve amelyek 23830 m³ első osztályú és 42780 m³ másodosztályú kő szállításából és beépítéséből, valamint 2500 m³ kőnek a víz alól való kikutatásából és újból való beépítéséből, végül 2500 m³ hordalék kikutatásából és elhelyezéséből állanak — a m. kir. földmiv. ügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében 1908. évi márczius 23-án déli 12 órakor újabb nyilvános, zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A zombori m. kir. folyammérnöki hivataltól díjtalanul megszereshető ajánlati minta felhasználásával a fent nevezett munkára vonatkozólag teendő, kellően bélyegzett és e felirattal: «Ajánlat a kisközeg-bezdáni Dunaszakaszon teljesítendő szabályozási munkálatokra» ellátott öt pecséttel lezárt borítékba helyezett ajánlatok, amelyekhez az ajánlati összeg 5 %-ának illetőleg ha az ajánlati összeg 250000 K-nál nagyobb 250000 K-ig 5 %-ának és 250000 K-nál felüli összeg után 2 %-nak megfelelő bántópenznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban valamely állampénztárnál, vagy adóhivatalnál a földmiv. ügyi tárca kezelésébe történt letételt igazoló elismervény is csatolandó a jelzett napon déli 11 1/2 óráig a földmiv. ügyi miniszterium házi pénztáránál (főemelet 29. sz.).

A versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. A kötetlen szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1908. évi február hó 26-án.

M. kir. földmiv. ügyi miniszter.

Legjobb minőségű **kontofésűk** bivalyoson, kauszok, békateknőc és életfántesontból dus választék.

Legnagyobb választék békafelek és imitációk hajszűrő vasak és sütőlámpák.

MÜLLER J. L.-féle BRISE DE VIOLETTES a legjobb, legkeresettebb ibolya-illat, a frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kellemes, tartóssága és inonaszaga nézre felismerhető, ezen éltető ibolya-illat felismerhető a varakozási kísérő illat és kellemes illata által.

Övege 3, 5 és 9 kor. Angol és francia illatszerak dus választékban. Müller J. L. Cs. és kir. udv. szállító Illatszer- és piperezesszappan-gyártóma Budapeston. Koronahagy-utca 2. / Rottenbiller-utca 6. sz. Gyár: Rottenbiller-utca 2.

Haj-, fog- és körömkefék díszes kezeltékben Körömpoláló-szerek.

Dr. Gebhardt tanár-féle **nővény szappan** 1 db 70 fill., 1 tucat 7.60 kor. fenyő-Eau de Cologne-szappan 1 K, nagyobb 1.60 K.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerelést gazda lapasztalait alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakeros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs **nemi betegséget** (hugyosófolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség) mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker esetén a kezelésnek vége felé a rendes levelekre álltamni válassz. Kivételre gyógyszeresek.

Rendelés: s. a. 9-3-ig és este 6-9-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 3/A. szám. (A Pannónia szállóháza mellett.)

Ajtár ház. — Bejárat a hátsórol. — Kélen várószobák.

Urasági **butorokat, szőnyegeket, osillárokat** és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és uzleket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körut mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédülő, uifszoba és szalonbutorokban Rézhálószobák, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegeken és függönyökben modern bronzsillárokkal gáz, villamos stb.-hez.

Egy kis ház eladó Muschinek János Budaörsi-ut 20. 5540

FRIED J. műbutoraktár, kárpitos és díszítő Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden nemi kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szővelekből: Költségvetés díjmentes.

BIZTOS gyógyulást keresőknek kik bármily **nemi betegségben szenvednek**, mint húgyszervi és hólyagbajok, húgyszervszűkület, vizeleti zavartok, újjel magömlések, sebék és bujakeros bántalmak (syphillist, az öntörzés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nőknél fehérfolyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és leltéremretekos gyógymódjainál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legregibbi, 32 éve tennálló rendelés intézetet

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időit húgyszervi és hólyag bajok vizsgálatá villamos húgyszervi segélyvel. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakzerű tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

NAGYÉRDEKŰ IRODALMI UJDONSÁG!!

Most jelent meg! Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

SZOCIOLÓGIAI KÖNYVTÁR ELSŐ KÉT KÖTETE.

I. KÖTET.
A jövő állama
Írta Menger Antal. Ford. dr. Ormos Ede.
Ára füzve 5 K, kötve 7.50 K.

II. KÖTET.
A kölcsönös segítség mint természettörvény
Írta KROPOTKIN P. Ford. Madzsar J.
Ára füzve 6 K, kötve 8.50 K.

Sajtó alatt vannak és a Szociológiai Könyvtár további köteteként legközelebb megjelennek:

LEOPOLD: ..... A prestige lélektana.
FINOT: ..... A fajok problémája.
GUYAU: ..... A vallás szociológiája.
WESTERMARCK: ... Az emberi házasság történelme.
LE DANTEC: ..... A biológiai filozófia alapelvei.
RONAI ZOLTÁN dr.: A Kriminológia fő irányai.

Az egész 8 kötetből álló sorozat ára füzve K 56
Kötve ..... K 76

Minden kötet külön is kapható!

Megrendelhető 2 K-ás havi részletfizetésre a minden hazai könyvkereskedésben.

Legszebb... Legjobb... Legolcsóbb...
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeosztható vasgép kivételű 8 matracal 10 írt.
Hodronygyelűek méret szerint 5 fttől felebb.

GICHNER JÁNOS
ágynevelő réz- és vasbutor-gyáros szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körut 20.
Gyár: Kertész-utca 7. és 8.
Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök. Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Garancia 1 ére
Folytatás kötetekben

E hirdetés rovatban minden szövege egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövege egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Fényképezőgép,
alkalmi vétel lapokra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elűléssel, kazetával, alkalmas mindenféle felvételekre csak 9 ft. Egy fényképezőgép, 9x12 klapp-kamera, kazettával, labda-exponálással, EGESZEN ÚJ, FELARON ELADO. Egy fényképezőgép (Hörz objektívvel), felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászfegyvert, fényképezőgépet binóket, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb áron ugyiszintén minden olcsón eladok és újakra becserélek. Radó, IV/E. Egyetem-tér 5 szám. 49082

Vigyázzon,
ha meghílt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz.

Gyümölcsfa
díszfa és rózsaszőlővel, kel ingyen szolgál Weber fűszekrény Békásmegyeren (Budapest mellett.) 27117

Közepkoru
vidéki magányos egyén keres egy 35-40 év körüli özvegyt. hajadon gazdaságot, ki a házi teendőket maga elvégzi, tiszta elkölcsöl legyen. Levelt „Vasutas” címen a kiadóba. 5557

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Csemegezőllöt
fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, leginább táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Rottmann Hermin Kiskunhalasán. 27850

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékeny tevékenységére felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 27792

Polgári, gimnaziumi,
kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 27808

Zálogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR. Sip-utca 8. 27133

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Lakást,
bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államszámveteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szemínárlum, Budapest VI. Rózsa-n. 44. III. 8.

1000 családnak
azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Nem kell
már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, tűzletheységet, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek kényesítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoza 180 ft., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Arverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpince. 26614

!! Figyelem!!
Cséplőgéptulajdonosok! Az elromlott gabonaosztályozó hengereket (Sortiercylinder) már most küldjék be Keizer és társa cégnek (Bpest, Népszínház-utca 1-3.), a hol a legszakavataltabban és legutányosabban javíttatnak, illetve újra befonatnak.

STENOGRAFIA
Ha életpályán boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gópirást, könyvvitelt, német nyelve te Stenografia országos Gabelsberger gyorsíró- és néprő iskolában. Sokszorosított tanfolyamok, copying office. Biztos állásbiztosítás. V. Váci körút 33

Lakást,
tűzletheységet akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Tisztviselői kölcsön
20,000,000 korona áll rendelkezésre 6 1/2 százalékkal, 10, 15, 20 éves törlesztésre, 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek katonatiszteknek, nyugdíjasoknak, nyugdíjkepes magántisztviselőknek. Legtöbb esetben kezesség nélkül. Régi tartozások előnyösen konvertáltak. Váltó nem kell, csak kötelezvény. Gyors lebonyolítás. Levonás nincsen. Fővilágosítás gyors és díjtalan. Előzetes költségek nincsen. Szerény jutalék utólagosan fizetendő. Kérdésküldéseknél közlendő életkor, törzsfizetés és szolgálati idő. Weiner Miksa, bankképviselő, Budapest, VI., Teréz-körút 5. OSI/A

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Polgáriskolai
gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészítetnek rendes és magántanulók, valamint felnőttek (hölgyek is) kik tanulmányait félbeszakították legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárokat vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. L. 3. 27997

Szőlőbirtok
kitűnő befektetés nyugdíjasoknak vagy nyugdíjba köszülőknek 20% tiszta jövedelem. Bővebb felvilágosításért írjon „Szőlőbirtok” jellege alatt Mezei Antal hirdetés irodájába Budapest, Eskü-ut 5.

BUTOR
Arverésről, linom és egy szerű butor, hálószozák és garson szobák Szalon bútorok, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, perzsaszőnyör és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett — üvege 70 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29. sz. Dr. Egger Váci-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik

Pénzkölcsönt
4, 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknek gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-09.

Szepességi csemegek
BARTA-féle veresafonya befőttel, málna, szamóca, csipkebogyóval, gomba- és huskonzerveket, pástétomokat stb. a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. Kérjen árjegyzéket.

Saját gyártmányu vas- és rézbutorok
Rózagy --- --- 45.- ft
Vaságy matracczal 8.50
Gyermekegy --- 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyártárban. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 87-01.

Mérnöki műszereket
vez, elad, cserél, lejtmérők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triäder stb
HATSCHKEK EMIL
Andrassy-ut 13.
Fiókja: Erzsébet-körút 38

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bank hitel
utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszertelepon.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-u. 58. szám.

Csemegealma
téli nemes fajlama és óriás biraalma postakosrankint 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött barack lekvár 2.40 kor. Kitűnő biraalma-sajt 2 kor., Cukor-ádos szilval 1.40 K. kilója Falboroknak hettolterjét 50 koronáért szállítja Szabó K. Csongrád. 28010

Bőrszék ipar
bőrsajtolás és bőrtaragás.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékerek és karosszékben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.
Használt székerek átalakítása bőrszékerekre olcsó áron. Legelőszőbb bőrbutorok és állványok.

Veresafonyabefőtt
BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.- korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 88973

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Ajtók ablakok,
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK,
kapuk használata és újak olcsón kaphatók!

Lefkóvits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót körút közelében.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi eszládi Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi jótállással csakis
SINGER A.
műgépésznél Budapest, főüzlet Akáca-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol uri szabóteremtő
BUDAPEST,
Andrassy-ut 55. I. em.
Állandó választék a legdivatosabb angol és hollandi szövetekből.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Állandó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263
Kazinczy-utca sarok. 26618

Kolozsvári
Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazással. Lovell-beli érdeklődésekre kiemertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Fénykép-készüléket
objektív, vesz, elad, cserél, híres Applo lemezek egyedülálló helye.
HATSCHKEK EMIL
Andrassy-ut 13.
Fiókja: Erzsébet-körút 38.
Alapítotott 1877.
Sokkal olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arájanlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

30 korona
finom szövethől divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hazel verseny-szabóság” Budapest, VII. Thököly (Csömör) ut 3. I. em. Vidékre mintákat bérmentve.

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagoni hálószozák, ebédlők, szalonok, rézbutorokat, zongorákat, perzsaszőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás!
IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.
Fióküzlet nincsen. 26618